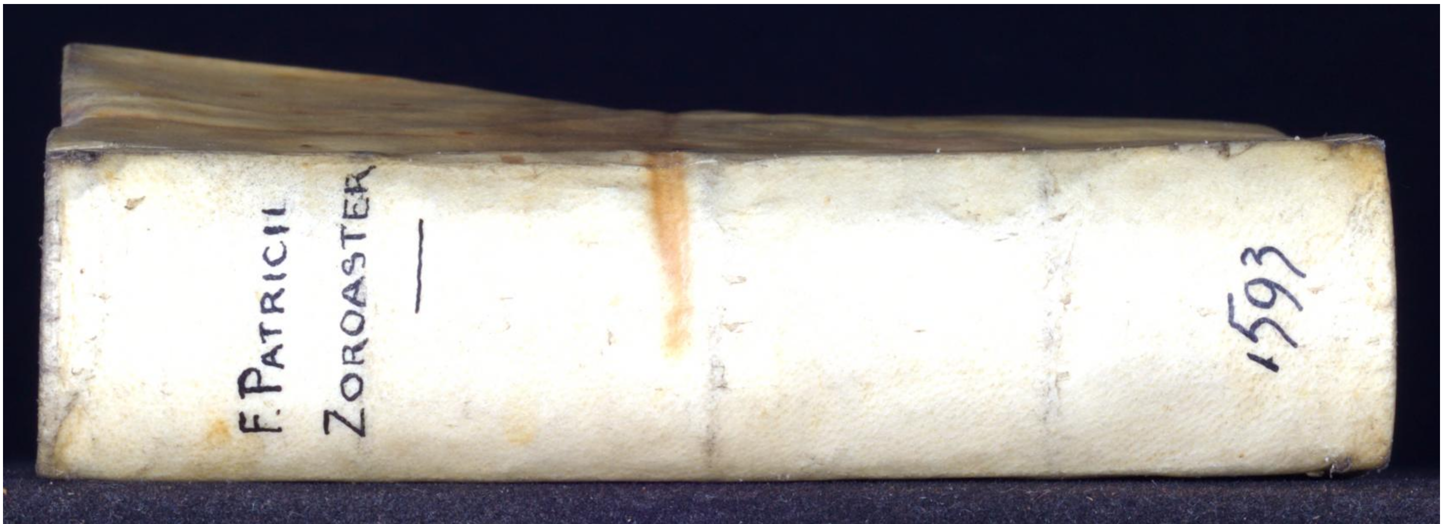

F. PATRICII
ZOROASTER
1593

MAGIA PHILOSOPHICA
hoc est

FRANCISCI PATRICII SVMMI PHILOSOPHI ZOROASTER.

& eius 320. Oracula Chaldaica.
ASCLEPII Dialogus.
& Philosophia magna.
HERMETIS TRISMEGISTI.

Poemander.
Sermo Sacer.
Clavis.
Sermo ad filium.
Sermo ad Asclepium.
Minerva mundi & alia Miscellanea.

Jam nunc primum ex Bibliotheca Ranzoviana è tenebris eruta & latine reddita.

HAMBVRGI

Anno 1593.

EFFIGIES DN. HENRICI
Ranzovij, producis Cimbrici:
Ætat: suæ LXVIII.

Veram Ranzovij. nomen qui extendit Olympo,
Effigiem monstrat pagina nostra tibi.

Emblema Eiusdem.

Dies mortis æternæ vitæ natalis est.
Sementis est mors Unde vita pullulat.

FRAN-

FRANCISCI PATRICII, ZOROASTER.

ZOroaſtrem Magiæ inuentorem fuiſſe, ſatis apud Authores cōuenire ſcribit Plinius. Sed unus ne hic fuerit Zoroaſter, an & alius, non ſatis conſtare ait. Sane is qui noſtra ætate Sacram Bibliothecā compilauit, Sixtus Senē ſis, duos fuiſſe Zoroaſtres tradit: Alterum ex Diogene Laertio, Perſem Magorum principem. qui veræ Magiæ fuerit iuuentor primus. Alterum Bactrianorū regē, qui ſit a Nino in bello victus. & qui primus veræ Magiæ fuerit corruptor, de quo Plinium, Iuſtinum, &

Augustinũ ſcripſiſse aſſerit. Qui ſi duo ſunt reuera, licet, & tertiũ addere de quo Clemens Alexandrinus lib. V. Strom. ita ſcribit.

Erus iſte, zoroaſter eſt, qui de ſe ipſo hoc ſcripſit. Cõſcripſi zoroaſter Armenij, genere Pãphylius, qui in bello mortuus, ad inferos deſcendi, & a Diis hæc addidici.

Erum Plato lib. X. de Rep. XII. die poſtquam mortuus fuerat, ſuper pyrã poſitũ revixiſſe affirmat. Sed Plato idem Zoroaſtrem, Oromazi, nõ Armenij filiũ in Alcib. I. facit. Aut tres ergo, aut quatuor, & nõ vnus videntur fuiſſe Zoroaſtres. Iohannes autẽ Goropi⁹, in Gallicis, Zoroaſtrem neminem vnquam fuiſſe autumat. ſicuti ne-

que Hermetem Trismegistum, neque Orpheum. nominum horum etymis, nescio a qua Cimeria lingua, qua & Adamum, & reliquos patres ad Nochũ & Iapetum vsq; locutos, & ipse credit, & alijs credi vult; derivatis. Quorum nominum etymon, sicuti fidem penes eum manere volumus, ita illud addimus, Iapetum ab eodem Goropio, fuisse Zoroastren nominatũ. Cui Iapeto, quoniam Margiana, & Bactriana post diluuium a patre obtigerint, a secunda hac Magiam ortam esse, affirmatq; inde a Zoroastre, Oromazi filio, id est a Iapeto Nochi filio charissimo ad Persas venisse. In qua re, multiplex patet Goropij error. Nam si Zoroaster nemo vnquam sua sententia fuit, qua ratione Iapetum, Zoroa-

ſtrum eſſe facit? Deinde apud Ioſe phum, Bactra non Iapeto conditori tribuuntur, ſed Geteri, vni ex Arami filiis, hic aũt Semi filius fuit. Perſæ autẽ cõditi ſunt, non a Iapeto, aut quopiã e ſuis, ſed ab Elimo Semi filio alio; ſicuti a fratre eius Arphaxado Chaldæi. Inter quas duas gentes Magia omnis, & ortum habuit, & præcipue eſt verſata. Itaq; Iapetus ex hiſtoria nulla aut Bactrus, aut Perſa aut Chaldæus fuit. Didymo vero Alexandrino Zoroaſter fuit Chamus. Aliis Chuſus Chami filius. Sed quibus nã id rationibus inducti dixerint, quia non conſtat, credere ſuperſedemus. Porrò Zoroaſter ille Iuſtini, valde eſt controuerſus. Etenim Diodorus Siculus, Bactrianorum Regem a Nino deuictum; non Zo

roaſtrem

roaſtrem, ſed Oxyartem appellat Cui accedit proxime vna tranſpoſita R, Oxiatri nomen, quod ſe vidiſſe in aliquot Iuſtini codicibus manu ſcriptis retulit nobis Pyrrus Ligorius, vir totius antiquitatis peritiſsimus, ſicuti in aliis Zeoroſtren ſcriptum ſe inueniſſe affirmabat. Sed Arnobius Diodoro c c c. circiter annis poſterior, de Zoroaſtre ita ſcribit.

Vt inter Aßyrios, & Bactrianos. Nino quondam, Zoroaſtroq; ductoribus, non tantum ferro dimicaretur, & viribus, verum etiam magicis, & Chaldæorum reconditis diſciplinis.

Quæ res videtur cum Iuſtino concordare. Verum Suidas aliam

inijcit ſuſpicionem, nimirum. Zoroaſtrem Chaldæum fuiſſe, & Nino ſubditum, dum ita ſcribit.

Zoroaſtres Aſtronomus, ſub Nino rege Aßyriorum. Qui in uotis habuit, ut ab igne cœleſti interimeretur, adhortatus Aßyrios, ut eius cineres ſervarent. ita futurum, ut regnum ipſorum nunquam deficeret, quod uſq; adhuc apud eos ſeruatur.

In Aſsyria autem, Babylonem Chaldæorum caput fuiſſe, & Strabo ſeu Strato, & Plinius fatentur. Apud Chaldæorum etiam, & Perſarum gentes, Magicas floruiſſe, non autem in Bactris, apud authores eſt in confeſso. Eſto ergo Ba-

ctrianæ rex ille, ſeu Oxyartes, ſeu Ozyatres, ſeu zeoroaſtres, ſeu zoroaſtres, certe Magiæ inuẽtor nõ fuit, verę ſcilicet Magiæ, quę apud Chaldæos, ac Perſas Magos, magno in honore fuit. Aut ſi fuit, prauæ alterius magiæ fuit inuentor. Sed neque id ei a Diodoro, aut a Cteſia, ex quo multa Diodorus ſumpſit, tributum eſt. Qui quidẽ Cteſias, Bactriani iſtius regis res geſtas ſcripſit, vt Arnobius teſtatur. Hæc enim eius ſunt verba.

Age nunc veniat, qui ſuper igneam Zonam Magus interiore ab orbe Zoroaſtres Hermippo vt aſſentiamur authori. Bactrianus, & ille conueniat, cuius Cteſias res geſtas hiſtoriarum ex

ponit in primo. Armenius Hosthanis nepos, & familiaris Pamphylius Cyri.

Nec ſolum, Magum Zoroaſtrē a Bactriano Zoroaſtre ſejūgit his verbis Arnobius, verum eos etiā, quos Clemens vti vidimus, coniunxerat. Nam ſi Pamphylius Zoroaſter familiaris Cyri fuit, & Armenius Hoſthanis nepos, Hoſthanes autem cum Xerxe in Græciā venit, manifeſtum fit, duos hos diuerſos fuiſſe: quando a Cyro ad Xerxem, anni interceſserūt 78. & Nepos Zoroaſter Hoſthane, patruo iunior neceſsario fuerit. Quatuor itaque hi ſunt apud Arnobiū Zoroaſtres, Quintus vero Perſomedus. de quo Suidas in hanc ſententiam ſcripſit.

Zoroaſtres Perſomedus ſapiens, apud eos qui in Aſtronomia excelluerunt, Qui etiam primus nomen dedit ijs Magis, qui ciuilia tractarunt: Fuit autem ante Troiana tempora annis D. Feruntur autem ipſius de Natura libri IIII. De lapidibus precioſis I. Aſteroſcopica Apoteleſmatica libri V.

Quæ quidē verba, ex patria, Magorum inſtitutione, primus ille Chaldæus, ſiue Aſsyrius videri poteſt. Nam Aſsyriæ, pars Chaldæa fuit, Perſiæ, & Mediç contermina. Itaque vicinitate regionum, æquiuocum eſt nomen patriæ partum.

Sed librorũ numerus Prosomedi, nõ congruit cum Assyrio, vt mox patebit. Hæc ergo diuersitas librorum, si duorum authorum diuersitatem faciat, Persomedus hic Zoroaster, a Chaldæo Zoroastre est numero v. Cui videtur sextus ex Plinio posse, addi, Proconnesius. Verum cæteris ommissis, Magorum principem illum perquiramus. Cuius & vitæ initium, & medium, & finis, traduntur admirabilia fuisse. Scribit enim Plinius, eum eodẽ met die quo natus est, risisse. Eidemque cerebrum ita palpitasse, vt impositam repelleret manum, futuræ præsagio scientię. Eundemque in desertis caseo vixisse annos 20. ita temperate, vt vetustatem non sentiret. Obijsse autem igne cœlesti concrematum

ſicuti optauerat, Suidæ teſtimonio conſtat. Qui item tradit, eum, vti diximus, ſub Nino Aſſyriorum Rege floruiſſe, quod ab alijs non diſcordat. Nam & Epiphanius, eum Aſtrologiæ, doctrinæ prauę, & Magiæ inuentorem fere Nembroti Gigantis ætate fuiſſe aſſerit. Fuit n. Ninus Nembroti nepos, ex filio eius Belo, genitus. Et Euſebius affirmat eum ijsdẽ temporibus cum Semirami, & Abramo vixiſſe Semiramim vero, nemo ignorat Nini fuiſſe vxorẽ. Qui Ninam vrbẽ condiderit anno a diluuio 291. & ſequenti 292. a Ioſepho dicitur Abramus natus. Conſonant itaque tempora. Ex quibus Eudoxi, & Ariſtotelis error proditur ingens. Quorum vterque, vti Plinius refert, ſcripſit, Zoroaſtren ſex

millib' annorum Platonis mortem
pręcessisse. At is obijt Olympiade
108. Ad quam, a diluuio anni inter
sunt 2058. A quibus si demantur
300. circiter, quibus Ninus, Semi-
ramis, Zoroaster, Abramusque
vixerunt, relinquentur a Zoro-
astre ad Platonis obitum anni cir-
citer 1759. non autem sex mille.
Par ferè error est apud Hermo-
dorum Platonicum, & Plutarchũ,
qui Zoroastren scripserunt, Tro-
ianam euersionem anteisse annis
VM. cum Troia euersa sit, anno a
diluuio 1126 A quibus si deman-
tur 300 illi quos diximus, reliqui
erunt anni 826. In eundem errorẽ
incidit Pleto Gemistus, Plutarchi
secutus authoritatem. Nec vero,
uera est apud Laertiũ Xanthi Ly-
di annorum ratio, qui scripsit a Zo

roaſtre, ad Xerxis in Græciam trã-
ſitum 600. tantũ annos medios fu
iſſe, cum diluuio ad Xerxen anni
cadant 1725. A quibus ſi detrahas
300. illos, remanent anni 1425.
Error eſt etiam apud Suidam, qui
ſcribit, a Zoroaſtre ad Troiam e-
uerſam intercidiſſe annos tantum
Quingentos, cum ſint M. vno mi-
nus. Sed Magorum princeps iſte
Zoroaſter, Perſanè fuerit, an alia
e gente, in dubium videtur verti
poſſe. Plinius namque, & Laerti-
us, Perſam eum fàciunt, Pletho, &
eũ ſecuti Ficinus, Steuchus, & alii
recentes auth. Chaldæũ exiſtimãt.
Chaldæos autem, a Magis, quorũ
caput fuit Zoroaſter, Porphyri⁹,
tum apud Proclum, tum in vita Py
thagoræ diſterminat. Ioannes ve-
ro Picus, hos vtroſq; confundit,

dum

dum ad Ficinum ſcribens, gloriatur ſe Chaldaicos quoſdam libros inueniſſe his verbis.

Chaldaici hi libri ſunt, ſi libri ſunt, & non Theſauri. Audi inſcriptiones. Patris Ezre, Zoroaſtris, & Melchiar Magorum, oracula. In quibus & illa quoq; quæ apud Græcos, mendoſa, & mutila circumferuntur, leguntur integra, & abſoluta. Tum eſt in illa, Chaldæorum ſapientum, breuis quidem, & ſalebroſa, ſed plena myſterijs interpretatio Eſt itidem & libellus, de dogmatis Chaldaicæ Theologiæ.

Tum Perſarum, Græcorum, & Chaldæorũ in illam diuina, & locupletiſsima enarratio.

In quibus ſanè Pici verbis, comiſcentur ſine diſcrimine, Chaldæi, Magi, Perſæ, & Zoroaſter. Sed Chaldæum eum fuiſſe, ut credam multis adducor argumentis. Tum quod Chaldæorum lingua eius oracula hæc ſcripta fuerint, vt hic Picus teſtatur, Tũ quod Chaldaica, etiã fuerit iterpræratio Tum quoq; quoniam Proclus, & Pſellus Chaldaica ea appellat. & præterea, & hanc ipſũ oraculorum horum, Theologiam Chaldaicam, & Aſſyriam Theologiam vocant. tum etiam quòd in Aſſyria, narratur mortuus. Aſſyriorum autuem regum ſedes Babylon fuit, &

Chaldęorum quoque gentis caput
Eamq; vrbē Aſsyriæ parti vni, nomen Babylonię dediſse, Strabo, ac Plinius tradunt. Et Chaldaicum etiam nomen ipſius Zoroaſtris eſſe videtur: quando prorſus ſimili nomine Suidas Zoromaſdem, Zoroaſtro ſubnectat. & Dinō, & Hermodorus apud Laertium ſcribant, ex interpretatione nominis, Zoroaſtrem, aſtrorum cultorem fuiſſe. Quod cum Epiphanio conſentit. qui Aſtrologiæ eum facit inuentorem, & Suidas Aſtronomum nominat: & Aſtrologica ſcripſiſſe aſſerit. Aſtrologiam autem omnium gentium maxime apud Chaldæos floruiſſe, nemo ignorat. Azonacem quendam Plinius præceptorem eius fuiſſe nominat. Nec fuerit a vero abſonum, ſi Azona-

cem

cem hunc dicamus, de schola Semi, aliquem fuisse, aut Heberi. Tradũt enim Thalmudistæ, Semum primum omnium scholam doctrinarum instituisse. Quem secutus sit Heberus, a quo sapientum secta, ab eo deriuata, Hebreorum, quasi Heberorum nomen assumpserit. Fuisseque ambas eas scholas celeberrimas tradunt. E quibus, & Abramus prodierit, & Iacob nepos eius, ut sapientia imbueretur ad eas est profectus. Non est autem dubium Semum a Nocho patre institutum fuisse. Quem omnes ab Adamo doctrinas per manus traditas calluisse, a multis est memoriæ commendatum. Qu.od veum cum sit, & non sit a ratone alienum, eis contemporaneum Azonacem, in eorum scholis institutum

ijſdem de Deo ſermonibus Zoroaſtren imbuiſſe. Inde forte, non immerito Proclus Chaldaicã Theologiã, θεόδοτον καὶ θεοπαράδοτον non ſemel appellauit, & Chaldæos illos a Diis edoctos fuiſſe aſſeruit. Scripta autem Zoroaſtris, Suidas ſic enumerat, vt de Natura ſint. lib. 4. De Precioſis Lapidibus. I. Aſtrorum contemplationis effecta. V. Scripſit etiam de Agricultura. de quibus Plinius aliquid citat. Scripſit etiam oracula, vt ex Pico apparuit, & alia multa, quæ Hermippus collegit ad vicies centum millia verſuum: & indicibus poſitis vti Plinius refert, eius volumina explanauit. Cuius Hermippi, Laertius librum quoq; De Magis adducit, & ab Arnobio teſtis eſt productus. Puto autem Hermip

pum

pum hunc illum Smyrneum, qui dictus est Callimachius. Cuius libros, similis ferè argumenti, De septem Sapientîbus, De legumlatoribus, De Hipponacte, De Gorgia, De Aristotele, Atheneus, nõ raro citat. Cum aũt libri Zoroastri Chaldaice scripti fuerint, non immerito quæri potest, a quo nam fuerint postea Græci facti? Sane Iosephus, de Beroso ita scripsit.

Testis horum est Berosus, vir Chaldæus genere, notus iis qui in disciplinis versati sunt. Quando quidem ipse scripta Chaldæorum de Astronomia, & philosophia in Græcos extulit.

Itaque Berosus ex hoc testimo-

nio, ni fallor fuerit primus. Secundus est Aristoteles qui librũ conscripsit, cui Magico fuit inscriptio: Sed Eudoxus, & Hermodorus Platonicus, & Xanthus Lydus videntur Magorũ multa prosequuti. Et Hermippus de quo supra.

Fuerũt postea duo Chaldæi, Iuliani pater, ac filius. De quibus ita est apud Suidam.

Iulianus Chaldæus philosophus, pater eius Iuliani, qui vocatus est Theurgùs, scripsit de Dæmonibus libros IIII. Sunt autem ad custodiam cuiusque hominum membri. qualia sunt Chaldaica sacrificia. Deinde Iulianus prædicti filius sub M.

Antonino Cæsare ſcripſit, & ipſe Theurgica Logia carminibus. & alia quæcumq; talis ſcientiæ arcana ſunt.

In quibus verbis, nominatim ſunt Logia ab eo carminibus Græcè ſcripta, ſeu potius e Chaldæo conuerſa. Quæ quamuis non videantur, integro carmine conſcripta: id euenit, quia mendoſa ſunt, vti Picus ait, & mutila. Quod etiã Sibillynis carminibus eueniſſe Lactantius teſtatur. Hunc Iulianum Proclus, ſubinde Theurgum vocat, dum Logia adducit, & exponit. citatque eius librum 7. de Zonis. Zonæ autem quid fuerint in Chaldaica Theologia poſtea fiet palã. Adducuntur etiam a Porphyrio, Symbulus, & Pallas quidam, qui

Magorum res Græce conſcripſerunt. Chaldæorũ libri aliquot philoſophici videntur in Arabicam quoque linguam fuiſſe uerſi. Scribit enim Auenrois quodam loco. Apud Chaldæos philoſophiam, ita perfectam quondam fuiſſe, ſicuti fuit, vt ipſe loquitur, tempore Ariſtotelis. Fuerunt libri Zoroaſtri, poſtea quam a Iuliano, aut quouis alio, Græci facti ſunt, in tanta veneratione, vt Clemens ſcribat, eos Chriſtianos, qui Prodici hæreſin ſequerentur, gloriari ſòlitos, ſe eius arcanos libros poſſidere.

Et Porphyrius in Plotini vita narrat Christianos multos, ex antiqua philoſophia profectos, A-

delphij, & Acylini fuisse sectatores, , eosq; Alexandri Lybici, Philocomi, Demonstrati Lydi, plurimos libros circumtulisse, & reuelationes quasdam Zoroastris, Zostriani, Nicothei, Allogenis, Mesi, aliorumque huiusmodi palā ostendentes, multos decipientēs, & ipsi antea decepti. Qui assererent Platonem, intelligibilis essentiæ profundum minime penetrasse. Eaque de causa Plotinum, multas in ea argumentationes intulisse, atque contra eos librum scripsisse, qui contra Gno-

sticos est. & Amelium eius auditorem libros XL. composuisse contra librum Zostriani. Ipsumq́; Porphyrium multis argumentis ostendisse librũ Zoroastri ab illis inscriptũ adulterinum nouũmque esse: & ab illis confictũ qui struebãt hæresim, vt eorũ institutiones esse Zoroastris veteris crederentũ

Ex quo loco apparet, in tam magna fuisse Zoroastri libros institutione, vt confiderent multi, vel rationibus, vel authoritate, quæ eius esse crederentur Platonis dogmata Theologica posse conuelli; & nouam in Theologia Christiana hæresim, vel constituere, vel constitutam confirmare. Sed vtinam integra ea oracula haberem⁹,

quæ Picus inuenerat. Vtinam quę Chaldæi, Perſæque in ea commentati fuerant. Vtinam libellum cum enarratione, qui Chaldaicam Theologiam complectebatur. Vtinam denique ipſius Pici commentaria in ea ipſa, & oracula, & libros. Quæ Ficinus ſcribit in obitu eius inter ſcriptorū ſuorum reliquias, a ſe reperta eſſe: ſed ita exarata, vt vix ab eo ipſo legi poſſent Pico. Quæ malùm, peſſum ierunt cum concordia, ab eo ſcripta Ariſtotelis cum Platone: Equidem maximam fecit hæc Chaldaica Theologia iacturam, in iactura XL. librorum Amelij. In quibus rationi valde cō ſonum eſt, quo facilius Zoſtriam librum falſitatis coargueret, eum ſæpe vera Zoroaſtri dogmata, & oracula protuliſſe. Non minor for

te iactura alia fuit, quatuor Porphirii librorum quos, vt refert Suidas, ſcripſerat in hiſtoriam Iuliani Chaldæi philoſophi, eius nimirum qui ea oracula in Græcum ſermonem verterat. Sed ingens profecto naufragium paſſa eſt philoſophica Reſp. in amiſsione commentariorum eius auditoris Iamblichi, quorum XXVIII. librũ Damaſcius bis citat ſub titulo, Chaldaicæ perfectiſsimæ Theologię, ſemel & iterũ, ὡς ἐν τοῖς χαλδαικοῖς, ὁμολογούμενος ὁ Ἰάμβλιχος. ſicuti in Chaldaicis fatetur Iamblicus. Sed & huius diſcipulus, Syrianus; cognomẽto Magnus teſtãte Suida libros X. ſcripſit in Logia, hoc eſt oracula Zoroaſtri forte omnia. Sed proh nefas maximum,

Ea

Ea ſcripta, & Theſauri periere omnia: & ex tanto naufragio, vix ſuperfuerunt ſexaginta tantum oracula vere diuina. Quæ quinquageſimo ab hic anno Pariſiis à Lodoico Tiletano fuere Græce impreſſa ſub titulo.

Μαγικὰ, λόγια, τῶς ἀπό τȣ̃ Ζωροάςρȣ μάγων.

Magica oracula, eorum qui a Zoroaſtre ſunt Magorum cum Græcis commentariis, quæ reperi poſtea eſſe Plethonis Gemiſti. Quẽ quidem pauxillum numerum, auxi mus nos non pœnitenda additione, vſque ad. 324. magno labore à nobis conquiſita in Platonicorum philoſophorum quæ ſuperfuerunt ſcriptis, Procli, Hermiæ, Simplicij Damaſcij Syneſij, Olympiodori,

Nicephori Gregorij Synesij commentatoris, & non nihil etiam in Arnobio reperimus. Cum eorum singulorum aliquibus expositionibus, & argumentis Chaldaicæ philosophiæ. Quæ omnia in vnū collecta, & in ordines quosdam distributa, quæ sparsa inuenimus ad cō-munem philosopiæ sincerioris studiosorum & latina fecimus, & in publicum libentes damus. Sed antequam vlterius progrediamur, non est negligenter dispiciendū, an Logia hæc, vti inscriptio prætulit sint Magica, & quo sensu Magica. Id autem fieri non poterit, nisi Magia quid sit cognoscamus. Magiæ nomen horrent plerique. Puto a Simone illo qui sanctis Apostolis se se opposuit, hoc horrore deriuato. Qui cum vere, non

Magus, ſed Goes Γόης eſſet, falſo Magum ſe ſe cognominauit. Cui mentito Mago, Magi veri tres opponantur ij, qui ab Oriente, D. Ieſum venerunt adorare. Etenim eſt ſciendum, Magiam, & Goitiã, & Pharmaciã longe, inter ſe eſſe diuerſas. Quod cum Plinius forte ignoraret, imperite Magiam deriſit vniuerſam. Sed nihil eſt id in eo viro mirandum, quî etiam Deum rerum authorem, vel ignorauit penitus, vel irriſit cognitum. Itaque ad hanc rem dignoſcendam, authoribus, Plinio potioribus vtamur. Inter quos ſumm⁹ Plato Magiã Deorum cultum eſſe affirmat, cũ ſcribit μαγείαν τε διδάσκει τοῦ Ζοροάστρου τοῦ Ὡρομάζου, ἐστὶ δὲ τοῦτο, θεῶν θεραπεία.

Magiam

Magiam docet Zoroastri, filij Oromazi. Est autem hoc Deorum cultus.

Porphyrius autem in hunc modum.

Παρὰ γεμην τοῖς Πέρσαις οἱ περὶ τὸ θεῖον σοφοὶ, καὶ τούτου θεραποντες, Μάγοι προσαγορεύονται. τοῦτο γὰρ δηλοῖ κατα τὴν ἐπιχώριον διαλεκτον ὁ μάγος.

Apud Persas vero, qui circa diuina sunt sapientes, eorumq; cultores, Magi appellantur. Hoc enim significat eius regionis propria dialecto Magus.

Ioannes quoque Picus ait, nomē hoc Magus, idem esse apud Persas, quod apud Latinos sapiens & apud Græcos philosophus. Et Pico anteriores, Philo, & Hermias Magos in hunc describunt modum. Prior ille.

Veram quidem illam Magiam, hoc est contemplatiuam scientiam per quam clarius naturæ opera cernuntur, vt honestam atque expetendam, non vulgus solum sectantur: sed maximi etiam regum reges, precipue Persæ *tam sunt harum artium studiosi vt regnare nemo possit nisi sit inter Magos iudicatus!*

Hic vero ita. Magi ſunt,qui de ſingulis philoſophantur. Conſuetudo autem communis Magos pro maleficis accipit; qui aliter habentur apud gentem ſuam, eò quod ſint philoſophi Chaldæorum,& ad artis huius ſcientiam ,reges quoq; & principes eiuſdem gentis omnia faciunt, vnde & ipſi primum,in natiuitate Domini Saluatoris , primi ortum in tellexerunt. & venientes in Betlem adorauerunt.

Itaque Magus, vera ſui nominis interpretatione , non aliud ſibi vult , quàm Dei cognitorem,& cultorem. Cui nomini, rem quoq; apudMagosreſpondiſſeauthor eſt Arnobius , vir pius & Catholicus de eo Hoſthane ſcribens,cui maxime infenſus videtur fuiſſe Plinius. Inquit euim ille.

Eorum Magorum, & eloquio, & negotio primus Hosthanes, & verum Deum merita maiestate prosequitur, & angelos ministros, & nuncios Dei, sed veri, eius venerationi nouit aßistere. vt e nutu ipso, & vultu domini territi contremiscant. Idem & Dæmonas *prodidit: terrenos, vagos, humanitatis inimicos.*

Proclus vero ex Porphyrio referens, libro II, in Timæum, in hanc sententiam, ne semper Græca afferam, scripsit.

Quacumque vero, & esse

& prouidentiam eos rerum habere putant, & multa eorum quæ fiunt, posse etiam aliter euenire, hi & preces conuenienter approbant, & vitam nostram dirigere confitentur. Atque addunt, proborum hominum preces conuenire maxime: Quoniam nos diuinitati connectant. Simili enim, simile coniungi amat. Dijs autem, probus vir, simillimus est. Et quia in custodia sint ijs qui virtuti incumbunt, & a corpore veluti a carcere comprehensi, debent Deos precari de transitu ab hoc loco

Et quia veluti filij, a patribus distracti, precari eos conuenit de regressu ad veros eorum patres Deos. Et quoniam veluti patre, & matre carere videntur ij qui non curant precari, neque se se conuertere ad præstantiores. Et quia in omnibus gentibus, ij qui sapientia excelluerunt, circa preces studiosi fuerunt: Indorum quidem Brachmanes, Magi vero Persarum. Græcorum vero, qui maxime Theologi fuerunt Qui & sacrificia instituerunt, mysteria. Chaldæi vero, & ali-

ter diuina coluerunt, & ipsam Deorum virtutem, Deorum confitentes esse, venerati sunt. tantum abest, vt ob virtutem sacra spreuerint.

Magi itaque inter alios sapientes maxime Deum sunt venerati: maxime ad Deum preces & sacrificia porrexerũt. Propriamque eorũ virtutẽ Dei virtutẽ esse, idest a Deo in se profectã fatsi sunt. De qua ad Deũ prece, tam magna ea sunt, quæ Proclus ex Chaldæorum dogmatibus subnectit, vt maiõa & excellẽtiora uix crediderim a quoquã Christiano, scripta reperiri posse. Est in his Zoroastri oraculis Dei Patris, & Filii, & Spiritus non solũ aperta cognito, sed magnificæ etiã laudes

credi-

Crediderim hoc dogma de Trinitate personarum eum habuisse ab Abramo vel ab aliis Deo Charis. quoniam suo lumine naturali non posse nos deuenire in cognitonem mysterii Trinitatis.) Factorem rerũ omnium, mundi creatorem eum celebrant. Angelos agnoscunt. Paradisum prędicant. Animarum immortalitatem docent expressè. De ueritate, de Fide, de Spe, de Amore, seu Charitate, breuia, sed eximia habent dogmata. Quibus veluti gradibus, ad Deum reduces fieri possumus. Multa quoque de Magorum abstinentia, castitate, ac ueluti pœnitentia, referuntur, non absimilia ab iis, quæ in heremis sancti patres christiãi narrãtur ęgisse. Vt non immerito Apollinis oraculum quamuis plerumque

mendax, in hoc uere pronunciaſse videatur. Id quod Porphyrius, referente Euſebio, retulit.

Chaldæis quæ vera eſſet ſapientiā
tuam Hebræiſq; ipſis conceſſum;
agnoſcere pura, Æternum qui
mente colunt Regēque Deumque

Itaque hæc prima, præſtantiſſima que Magiæ pars, non aliud eſt, quàm Theologia, & religio: & ſi non vera plene, uti poſtea fuit a Chriſto reuelata attamē proxime omnium ad eam acedit. vt mirandū maxime, ac merito videatur, quonam modo, tantum ſe potuerit ſuis viribus mens humana attollere, Et hæc profecto eſt, quam Plinius ſub religionis nomine ridet, ridendus ipſe maxime, & execrandus. Alia

magiæ pars eſt cognitio cœleſtium motuum atque virium exacta. Per quam, & influxus cœlorum in hæc inferiora percipiuntur; & ad humanæ uſum uitæ, in ſeminationibus plantationibus: & in vniuerſum in omni agricolendi ratione fructus capiuntur. Quod in Caſſio Vticenſe maxime apparet. Recta itaque ratione, non ſolum Zoroaſter, ſed etiam Abramus itidem Chaldæus Aſtronomiæ habiti ſunt periti. Quem, Abramum, Philo Iudæus probat, per Aſtronomiæ ſcientiam in ueri Dei notitiam perueniſſe, eique ob id Sacrificia inſtituiſſe.

Tertiam Magiæ partem Plinius fuiſſe recenſet Medicinam. Nos vero cum magnis, ac pijs viris dicimus, Magiā in uniuerſum naturæ totius cognitionē complecti. Non

eam

eam quidem, quæ in vſu hodie eſt apud Perpateticos, quæ in ſola Ariſtotelis uerborum interpretatione uerſatur tota, nihil penſi habens ſi res aliter ſe habeant, quam ipſi in duce ſuo intelligant. Sed eam que interſperſas, interſeminataſque mundo virtutes, quaſi de latebris, ac tenebris in lucem euocans, non tam facit miranda, quam operanti naturæ famulatur. Et eam quæ vniuerſi partibus ineſt Sympathiam, quaſi artifex promit, & in vſum de mundi receſſibus, gremioque naturæ profert.

Hiſce verè declararis rebus, palã arbitramur eſſe factum Magiam integram, non eſſe aliud, quam Dei venerationem: & cœlorum, atque naturæ virium cognitionem. Quam cur vel Plinius rideat, vel

horreant alij, nihil video, præter quâm quòd ridendus ipſe ſit, & deplorandus.

Talis Magiæ veluti Simia quædam, & infelix æmula, Goetia apud nequam homines eſtnata, cultu, ac comertio dæmonum referens Magiæ Theologiam: prædictionibus, humanorum euentuum ſingularium, ſimilis facta Theologiæ. & naturalis, veræque Magiæ effectiones præſtigiis repræſentans: vt quæ ſunt, non eſſe videri: & quæ non ſunt, eſſe videri faciat: ad omnia, ope atque opera dæmonum exhibita. Quæ ſi circa defunctorum corpora adhibeatur, Necromantiæ nomen eſt adepta. ſi ad ignem, aut aquam, Pyromantia, & Hydromantia vocatur. Mateotechnia vero ſi circa aerē: quoniā ſimul aere percuſſo euaneſcat.

Pharmacia vero ea eſt, quæ cibis potuque philtra, reſque amatorias fingit procurare, qualem narrat ſe expertum Lucianus, & Apuleius. & qualem in multo vſu apud Theſſalas mulieres fuiſse ſcribunt. Finxit etiam medicinas quaſdam ad morbos varij generis depellendas ſe nouiſse. Ita euenit, eos qui, cum mali eſſent ſub bononomine ſibi voluerunt credi non Goitas, quod nomen eſt a dolore, ſed Magos quod eſt a pia ſapientia ſe appellari maluiſse. Fateorque quoq; multos ne Goites eſſent, vti Magi viderentur ex Magia deſūſiſse aliqua, vt eo prętextu credulum vulgus ad ſe, quæſtus gratia traherent. Huiuſmodi ferè ſunt aliqua apud Euſebium, ac Gregoram, quæ ipſi ex Hecates oraculo ſe deſumpſiſse af-

firmant.

Quæ Dæmonũ ſunt quædã euocationes & præſtigia: Quæ impia, noluimus cũ pijs hiſce commiſcere. Verum ad oracula Zoroaſtri redeuntes, operæ fuerit precium, antequã ea vel proponãus, vel exponamus, quædam veluti prolegomena eorum prænotare, vt nimirum facilius eorum ſenſa intelligamus. Sunto autem hæc prima, quæ ſcripta ſunt a Proclo in proœmio comentariorum ſuorum in Platonis Parmenidem.

Ἡ δὲ τῶν ἱερατικῶν θεῶν, κατὰ τὴν τῶν μυστικὴν ἑρμηνείαν ἐκδεδοκότων. οἷα τὰ τοῖς Ἀσσυρίοις ὑμνημένα, Ζῶναι, καὶ Αζωνοι, καὶ Πηγαὶ, καὶ Αμει-

λικὶοι, καὶ Συνοχεῖς, δι' ὧν ἐκεῖνοι τὰς τάξεις ἑρμηνεύουσι τῶν θεῶν,

Sacrorum vero nominum, Deorum secundum eorum mysticam interpretationem traditorũ. vt ea quæ ab Aßyriis celebrantur. Zonæ, & Azoni. & Fontes & Amilicti, & Synoches, per quæ illi ordines Deorum interpretantur.

Similia his Pfellus poſtea tradidit. vtinam ſicuti prolixius, ita & diligẽtius. ſed qualiacumque ſint, nõ inutilia cognitu fuerint. Sũt autem hæc verbis ſuis.

PSELLI EXPOSITIO per capita, dogmatum quæ ſunt apud Aßyrios.

POst vnum, paternum dicunt profundum, ex tribus triadibus repletum. Singulas autem triadum, habere patrem primũ. deinde Potentiã mediam. & mentẽ ad hæc tertiam, quæ claudat triadem in ſe ipſam. Vocant autẽ has, etiã intelligibiles. Poſt quas alium ordinem, intelligibiliũ ſimul & intellectualium. trinè hunc diſtinctum; in Iyngas, & Synocheas, & Teletarchas. Poſt medium hunc ordinẽ, intellectualis eſt. Vnã quidem habens triadẽ paternã. Eam quæ eſt ſemel trans, & Hecates, & quæ eſt bis trans. Aliam quæ eſt Amilictorum trium. & vnum hypezocota. Fontes vero hi ſunt ſeptem. Poſt vero hoſce fontes. ſunt hyperarchij, dein Azoni, deinde Zonęi.

Poſt

Zonæi Poſt quos Angeli, dein Dæmones. poſt quos Animæ. Et tandem mundus corporeus Septē autem dicunt mundos corporeos, Empyreum vnum, & primum. & tres poſt eum Æthereos. deinde tres materiales, Inerraticum. Erraticum, & qui ſub Luna eſt. Et primum quidem determinant, ſecundum mentem. Aethereos vero ſecundum animam. Materiales vero ſecundum naturam. Fontem vero Angelorum, & Dæmonum, & Animarū, & Naturarum, Hecatē eſſe dicunt. Deducunt vero multoties animam in mundum, ob cauſas multas. Vel ob alarum defluxum, vel ob voluntatem paternam, ad exornandum terrenam ſortem. Exiſtimant ēt mundū eſſe æternū

Dicunt

Dicunt quoque. Aden multipliciter & nunc Deum ipſum nominant, Principem terrenæ ſortis. Nunc autem locum ſublunarem. Modo etiam, medietatem ætherei mundi, & materialis. modo quoque irrationalem animam. & ponunt in ea rationalem, non eſsentialiter, ſed reſpectu quodam, quando Sympathiam ſecum habuerit. Ideas exiſtimant, nunc quidẽ Paternæ mentis conceptiones. nunc autem vniuerſales rationes, Mentis, animæ, naturæ. quas dat quidem Mens ipſi animæ. Anima vero Naturæ. Sympathiam dicunt eſse ſuperis cum inferioribus. & maxime quæ ſub luna ſunt. Reſtituunt uero in priſtinum animas, ſecundum menſuram propriarum purgationum, in totis mundi regionibus. Quaſdam etiã

ſupra

ſupra mundum reducunt. Horum autem dogmatum plurima, & Ariſtoteles, & Plato ſuſceperunt. Plotinus vero & Porphyrius, & Iāblich⁹, & Proclus, omnia ſunt ſecuti, & tanquam diuinas voces ea ſuſceperunt.

In alio exemplari, ita ſe habet.

EIVDEM PER CAPITA, DE *dogmatis quæ ſunt apud Chaldæos*

Septem dicunt corporeos mundos. Empyreum vnum, & primum & tres poſt ipſum Aethereos, deinde tres materiales. Quorum poſtremus terrenus dictus eſt, & oſor lacis. qui eſt ſublunatis locus, habens in ſe, etiam materiam. quia vocant profundum. Vnum principium vniuerſorum opinantur, & vnum ipſum, & bonum celebrant

Dein

Dein Paternum quoddã profundũ venerantur, ex tribus triadibus cõpositum. Queque vero trias, habet Patrem, Potentiam, & Mentem. Deinde est Intelligibilis Iynx & post eam, Synocheus, Empyreus, Ætherius, & Materialis. Post vero Synocheas, Teletarchæ. Post hos vero, Fontani patres. qui vocãtur etiam mundi ductores. Quorum primus is qui semel trans dicitur. Post quem Hecate, de in is qui bis trans. Post quem, tres Amilicti, & vltimus, hypezocós. Venerantur quoque fontanam Triadem, fidei, & veritatis, & amoris. Dicunt etiam Archicum solem, a solari fonte, & Archangelicũ, & fontem sensus, & fontanum iudicium, & fulmineum fontem, & fontem dioptrarum. & characterum fontem, in

ſidentem ignotis ſynthemaſi. &
fontanas ſummitates Apollinis, O-
ſiridis, Mercurii. Materiales vero
fontes dicunt. centrorum, & ele-
mentorum, & ſomnorum Zonam.
& fontanam Animam. Poſt autem
fontes dicunt eſſe principia. Fon-
tes enim principaliores ſunt, prin-
cipiis. Zoogonorum vero prin-
cipiorum, ſummitas quidem Ecate
vocatur. Medietas vero, Anima
principalis. Terminatio vero Vir-
tus principalis. Sunt vero apud ip-
ſos, etiam Azonæ Ecatæ, vt Tri-
ecdotis Chaldaica, & Comas, &
Ecclyſtica. Azonici vero apud ip-
ſos Dij, Serapis, & Dionyſus, &
Oſiridis ſeries, & Apollinis. Azo-
ni vero vocantur, qui libere in li-
bertate viuunt, poteſtatem exer
centes in Zonas & ſuperſedentes.

manifeſtis Diis Zonæi vero, qui cœleſtes Zonas ſeparatim, & libere circumuoluentes, & ea quæ hic ſunt adminiſtrantes. Diuinum. n. genus apud ipſos eſt Zonæum cui diſtributæ ſunt mundi ſenſibilis regiones. & ſortitum eſt circa materialem locũ, ſortitiones. Poſt Zonas vero eſt, inerrans circulus, continens ſeptem ſphæras, in quibus ſunt Aſtra. Et alius quidem apud eos eſt ſolaris mundus, æthereo profundo ſeruiens. alius vero Zonęus vnus e ſeptem exiſtens. Humanarum animarum, cauſas duplices fontanas ponunt: Paternam Mentem, & fontanam animam, & procedit quidem eis particularis anima, a fontana per voluntatem patris. Habet vero & per ſe genitam eſſentiam, & per ſe viuentem.

Non enim eſt, vt ab alio mota. Nā
iuxta oraculum, portio eſt ignis
diuini, & ignis lucens. & intelle-
ctio paterna. Et eſt forma imma-
terialis, & per ſe ſubſiſtens. Tale
enim eſt, omne diuinum, cuius
pars eſt anima. Et omnia dicunt
eſſe, in ſingula anima. Per ſingulam
vero proprietatem ignotam, fabi-
lis & ineffabilis Synthematis. De-
ducunt vero animam ſæpe in mun
dum, ob cauſas multas, vel ob ala-
rum defluum, vel ob voluntatem
patris. Opinantur vero mundum
æternum, & aſtrorum periodos.
Aden multis modis partiuntur. &
nunc ipſum Deum nominant prin-
cipem terrenæ ſortis; nunc vero
ſublunarem locum dicunt. Nunc
autem medietatem ætherei mun-
di, & materialis. Nunc etiam irra-

tionalem animã. Et ponunt in ipſa rationalè, non eſſentialiter. ſed per reſpectum, quèm compatitur cum ea, & profert particularem rationem. Ideas exiſtimant, modo patris conceptus & modo vniuerſales rationes, & naturales, & animaſticas & mentales. modo autẽ ſeparatas entium exiſtentias. Magicas vero rationes conſtituunt a ſummis poteſtatibus, & a terrenis materiebus. Compati aiunt ſupera inferis. & præſertim ſublunaria. Reducunt vero animas poſt obitum, ſecundum menſuram propriarum purgationum in cunctis mundi regionibus. Quaſdam etiã ſupra mundum attollunt, & medias ipſas cõſtituunt, impartibilium, & partibilium naturarum. Horum vero dogmatum pleraque, & Ariſtoteles, & Plato ſuſceperunt.

Plotinus vero, & Porphyrius, & Iamblichus, & Proclus omnia ſunt ſecuti. & vt diuinas voces ea ſunt amplexati.

FINIS.

Ideo, & manere ſemper impigræ vertigini, omnibus per gratiam largitur, in eodem vaticinio. Alio iterum loco, ita ſcribit.

Ε'πεὶ ϗ αἴϊυγγες, οὐ τρεῖς μόνον αλλα πλείους. Φησὶ γδ χρησμῳδῶν θεὸς.

Quando quidem & Iynges non tres ſolum ſunt, ſed plures. Inquit enim vaticinator Deus.

Sed hæc vaticinia, non videntur

eſſe

esse de rebus futuris vllis. Sed reuelationes quædam diuinarum rerũ & diuinorum ordinum, & quomodo Deus, & intelligibilia entia, & animas, & mundum produxerit, Neque aliter videntur hæc suscipienda, quàm fuerint olim, Sibyllarum oracula suscepta. Inter quæ multa fuerunt, quæ veteribus patrib⁹, vera, ac pia uisa Catholica Ecclesia, maximopere, & laudauit, & cõprobauit. Atq; hęc sine dubio causa est, cur Procl⁹, & θεοπαράδοτον, a Deo traditam, hanc Theologiã appellet, & ἔνθεον καὶ ἀντιφθεγγέσθε δοκεῖ μάλιστα πασῶν ταῖς ἡμετέραις ἐπινοίαις.

Et primam omnium maxime mysticam esse, est in confesso, Chaldaicam. Reuera enim hæc, & con-

tradicere videtur maxime omnium noſtris conceptibus.

Logia hæc nos, ſparſa huc, illuc, per Platonicorum libros collegimus, ex Procli Theologià, commētariis in Parmenidem, Timæum, Rempub. Cratylum. Ex Hermia in Phædrum. Ex Olympiodoro in Philebum in Phædonem. ex Syneſio, ex Simplicio in quartum Phyſic. ex ipſo denique Damaſcio, & Nicephoro Gregora. Sed ea in claſſes quaſdam, intelligentię clarioris gratia, redegimus: xij. ſingulis tamen primam authoris nominis litteram præfiximus, vt cognoſcatur vnde ea ſumpſerimus.

FRANCISCI PATRICII ZOROASTRI *oracula.*

MONAS, DYAS, ET TRIAS.

Vbi paterna monas eſt. (Pſel.
Ampliata eſt Monàs, quæ duo generat. (Dam.
Duitas enim apud hunc ſedet, & intellectualibus fulget. (Pro. Da. ſectionibus.
Et gubernare cuncta, & ordinare, quodcumque non ordiuatum.
Toto enim in mundo lucet Triás, cuius monas eſt princeps (Dã.
Principium omnis ſectionis hic, eſt ordo.

In

In tria namque Mens dixit Patris
ſecari omnia.
Cuius voluntas annuit, & iam omnia ſecta fuere.
In tria namque dixit Mens patris
æterni,
Mente omnia gubernans.
Et apparuerunt in ipſa, Virtus, &
Sapientia. Dam
Et multiſcia, Veritas.
Hinc, fluit Triadis vultus ante eſſentiam,
Non primam, ſed eam quæ menſuratur,
Principijs tribus hiſce, capias ſeruire cuncta.
Et fons fontium, & fontium cunctorum.
Matrix continens cuncta.
Inde affatim exilit, generatio multiuariæ materiæ. (Proc.

Inde tractus præster exilis ignis
flos.
Mundorum indens cauitatibus.
Omnia namque inde.
Incipit deorſum tendere radios
admirandos.

PATER ET MENS.

Se ipſum rapuit pater, neque (Pſel.
ſuæ.
Potentiæ mentali claudens pro-
priæ ignem.
Nō enim a paterno Principio (Pſel.
imperfectum quid rotatur.
Cuncta namque perfecit pater.
Et menti tradidit ſecundæ.
Quam primam vocat omne genus
hominum.
Patrogenia lux. multum namque
ſola. (Proc

E patris robore decerpens mentis
florem.
Opera enim intelligens paterna
mens e ſe genita.
Cũctis inſeminauit vinculum igni
grauis amoris.
Quo omnia maneant, tempus in
interminatum amantia.
Neque omnibus, quæ patri mntea
liter contexta, monſtret.
Vt in amore maneant, mundi ele-
menta manentia.
Habet ipſa intelligentia, paternam
mentem indere.
Omnibus fontibus, & principatib⁹.
Eſt enim finis paterni profundi, &
fons mentalium,
Neque progreſſus eſt, ſed manſit
inpaterno profundo.
Et in adyto, per deonutriens ſilen-
tium

Non enim in materiam ignis trãs, primus,
Suam potentiam claudit operibus, ſed meati.
Symbola enim paterna mens ſeminauit per mundum.
Quæ intelligibilia intelligit, & ineffabilia exornat.
Tota partitio, & impartibilis. (Dã.
Mente quidem continet intelligibilia, ſenſum vero inducit mundis.
Mente quidem continent intelligibilia, animam vero inducit mundis.

MENS INTELLIGIBILS A Et Mentalia;

Et vnius mentis intelligibilis. (Dã
Non enim ſine intelligibili mẽs eſt non ſeorſum exiſtit. (Proc

Quædam

Quædam ſane ſunt mentalia, & intelligibilia quęcunque dum intelligunt intelliguntur.

Cibus vero intelligenti, eſt intelligibile.

Diſce intelligibile, quandoquidẽ extra mentem exiſtit.

Et Mentis quæ empyreum mundũ ducit.

Mentis. n. mens eſt, quæ mundi eſt artifex ignei.

Qui ſupermundanum paternum profundum eſtis intelligentes.

Intelligibilis, omnis ſectionis princeps eſt.

Eſt enim quoddam intelligibile, quod oportet te intelligere mentis flore.

Vel enim inclines, vt mentem, & illud intellexerit. Dam.

Vt aliquid intelli gens, non illud intelliges.
Eſt. n. roboris circumquaque lucidi potentia.
Mentalibus fulgens ſectionibus, non ſane oportet.
Vehementia intelligere, intelligibile illud.
Sed mentis amplæ, ampla flamma.
Omnia metiente, præterquam intelligibile illud.
Opus ergo eſt hoc intelligere, nam ſi inclinaueris.
Mentem tuam, etiam illud intelliges non parum.
Sed purum conuerte oculum.
Ferentem tuæ animæ, tendere vacuam mentem.
In intelligibile, vt diſcas intelligibile.

Quandoquidem extra mentem e-
xiſtit.
Deum hunc intelligit omnis mens,
non enim ſine
Mēte eſt intelligibili,& intelligibile
Non ſine mente exiſtit.
Ignis mentalis, mentalibus preſte-
ribus cuncta.
Cedunt ſervientia, Patris perſua-
ſorio conſilio.
Et intelligere, ſemperque manere
impigra vertigine.
Fonte, & principij, vertere, ſem-
perque manere impigra vertigine.
Sed nomen venerandum, inſomni
vertigini.
Mundis indens, terribiles ob pa-
tris minas.
Sub duabus mentibus, vitigenius
fons continetur animarum.

Et facta, qui per se operans fabrefecit mundum.
Qui ex mente exilijt primus.
Indutus igne ignem. Vniculorum vt temperet.
Fontanos crateras, sui ignis florem sustinens.
Mentalibus fulget sectionibus, amoreque implevit omnia.
Infigurata figurans.
Examinibus similes, feruntur perrumpentes.
Per mundi corpora.
Quæ mens dicit, intelligendo sanè dicit,
Potentia quidem cum illis. Mens vero ab illa.

IYNGES IDEÆ PRINCIPIA

Multæ quidẽ hæ, ſcandunt lucidos
mundos.
Inſilientes, & in quibus ſummitates
ſunt tres.
Subiectũ ipſis eſt, principale pratũ
Principia. quæ patris opera intelli-
gentes in telligibilia.
Senſibilibus operibus, & corpori-
bus reuelarunt.
Tranſuectrices ſtãtes, dicere patri
& materiæ.
Et manifeſta imi tamina latentium
operantes.
Et latentia in manifeſtam. Coſmo-
peiam inſcribentes.
Mens patris ſtriduit, intelli-
gens vigente conſilio.
Omniformes Ideas. Fonte
vero ab uno, euolantes.
Exilierunt. A patre .n· erat
cum filium, & finis.

Per quæ coniunguntur patri, per
aliam atque aliam.
Vitam, a compartitis canalibus.
Sed partitæ ſunt, mentali igne diſpoſitæ.
In alias mentales. mundo namque
rex multiformi.
Propoſuit mentalem typum, incor
ruptibilem, non per mundum.
veſtigium promouens formæ per
quæ mundus apparuit.
Omnifariam ideis gratioſus. Quarum vnus fons.
Ex quo ſtrident diſpertitæ aliæ.
Immenſæ, perrumpentes mundi
circa corpora.
Quæ per ſinus immenſos, examinibus ſimiles.
Ferũtur conuerſæ. circũq; alib i alia
Cõceptiões mẽtalẽ, fonteàpaterno
Multum decerpentes ignis florem

Insomnis temporis. Vigor princi-
pigeniæ ideæ.
Prima e patris missa est, cujus per
se florens fons.
Intellectæ Iynges a patre, intelli-
gunt, & ipsæ
Consilijs ineffabilibus mouentur,
vt intelligant.

HECATE, SYNOCHES.

et Teletarchæ.

Ex ipso enim omnes exiliunt.
Amilictique fulmines, & prestero-
capaces sinus.
Omnilucidæ vigoris patrogenij
Hecates.
Et Hypezocus ignis flos, & fortis.
Spiritus polorum, igneos trans.
Custodire presteribus suis summi-
tates dedit.

Immiſcens vigoris proprium robor in Synochis.
Quo mundus habeat mentales ſuſtentatores inflexiles.
Quia operatrix, quia largitrix eſt ignis vitiferi.
Quia & vitigenium implet Hecates ſinum.
Et influit Synochis vigorem vitidonum ignis.
Magni potentis.
Sed & cuſtódes operũ ſunt patris.
Aſsimilat enĩ ſe ipſum ille, vrgens
Typum induere idolorum.
Teletarchæ comprehenſi ſunt, cum Synochis.
His vero ignis mentalis, mentalibus preſteribus.
Omnia parent ſervientia.
Sed & quæcumque materialibus ſeruiunt Synochis.

Induti armorum vigorem luminis resonantis.

Vigore Triglicho, mentem animã que armantem.

Peruarium Synthema iacere ratiocino.

Neque super incedere empyreis sparsim canalibus.

Sed collectim.

Hi vero indiuidua, & sensibilia efficiunt.

Et corporiformia, & destinata in materiam.

ANIMA. NATVRA.

Quoniam anima ignis potentia patris existens lucidus.

Imortalisque manet, & vitę domina est.

Et tenet mundi multas plenitudinẽ sinuum.

Mentis enim imitamen eſt, partum
vero habet quid corporis.
Miſtis vero canalibus, ignis incor-
ruptibilis opera efficiens.
Poſt vero paternas conceptiones
anima ego habito.
Calida animans omnia . repoſuit
enim.
Mentem ſané in anima. animam
vero in corpore inerti.
Noſtri, impoſuit pater hominum-
que Deumque.
Affatim animans lucem, ignem,
æthera, mundos.
Coexiſtunt nãque naturalia opera,
mentali ſplendori
Patris, Anima enim eſt quæ orna-
uit magnum.
Cœlum, & quæ ornat ſimul cum
patre.
Cornua & ipſius, firmata ſunt ſur-

Cornua & ipſius, firmata ſuut ſurſum.
Humeros vero circa Deæ, natura immenſa attollitur.
Imperat rurſus natura infatigabilis mundisq; operibusque.
Cœlum, vt currat ſurſum æternum trahens.
Et celer sol circa centrum, ut aſſuetus veniat.
Non naturæ inſpicias natale nomen eius.

MVNDVS.

Factor, qui per ſe operans fabrefacit mundum.
Etenim quædam ignis moles erat altera. hæc omnia
Per ſe efficiens, vt corpus mundanum.
Mundus vt manifeſtus, & non videatur membraneus.

Totum mundum ex igne,& aqua,
& terra.
Et omnia lente aere.
Ineffabilia ,& fabilia ſynthemata
mundi.
Aliam per aliam vitam , a partitis
canalibus.
Deſuper permeantis in oppoſitum
Per centrum terræ,&quintum medium
alium Igneum,vbi deſcendit
vsque ad materiales canales.
Vitifer ignis.
Centro incitans Seipſum lumine
reſonante.
Fontanum alium.qui Empyreum
mùndum ducit.
Centrum quo omnes , vſq;quo
fortè æquales fuerint.
Symbola enim paterna mens ſeminauit
per mundum. (fertur.
Mediũ inter patres, sĩgulæ centrũ

Mentis enim imitamen est, quod vero partũ est habet quid corporis

COELVM.

Septem enim in moles formauit pater firmamenta mundorũ
Cœlum, rotunda figura circumcludens
Fixitque multum cœtum astrorum inerrantium.
Animaliumque errantium, constituit septenarium.
Terram in medio posuit, aquamque in terræ finibus.
Aeremque supra hæc.
Fixitque multum cœtum astrorũ inerrantum.
Tensione, non laboriosa mala.
Sed fixione errorem non habente in motu.

Fixit-

Fixitque multum cœtum aſtrorum
inerrantium.
Ignem ad ignem cogens.
Fixione errorem non habente in
motu.
Sex eos conſtituit, ſeptimum ſolis
In medium iaciens ignem.
Inordinationem eorum, bene-
ordinatis ſuſpendens zonis.
Parturit enim Dea, ſolemque ma-
gnum, & ſplendidam lunam.
Ather, ſol, ſpiritus lunæ, aeris
ductores.
Solariumque circulorum, & luna-
rium eſt repituum
Sinuumque aereorum
Aetheris cantus, ſoliſque, & lunæ
canalium, & aeris.
Et latus aer, lunariſque curſus, &
polus ſolis.

Colligit ipſum accipiens ætheris harmoniam

Solisque, lunæque, & quæcumque aëre continentur.

Ignis, ignis deriuatio, & ignis pœnu.

Crines enim in acutem nato lumini conſpiciuntur.

Vbi Saturnus.

Sol aſſeſſor, intuens polum purũ.

Aetheriuſque curſus, & lunæ ingens impetus.

Aereique fluxus.

Solemque magnum, & ſplendidam lunam.

TEMPVS.

Deum mundanum, æternum, infinitum.

Iuuenem, & ſenem.

Et fontanum aliud, quod empireũ mundum ducit.

ANIMA, CORPVS, HOMO.

Oportet te festinare ad lucem, & patris lumina.

Vnde missa est tibi anima, multam induta mentem.

Hæc pater mente concepit, mortalisque ei est animatus.

Symbola enim paterna mens, seminauit in animis.

Amore profundo replens animam

Reposuit enim mentem in anima: in corpore vero

Vos reposuit, pater hominumq; deumque.

Incorpora quidem sunt, diuina omnia.

Corpora vero in ipſis veſtri cauſa
ſunt alligata.
Non potentes continere incorpo-
reos corpora.
Ob corpoream, in quam concen-
trati eſtis naturam.
Inq́; deo iacent, faces trahentes,
validas.
A patre deſcendentes, a quibus
anima deſcendentibus.
Empyreos carpit fructus, animam,
alentem florem.
Ideoque mente concipientes
opera patris.
Parcæ fatalis alam fugiunt, inuere-
cundam.
Et ſi hanc animam videris redeun-
tem.
At aliam immittit pater, vt in nu-
mero ſit.

Certe

Certe ualde illæ ſunt beatiſsimæ ſupra omnes.
Animas, ad terram a cœlo profuſę.
Illæque divites, & ineffabilia ſtamina habentes.
Quæcunque a lucente, o rex, a te, vel ipſo.
Ioue ſunt progenitæ, Miti valida a neceſsitate.
Ducat animæ profunditas immortalis, oculosque affatim.
Omnes ſurſum extende.
Nec deorſum pronus ſis in nigricantem mundum.
Cui profunditas ſemper infida ſubſtrata eſt, & Ades.
Circumquaque caligans, ſqualidus idolis gaudens, amens,
Precipitoſus, tortuoſus, cæcum profundum ſemper involvens,

Semper desponsus obscuram faciem, inertem spiritu carentem.
Et osor luminis mundus, & tortuosi fluxus.
A quibus vulgus attrahitur.
Quære tu animæ canalem, vnde, aut quo ordine.
Corpori inseruieris, in ordinem, a quo effluxisti.
Rursus restituas sacro sermoni operam vniens.
Neque deorsum sis pronus, præcipitium in terra subest. (sub.
Septẽuios trahens per grad⁹: quo
Horribile necessitatis Thronus est
Ne tu augeas fatum.
Anima hominum Deum coget quodam modo in se ipsam.
Nihil mortale habens, tota a DEO est ebria facta.

Harmoniam resonat namque, sub qua est corpus mortale.

Extendens, igneam mentem ad opus pietatis.

Et fluxile corpus servabis.

Est & idolo portio in loco circum lucente.

Vndique, inficta anima ignis habenas tende.

Igne calens cogitatio primissimum habet ordinem.

Igni namque mortalis propinquans a Deo lumen habebit.

Immoranti enim mortali præsto Dij aderunt.

Pœnæ hominum sunt angores.

Et malæ materiæ, germina, vtilia sunt, & bona.

Spes nutriat te, ignea Angelica in regione.

Sed non recipit illius velle, Paterna mens.

Donec non exeat ex oblivione, & verbum loquatur.

Memoriam indens Paterni Synthematis puri.

His quidem diſcibile lucis dedit notitiam ſuſcipere.

Hos vero, & ſomnnolentos ſui fructum dedit roboris.

Ne ſpiritum macules neque profundum fac ſuperficiem.

Neque materiæ quisquilijs precipitio relinquas.

Ne educas, ne exiens habeat quidpiam,

Vi corpus relinquentium, animæ ſunt puriſsimæ.

Animæ expulſores, reſpiratores, & faciles ſolutu ſunt.

Siniſtris in lumbis, Hecates, virtu-
tis eſt fons.

Intus tota manens, uirgineum non
abijciens.

O audacißimæ naturæ, homo, ar-
tificium.

Neq; ingentes menſuras terræ, in
tuam mentem pone.

Non enim veritatis planta eſt in
terra.

Neque in menſuris, mēnſuras ſolis
regulas congregans,

Aeterno conſilio fertur, non gra-
tia tui.

Lunarem quidem curſum, & aſtre-
um progreſsum.

Lunæ ſtrepitum dimitte. ſemper
currit opera neceſsitatis.

Aſtreus progreſsus, tui gratia, non
eſt partus.

Æthereus,auium pes latus, numquam verus eſt.

Non ſacrificia, viſceraque cupio. Hæc ſunt omnia ludi.

Mercatoriæ deceptionis firmamenta; fuge tu hæc.

Si vis pietatis ſacrum paradiſum aperire.

Vbi virtus, ſapientiaque, & bona lex congregantur.

Tuum enim vas,beſtiæ terræ habitabunt.

Ipſas autem terra ſepelijt, ad filios vſque.

DÆMONES, SACRIFICIA.

Natura ſuadet eſſe dæmonas pu-

Et mala materiæ germina,vti (ros. lia, &bona.

Sed hæc in abditis ſeptis mentis reuolvo.

Ignis ſimulacrum ſaltatim in aere
in tumorem extendens.
Vel etiam ignē infiguratum, vnde
vocem currentem.
Vel lumen abundans radians, ſtre-
perum, conuolutum.
Sed & equum videre, luce magis
fulgurantem.
Vel etiam puerum ſuis humeris
inequitātem equo.
Ignitum, vel auro diſtinctum, vel
ſpoliatum.
Vel etiam ſagittantem, & ſtantem
ſuper humeris.
Multoties ſi dixeris mihi, cernes
omnia leonem.
Neque enim cœleſtis curuitas,
tunc apparet moles.
Aſtra non lucent lunæ lux oper-
tum eſt.

Terra non ſtat, cernuntur vero cuncta fulminibus.

Neque naturæ, voces per ſe viſile ſimulacrum.

Non enim oportet illos te ſpectare antequam corpus ſacris purgetur.

Quando animas mulcentes, ſẽper a ſacris abducunt.

Ergo ex ſinibus terræ exiliunt terreſtres canes.

Numquam verum corpus mortali homini monſtrantes.

Operare circa Hecaticum turbinem.

Nomina barbara, numquam mutaueris.

Sunt enim nomina apud ſingulos a Deo data,

Potentiam in ſacris ineffabilem habentia.

Quando videris forma ſine, ſacrū
ignem.

Collucentem ſaltatim totius per
profundum mundi.

Audi ignis vocem.

FINIS.

ASCLEPIVS HERMETIS TRISMEGISTI DIALOGVS, AB APVLEIO MADAVRENSE PLATONICO, IN *Latinum conuersus.*

ASclepius iste, pro sole mihi est Deus. Deus te nobis ô Asclepi, vt diuino sermoni interesses, adduxit, eique tali, qui merito omnium ante a nobis factorum, vel nobis diuino munere inspiratorũ, videatur esse religiosa pietate diuinior, quẽ si intelligens videris, eris omnium bonorum, tota mente plenissimus, Sed cum

multa

multa ſunt bona, & non vnum, in quo ſunt omnia, alterum enim alterius conſentaneum eſſe dinoſcirur, omnia vnius eſſe, aut vnum eſſe, omnia. Ita enim vnum, alteri connexum, vt ſeparari alterum ab vtroque non poſſit. Sed de futuro ſermone hoc diligenti intentione cognoſces. Tu vero, ò Aſclepi procede paululum, atque nobis, qui interſit, euoca. Quo ingreſſo. Aſclepius etiam Ammonē intereſſe ſuggeſſit. Triſmegiſtus ait. Nulla inuidia Ammonem prohibet à nobis eſſe ſcripta, ſicut, & ad amantiſſimum, & bonum filium, multa de phyſica, & ex ethica quam plurima. Tractatum hunc autem, tuo aſcribam nomini. Pręter Ammonem vero, nullum vocat alterū,

ne tantę rei religiosissimus sermo multorũ interuentu venientiũ pręsentiaq; violetur. Tractatũ aũt to ta numinis maiestate plenissimũ irreligiosæ mentis est multorum conscientiæ publicare Amore etiam aditum ingresso, sanctoq; illo, quatuor virorum religione, & diuino Dei completo præsentia, competenti venerabiliter silentio ex ote Hermes, animas singulorum mentibusq; pendentibus, diuinus Cupido exorsus est dicere. ò Asclepi omnis humana immortalis est anima, sed non vniformiter cunctę, sed alię, allio more, vel tempore. ASCLEP. Non enim ò Trismegiste omnis, vnius qualitatis est anima? TRISME. O Asclepi, vt celeriter

de vera rationis continentia decidisti. Non enim hoc dixi, omnia vnum esse, & vnum omnia, vt pote quia in creatore fuerint omnia, antequam creasset omnia, nec immerito dictus est omnia, cuius mēbra sunt õnia. Huius itaque qui est, vnus oĩa, vel ipse est creator omniũ in hac tota disputatiõe curato meminisse, De cœlo cuncta descendũt in terram, & in aquam, & in aera. Ignis solum, quod sursum versum fertur, viuificat, quod deorsum ei deseruiens. At vero quicquid de alto descendit, generans est, quod sursum versus emanat, nutriens. Terra sola in seipsam consistens, omnium est receptrix, omniumq́; generum quæ accipit, restitutrix. Hoc ergo totum, sicut meministi,

quod est omnium, vel omnia, anima, & mundus à natura comprehensa agitantur, ita omnium multiformi imaginum qualitate variata vt infinitę qualitatum ex interuallo species esse noscantur, adiunctæ tamen ad hoc, vt totum vnum, & ex uno oĩa esse videantur. Totus itaq; quibus formatus est mundus, elementa sunt quatuor, scilicet ignis, aqua, terra, aer, mundus vnus, anima una, Deus unus. Nunc mihi adesto totus, inquam, quantũ mente uales, quantũ calles astucia. Diuinitatis etenim ratio, diuina sensus intentione noscenda, torrenti simillima est fluuio, è summo in pronũ præcipiti rapacitate currenti quo efficitur, vt intentionẽ nostram non solũ audientium, verũ

etiã tractantiũ ipſorũ celeri ueloci-
tate prętereat. Cœlum ergo, ſen-
ſibilis Deus, adminiſtrator eſt
omnium corporum, quorum au-
gumenta detrimentaq́; ſol & luna
ſortiti ſunt. Cæli vero, & ipſius
animæ, & omnium quæ in mundo-
inſunt, ipſe gubernator eſt qui eſt
omnium effector Deus. A ſupra-
dictis enim omnibus, quorum idẽ
gubernator Deus omnium fre-
quentatio fertur, influens per mũ-
dum, & per animam omnium ge-
nerum, & ſpecierum omnium, per-
q́ue rerum naturam. Mundus autẽ
præparatus eſt à Deo, receptacu-
lum omniformiũ ſpecierum. Natu-
ram autem per ſpecies imaginans,
mundum per quatuor elementa,
ad cœlum vſque perduxit, cuncta

Dei visibus placitura. Omnia autẽ desuper pendentia, in species diuiduntur, hoc quod dicturus sum genere. Genera rerum omnium, suas species sequntur, vt sit ita, soli ditas genus species generis particula. Genus ergo Deorum, dæmonumq; genus æque & hominũ similiter volucrum, & omnium quæ in se mundus habet, sui similes mundi species generat. Genus est, & aliud animal, genus sine anima quidem, nec carens tamen sensib⁹ Vnde & beneficijs gaudet, & aduersis minuitur, atque vitiatur. Omnium dico quæ in terra radicũ stirpiumque incolumitate viuiscũt quorum species per totam terram sparsæ sunt. Ipsum cœlum plenum est Deo. Supra dicta autem genera

inhabi-

inhabitant vſque ad loca ſpecierũ quarum omnium rerũ immortales ſunt ſpecies. Species enim generis eſt, pars, vt homo humanitatis, quam neceſſe eſt ſequi qualitatem ſui generis. vnde efficitur, vt quãuis omnia genera ſint immortalia, ſpecies tamen non omnes immortales. Diuinitatis enim genus, & ipſum, & ſpecies immortale ſunt. Reliquorum genera, quorum æternitas eſt genus, quamuis per ſpecies occidat, naſcendi tamen fœcunditate ſeruatur, ideoq́; ſpecies mortales ſunt, vt homo mortalis ſit, immortalis humanitas. Omnibus tamen generibus, omnium generum ſpecies miſcentur, quædam quæ ante factæ ſunt, quædam quæ de his factæ ſunt. Fi-

unt itaque quæ fiunt, aut a Dijs, aut a dæmonibus, aut ab hominibus, omnes ſimilimæ generibus ſuis ſpecies. Corpora enim impoſsibile eſt conformari ſine nutu diuino. Species figurari, ſine adiutorio dæmonum. Animalia inſtitui, & coli ſine hominibus non poſsunt. Quicunque igitur dæmonum, à genere ſuo defluentes, in ſpeciem fortuito coniuncti ſunt, alicuius ſpeciei, generis divini proximitate, & conſortio, Dijs ſimiles habentur. Quorum vero dæmonum ſpecies, qualitate ſui generis perſeverant, hi amantes hominum rationem, dæmones nuncupantur Similis eſt enim hominum, aut eo amplior. Multiformis enim, variaque humani generis ſpecies, & ipſa

à prædicto desuper adveniens cõsortio, omnium aliarum specierum multas, & propè omnium per necessitatem coniunctiones facit, propter quod, & propè Deos accedit, qui se mente, qua Dijs iunct⁹ est, divina religione Dijs iunxerit, & dæmones qui ijs iunctus est. Humani vero qui medietati sui generis contenti sunt, & reliquæ omnium species, ijs similes erunt, quorũ se generis speciebus adiunxerunt. Propter hoc, ò Asclepi magnũ miraculũ, est homo, animal adorandũ, & honorandum. Hoc enim in naturã Dei transit, quasi ipse sit Deus. Hoc dæmonum genus novit, utpote qui cũ ijsdem ortum se esse cognoscat. Hoc humanæ naturæ partem, in se ipso dispicit, al-

terius patris diuinitate confisus. ò hominum quanta est natura, temperata felicius, ac Dijs cognata diuinitate, coniunctus. Patrem sui, qua terrenus est, despicit, cætera omnia quibus se necessarium esse cœlesti dipositione cognoscit, nexu secum caritatis astringit. Sicque suspicit cœlum, sic ergo feliciori loco medietatis est positus, vt quæ infra se sunt, diligat, ipse à superioribus diligatur. Colit terrã elementis velocitate miscetur, acumine mentis, in maris profunda descendit. Omnia illi licent. Non cœlum videtur altissimum, quasi enim è proximo sagacitate animi intuetur. Intentionem animi eius nulla aeris caligo confundit, non depressitas terræ, opera eius impe

dit,non aquæ altitudo profũda,despectum eius obtundit, omnia idẽ eſt, & ubique idem eſt. Horum omnium generum,quæ ſunt animalia,deſuper, deorſum radices pervenientes habent, animalia de immo in ſuperna uiva radice ſylveſcunt. Quædam duplicibus aluntur elementis,quædã autem ſimplicibus. Alimenta autem ſunt bina animæ, & corporis, è quibus animalia conſtant.Anima mundi, inquieta ſemper agitationenutritur. Corpora ex aqua,& terra inferioris mundi, alimentis augeſcunt. Spititus quoque plena ſunt omnia, permixtus cunctis, cuncta vivificat,ſenſu addito ad hominis intelligentiam,quæ quinta pars ſola homini conceſsa eſt ex æthere.

Sed de animalibus cunctis, humanos tantum ſenſus, ad divinæ rationis intelligentiam exornat, erigit atq; ſuſtolit. Sed quoniam de ſenſu commoneor, paulo poſt, & huius rationem uobis exponam. eſt enim ſanctiſsima, & magna, & non minor quam ea, quæ eſt divinitatis ipſius. Sed nunc vobis expediã quæ cœperam. Dicebam enim in ipſo initio rerum, de coniunctione Deorum, quomodo homines ſoli eorũ dignatione perfruuntur. Quicunque etenim hominum tantum felicitatis adepti ſunt, ut illum intelligentiæ divinum perciperent ſenſum, qui ſenſus eſt divinior in ſolo Deo, & in humana intelligentia. ASCLE. Non enim omnium hominum ò Trigemiſte

vniformis eſt ſenſus? TRISMEG. Non omnes, ò Aſclepi, intelligentiam veram adepti ſunt, ſed imaginem temerario impetu, nulla vera ratione inſpecta ſequentes decipiuntur, quæ in mentibus malitiam parit, & transformat optimũ animal in naturam feræ, moresque beſtiarum. De ſenſu antem, & de omnibus ſenſualibus, quando, & de ſpiritu, tunc totã vobis præſtabo rationẽ. Solũ enim animal homo, & eius una pars ſimplex eſt, quæ, ut græci aiũt, ουσιώδης, aut quã vocamus divinæ ſimilitudinis formam. Eſt autem quadruplex, nos mundanum dicimus, ex quo factum eſt corpus quo circumtegitur illud quod in HOMINE divinum

esse iam diximus, in quo mentis diuinitas recta sola cum cognatis suis, id est mentis puræ sensibus secũ ipsa conquiescat, tanquam muro corporis septa. ASCLE. Quid ergo oportuit ò Trismegiste hominem in mundo constitui, & non in ea parte, in qua Deus est, eum in summa beatitudine eligere? TRISM. Recte quæris ò Asclepi. Et nos enim rogamus Deum, vt tribuat nobis facultatem reddendæ rationis istius. Cum enim omnia voluntate eius dependeãt, tum illa, vel maxime quæ de tota summitate tractantur, quam rationem præsenti disputatione conquirimus. Audi ergo Asclepi. Dominus, & omnium conformator, quem recte Deum dicimus, quem

à ſe ſecundum fecerit, qui videri, & ſentiri poſsit, eundem ſecundum ſenſibilem ita dixerim, non ideo quod ipſe ſentiat (de hoc enim an ipſe ſentiat, an non alio dicemus tempore) ſed eo quod videntium ſenſ⁹ incurrit. Quoniã ergo hũc ſecit ex ſe primũ, & à ſe ſecundum, viſusque ei pulcher, ut pote qui ſit omnium bonitate pleniſsimus, amavit eum, vt divinitatis ſuæ partem. Ergo tantus, & tam bonus eſſet, voluit alium, qui illum, quem ex ſe fecerat, intueri potuiſſet, ſimulque, & rationis imitatorem, & diligentiæ, fecit hominem. Voluntas etenim Dei ipſa ſumma eſt perfectio ut pote cum voluiſſe, & perfeciſſe, vno eodemque temporis puncto compleat.

Cũ itaque οὐσιώδη aniaduerteret Deus non posse omnium rerum esse diligentem, nisi eum mundano integumento cõtegerent, texit eum corporea domo, talesque omnes esse præcepit, ex vtraque natura in unum confundens, miscensque quantũ satis esse debuisset. Itaque hominem conformauit ex animi & corporis, id est ex æterna, & mortali natura, vt animal ita conformatum vtrique origini suæ satisfacere possit, & mirari, atque orare cœlestia, & æterna, incolere atque gubernare terrena. Modo autem dico mortalia non aquam, & terram, quæ duo de quatuor elementis subiecit natura hominibus, sed ea quæ ab hominibus aut in his, aut de his fiũt vt

ipſius terræ cultus, paſcua, ædificatio, portus, nauigationes, communicationes, commodationes alternæ, qui eſt humanitatis firmiſsimus nexus, & pars mundi, quæ eſt aqua, & terra, quæ pars terrena mundi artium diſciplinarumque cognitione, atque vſu ſeruatur, ſine quibus mundum Deus noluit eſſe perfectum. Placitum enim Dei neceſsitas ſequitur, voluntatem comitatur effectus. Neque enim credibile eſt Deo diſpliciturum eſſe, quod placuit, cum & futurum id, & placiturũ, multo ante ſciuerit. Sed ô Aſclepi animaduerto, vt cœli mentis cupiditate feſtines audire, quomodo homo, cœli, vel quæ in eo ſunt, delectum poſsit habere, vel cultum. Audi ita

itaque ò Aſclepi delectus Dei cœli, cum his, quæ inſunt omnibus, una eſt obſequiorum frequentatio, hanc aliud animal non fecit, nec diuinorum, nec animalium, niſi ſolus homo. Hominum enim admirationibus, adorationibus, laudibus, obſequijs, cœlum, cœleſteſque delectantur. Nec immerito in hominũ cœtum muſarum chorus à ſumma diuinitate demiſsus, ſcilicet ne terrenus mundus videretur incultior, ſi modulorum dulcedine caruiſſet, ſed potius in uſitatis hominum cãtilenis concelebraretur, & laudibus, qui ſolus omnia, aut pater eſt omnium, atque ita cœleſtibus laudibus. Nec in terris harmoniæ ſuauitas defuiſſet. Aliqui autem, ipſique paucisſimi pura mente præ-

diti, ſortiti ſunt cœli ſuſpiciendi venerabilem curam. Quicunque autem ex duplici naturæ ſuæ confuſione interiorem intelligentiã mole corporis reſederunt, curandis elementis, hiſque inferioribus ſunt præpoſiti. Animal ergo homo, non quidem eſt minor, quod ex parte mortalis ſit, ſed eo forte aptius efficatiusq; compoſitus, ad certam rationem, mortalitate auctus eſſe videatur, ſcilicet quoniam vtrumque, ubi ex utraq; materia ſubſtinere non potuiſſet, ex utraque formatus eſt, vt & terrenorum cultum, & divinitatis poſſet habere delectum. Rationem vero tractatus iſtius ò Aſclepi, non ſolum ſagaci intentione, verum etiam cupio te animi viuacita-

te perci

te percipere. Eſt enim ratio plurimis incredibilis. Integra autē & vera percipienda ſanctioribus mentibus. Itaque hinc exordiar. Æternitatis dõinus Deus ptimus eſt. Secũdus eſt mũdus. Homo eſt tertius. Effector mũdi Deus, & eorum quæ inſunt omniũ, ſimul cuncta gubernãdo cũ ipſo hõine gubernatore compoſita, quod totum ſuſcipiens homo idē curã proprie efficit diligentiæ ſuæ, ut ſicut, & ipſe mundus vterq; ornamēto ſibi vt ex hanc hominis diuina compoſitiõe mũd⁹ grece rectius κόσμος dictus videatur. Is nouit ſe, nouit & mundũ vt meminerit, quid partibus conueniat ſuis, quæ ſibi vtenda, quibus ſibi inſeru iendum

ſit Laudes grateſque maximas agens Deo, eius imaginem uenerans non ignarus te ſecundũ eſſe imaginẽ Dei, cuĩs ſũt imagines duæ, mundus ſcilicet, & homo. Vnde efficitur, vt quoniam eſt ipſius vna compago, parte qua ex anima, & ſenſu, & ſpiritu, atque ratione diuinus eſt, velut ex elementis ſuperioribũ aſcendere poſſe videatur in cœlũ. Parte vero mundana, quæ conſtat, ex igni, & aqua, & aere, mortalis reſiſtat in terram, ne curæ ſuæ, oĩa mandata vidua deſertaq; dimittat. Sic enĩ humanitas ex parte diuina, & ex parte mortalis eſt effecta, in corpore conſiſtens.

Eſt autem mẽſura eius vtriuſq; id eſt hominis, ante omnia religio, quã ſequitur bonias

nitas. Ea demum tunc videtur esse perfecta, si contra cupiditatum omnium alienarum rerum sit despiciens, virtute munita. Sunt enim ab omnibus diuinæ cognationis partibus, aliena omnia, quę-cunque terrena corporali cupiditate posside ntur, quæ merito possessionum nomine nuncupantur, quoniam non nata nobiscum, sed postea à nobis possideri cœperũt. Omnia ergo huiusmodi ab homine aliena sunt, etiam corpus, vt & ea quæ appetimus, & illud ex quo appetentiæ nobis est vitium, despiciamus Vt enim meum animum rationis ducit intentio, homo hactenus esse debuit, ut contemplatione divinitatis, partem quæ ibi iuncta mortalis est, mundi intetioris

necesſsitate ſervandi deſpiciat atque contemnat. Nam ut homo ex utraq; parte poſsit eſse pleniſsim⁹, quaternis eum utriusq; partis elementis animadverte eſſe formatũ, manibus, & pedibus utriusq; binis, alijsq́; corporis membris, quibus inferiori id eſt terreno mundo deſerviat. Illis vero partibus quatuor ſenſus animi, memoriæ, atque pro vidẽtiæ, quarũ ratione cũcta divina norit, atq; ſuſpiciat. Vnde efficitur, ut rerum diverſitates, qualitates, effectus, quantitates, ſuſpicioſa indagine homo ſectetur. Retardatus ergo gravi, & nimio corporis vitio, has naturæ rerum cauſas, quæ vere ſunt propriæ, providere non poteſt. Hunc vero ſic effectum, conformatumq́ue, & tali

ministerio obsequioq; præposi-
tum,a summo Deo,eumq́; compe-
tenter munde mundum servando,
Deum pie colendo, digne & com-
petenter in utroq; Dei voluntati
parentem , talem quo munere cre-
dis esse munerandum ? Si quidem
cum Dei opera sit mundus ,eiusq;
pulchritudinem , qui diligentia ser
vat,atq; auget , operamq; suam cũ
Dei voluntate coniungit, cũ speci-
em quã ille intentione divina for-
mavit,adminiculo sui corporis,di-
vino opere,curaq́; componit,quo
munere credis esse munerandum ?
nisi eo quo parentes nostri mune-
rati sunt, quo etiam nos quoque
munerari , si fuerit divinæ pietati
complacitũ,optamus pijssimis vo
tis , id est ut emeritos atq; exutos

mūdana custodia, nexibus mortalibus absolutos, naturæ superioris partis, id est divinæ, purosq; restituat. ASCLE. Iuste, & vere dicis ò Trismegiste. Hęc est enim merces pie sub Deo diligenterq; cum mūdo viventibus, secus enim impieq; qui vixerint, & reditus denegatur in cœlum, & constituitur in corporalia, alia indigna sancto animo, & fœda commigratio, ut iste rationis sermo processit ò Trismegiste, futurę æternitatis spe animę in humana vita periclitātur. Sed alijs incredibile, alijs fabulosū, alijs forsitā videatur esse deridendum. Res enī dulcis est in hac corporali vita, qui capitur de possessionibus fructus. Quare animū, obtorto ut aiūt, detinet collo, ut in parte sui, quę mortalis est, inhæ-

inhæreat, nec ſinit partẽ divinitatis agnoſcere, invidens immortalitati malignitas. Ego enim tibi quaſi prædivinans dixero, nullum poſt nos habiturum delectum ſimplicem, qui eſt philoſophiæ, quæ ſola eſt in cognoſcenda divinitate frequens obtutus, & ſancta religio. Multi etenim eam multifaria ratione confundunt. Quomodo ergo multi incomprehenſibilem philoſophiam afficiunt, aut quemadmodum eam multifaria ratione confundunt? TRISME. O Aſclepi hoc modo in varias diſciplinas, nec comprehenſibiles, eam callida commentatione miſcentes, Arithmeticem, Muſicem, Geometriam. Puram autem philoſophiam, eamque tantum divina religione pen-

dentem, tantum intendere in reliquas oportebit, ut apocataſtaſis aſtrorum ſtationes præfinitas, curſumq́; commutationis, numeris conſtare mutetur. Terræ vero dimenſiones, qualitates, quantitates, maris profunda, & ignis vim, & horum omnium effectus naturã cognoſcens, miretur, adoret, atq; collaudet artem divinamq́ue mẽtem. Muſicen vero noſſe nihil aliud eſt, niſi cunctarum rerum ordinem ſcire. quæque ratio divina ſortita eſt. Ordo enim rerum ſingularum in unum omnium artifici ratione collatus, concentum quendam melo divino dulciſonũ veriſsimumq́ue conficiet. ASCLEPIVS. Quid ergo homines poſt nos erunt? TRIMEG. Sophi-

ſtarũ calliditate decepti, á vera, pura, ſanctaq́; philoſophia avertẽtur. Simplici enim mente, & anima divinitatem colere, eiusq́; facta venerari, agere etiam Dei voluntati gratias, quæ eſt bonitatis ſola pleniſsima, hæc eſt nulla animi importuna curioſitate violata philoſophia. Et de his ſit, hucuſq; tractatum. De ſpiritu vero, & de his ſimilibus, hic ſumatur exordium. Fuit Deus, & ὕλη quem Grece credimus mundum, & mundo comitabatur Spiritus, ſed non ſimiliter ut Deo, nec Deus ſunt hæc, de quibus mundus eſt. Icciꝛco non erant quando nata non erant, ſed in eo iã tunc erãt, unde naſci habuerunt. Non enim ea ſola non nata dicuntur, quæ nec dum nata ſunt, ſed ea quæ carent

fœcunditate generandi, ita ut ex eis nihil nasci potest. Quæcunque ergo sunt, quibus inest natura gene randi, generabilia sunt, de quibus nasci potest, tametsi ea ex se nata sint Neq; enī dubitatur ex his quæ ex se nata sūt, facile nasci posse, de quibus cuncta nascūtur. Deus ergo sempiternus, Deus ætern⁹, nec nasci potest, nec potuit, hic est, hic fuit semper, hic erit. Hæc ergo est, quæ ex se tota est, natura Dei. Hyle autem vel mundi natura, & spiritus, quamvis nata videātur à prīcipio, tamē ex se nascendi procreandiq; vim posside nt, atq; naturam fœcunditatis. Etenim initium in qualitate NATVRÆ est, quæ conceptus & partus in se possidet, vim atque materiam.

Hæc itaque ſine alieno conceptu, eſt ſola generabilis. At vero quę vi ſolam concipiendi habeant, ex alte rius connexione naturę; ita diſcernenda ſunt, vt hic locus mundi cum his, quę in ſe ſunt, uideatur eſſe non natus, qui utique in ſe uim totius naturę habet. Locum autem dico, in quo ſunt omnia. Neq; enĩ hęc omnia eſſe potuiſſent, ſi locus deeſſet, qui omnia ſuſtinere potuiſſet. Omnibus enim rebus quæ fuerunt, pręcauendum eſt loco, nec qualitates etenim, nec quantitates nec poſitiones, nec effectus dignoſci potuiſsent earũ rerum, quæ nuſquam ſunt Sic ergo, & mundus quamuis natus non ſit, in ſe tamen omnium naturam habet, vt pote qui omnibus ijs ad concipiendum

ſinus pręſtat fœcundisſimos. Hoc ergo eſttotũ qualitatis,materieæq́; creabilis eſt,tametſi creata non eſt Sicut enim in natura materiæ, qualitas fœcunda eſt ſic & malignitatis eadem eſt æque fœcunda. Nec eo dixi o Aſclepi, & Ammon, quod a multis dicitur, non poterat Deus incidere atque auertere à rerum natura malitiam, quibus reſpondendum nihil omnino eſt. Vnde tamen cauſa,& id proſequar, quod cœperam, & rationem reddam. Dicunt enim ipſi Deum debuiſſe omnifariam, mundum à malitia liberare. Ita enim in mundo eſt, vt quaſi membrum ipſius uideatur eſſe prouiſum, cautumque quàm rationabiliter à ſummo Deo, tunc cum diſciplina, ſenſu,intelligentia,

mentes

mentes hominum eſt munerare di-gnatus. Hiſce enim rebus quibus cæteris anteſtamus animalibus, ſoli poſsumus malitiæ fraudes, dolos vitiaque vitare. Ea enim, qui ante quam ijs implicitus eſt, ex aſpectu vitarit, is homo eſt divina intelligentia, prudentiaq; munitus. Fundamentum enim eſt diſciplinæ in ſumma bonitate conſiſtens. Spiritu autem miniſtrantur omnia; & vegetantur in mundo, & quaſi organum vel machina, ſummi Dei voluntati ſubiectus eſt. Itaque hactenus intelligatur à nobis, mente ſola intellgibilis, ſummus, qui dicitur Deus rector, gubernatorq;, ſenſibilis Dei, eius, qui in ſe complectitur omnem locum, omnem rerum ſubſtantiam, totãq; gignentium cre-

antiumq; materiam, & omne quicquid est, quantumque est. Spiritu vero agitatur seu gubernatur omnis in mũdo species, unaquæq; secundũ naturã suã a Deo distributã sibi. ὕλη autem vel mundus, omniũ est receptaculum, omniũq; agitatio atque frequentatio, quorũ De⁹ gubernator, dispensans omnibus rebus humanis, quantum vnicuiq; necessarium. Spiritus autem implet oĩa, cuiuscunq; naturæ qualitas est. Est enĩ caua mundi rotunditas, in modum sphæræ, Ipsa sibi qualitatis, vel formæ suæ, causa inuisibilis tota. Quippe cum quemcunque in ea summum, subter dispiciendi causa delegeris locum, ex eo in imo

quid ſit, videre non poſſis, propter quod multis locis inſtat, qualitatēque habere creditur. Per formas enim ſola ſpecierum, quarum imaginibus uidetur inſculpta, quaſi viſibilis creditur, cum depicta monſtratur. Re autem vera, eſt ſibi ipſi inuiſibilis ſemper, ex quo eius vnum, vel pars, locus eſt in ſphæra, græce, ἀειδής dicitur. Si quidem εἰδεῖν græce videre dicitur, quo viſu primum ſphæræ careant, vnde, & ideo dicuntur ſpecies quod ſint inuiſibilis formæ Ab eo itaque quod viſu priuantur, græce ἀειδής ab eo quod in imo ſphæræ ſunt, latine inferi nuncupantur. Hæc ergo ſūt principalia, & antiquiora, & quaſi

initia, vel capita omnium, quæ ſunt his, aut per hæc, aut de his. ASCLEP, Omnia ergo ipſa, vt dicis, o Triſmegiſte mundana, vt ita dixerim, ſpecierum omnium, quæ inſunt, vniuſcuiuſque, ſicuti eſt tota ſubſtantia? TRISME. Mundus itaq; nutrit corpora, ſpiritus, animans, ſenſus autẽ, quo dono cœleſti ſola felix ſit humanitas, alit mentem. Neque enim omnes, ſed pauci quorum ita mens eſt, vt tanti beneficij capax eſſe poſſit, Vt enim ſole mundus, ita mens humana, iſto lumine clareſcit, & eo amplius. Nam ſol quicquid illuminat, aliquando terræ, & lunæ interiectu interueniente nocte, eius priuatur lumine. Senſus autem cum ſemel fuerit animę commixtus hũanę,

fit

fit una ex bene coalescente commi-xtione, materia ita, vt nunquã eius-modi mentes caliginis impediantur erroribus. Vnde iuste sensus, Deorum animas, esse dixerunt. Ergo nec eorum dico omnium, sed magnorum quoruncunq; & principalium.

ASCLEPIVS. Quos dicis rerum capita, vel initia primordiorum ò Trismegiste; TRISM. Magna tibi pando, & diuina nudo mysteria, cuius rei initium facio ex optato fauore cœlesti. Deorum, genera multa sunt, eorumque omnium pars intelligibilis dicitur, alia vero sensibilis. Intelligibilis dicitur, non ideo quod putentur non subiacere sensibus nostris, magis enim sentimus eos, quam quos visibiles

nuncupamns, ſicut diſputatio perdocebit Sublimis enim ratio, eoq́; diuinior vltra hominum mentes, intentioneſq́; conſiſtens, ſi non attentiore aurium obſequio verba loquentiũ acceperit, tranſuolabit, & transfluet, aut magis refluet, ſuique potis liquoribus miſcebit ſe. Sunt ergo omnium ſpecierũ principes Dij. Hos ſequũtur Dij, quorum eſt princeps, ὀυσία. Hi ſenſibiles vtriuſque originis ſuæ conſimiles, qui per ſenſibilem naturam conficiunt oĩa, altera per alterum. Vnuſquiſque opus ſuum illuminãs cœli, vel quicquid eſt quod eo nomine comprehenditur ὀυσιαρχης, eſt Iuppiter. Per cœlum enim Iuppiter õnibus præbet vitã. Solis οὐσία eſt lumẽ. Bonũ. n. luminis per orbẽ ſo-

nobis infunditur. XXXVI. quo rum uocabulum eſt Horoſcopi, in eodem loco ſemper defixorum ſyderum. Horum ὀυσ'ιαρχης vel princeps eſt, quem παντό-μωρφον vel omniformem uocant qui diuerſis ſpeciebus diuerſas for mas facit. Septem ſphæræ, quæ uocantur. * Habent * id eſt ſui princeps, quam fortunam dicunt εἱμαρμένην quibus imitantur omnia lege naturæ ſtabilitate fir-miſſima, & ſempiterna agitatione variata. Aer veró organum, vel machina omnium, per quam om-nia fiumt. Eſt autem οὐσίαρχ'ης huius ſecundus mortalibus, & his ſimilia. His ergo ita ſe habentibus

ab imo ad ſummum ſe moventibus ſic ſibi connexa ſunt omnia pertinentia ad ſe naturaliter, ut mortalibus mortalia ſenſibiliaque ſenſibilibus annexa ſint. Summa vero gubernationis, ſummo illi domino paret, ut non multa, aut potius unum, ex uno etenim cuncta pendentia. ex eoq; potius defluentia, cum diſtantia videntur, creduntur eſſe plurima diviſim, adunata vero unum, vel duo unde fiunt omnia, & à quo fiunt omnia, id eſt de materia, de qua fiunt, & ex eius voluntate, cuius nutu efficiuntur alia. ASCLE. Hæc iterum ratio quæ eſt ó Triſmegiſte? TRISME. Talis ò Aſclepi Deus. Etenim vel pater, vel dominus omnium, vel quocunque nomine ab hominibus ſanctius, & religoſius nuncupetur

quod inter nos intellectus nostri causa debet esse sacratum, tanti eius numinis contemplatione, nullo ex ijs nominibus eum definite nuncupamus. Si enim vox hæc, est ex aere percusso spiritu sonus declarans omnem hominis voluntatem, vel sensum, quem forte ex sensibus mente perceperit, cuius nominis tota substantia paucis composita, syllabis definita, atque circunscripta est, vt esset in homine necessarium vocis, auriumque commertium, similiter etiam sensus, & spiritus, & aeris, & omnium in his, & per hæc, aut cum his nomen est totum Dei. Non enim spero totius maiestatis effectorem, omniumque rerum Patrem, vel dominum vno posse, quamuis è multis composito nomine

nuncupari. Hunc vero vno nomine, vel potius omni nomine, siquidem sit vnus, & omnia, vt sit necesse, aut omnia esse eius nomine, aut ipsum omnium nominibus nuncupari. Hic ergo solus, vt omnia, vtriusq; sexus fœcunditate, plenissimus, semper voluntatis suæ prægnans parit semper quicquid voluerit procreare. Voluntas eius est bonitas omnis, hæc eadem bonitas omnium rerum est, ex diuinitate eius natura nata, vt sint omnia sicut, sunt, & fuerunt, & futuris omnibus dehinc, natura ex se nascendi sufficiat. Hæc ergo ratio ò Asclepi tibi sit reddita, quare, & quomodo fiant omnia vtriusque sexus. ASC. Ergo Deum dicis ò Trismegiste? TRIS. Non solum Deũ ò Asclepi, sed animalia o-

mnia,& inanimalia. Impoſsibile enī eſt aliquid eorū quæ ſunt, infœcundum eſſe. Fœcunditate enim dempta ex omnibus, quæ ſunt, impoſsibile erit, ſemper eſſe quæ ſunt. Ego enim, & naturam, & ſenſum, & mūdum dico in ſe continere naturam, & nata omnia conſervare. Procreatione enim uterq; plenus eſt ſexus, & eius utriusq; connexio, aut quod eſt verius, veritas incomprehenſibilis eſt, quam ſive Cupidinē, ſive Venerem, ſive utrumq; poteris recte nuncupare. Hoc ergo omni vero verius, manifeſtiusque mente percepto quod ex omni illo totius naturæ Deo hoc ſit in æternum cunctis procreandi inventum tributumque miniſterium, cui ſumma charitas, lætitia, hilaritas, & cupiditas, amorque divinus, in-

natus eſt, dicendum foret quanta ſit eius miniſterij vis, atq; neceſsitas, niſi ex ſui contemplatione vnicuique ex intimo ſenſu nota eſſe potuiſſet. Si enim illud extremum temporis, quo ex cerebro ad ritum peruenimus, vtraque in vtranque fundat natura progeniem animaduertas, vt altera alterius auide rapiat ſemen, interiuſq; recondat. Denique eo tempore ex connexione communi, virtutem mariũ fœminæ adipiſcuntur, & mares fæmineo corpore laſſeſcunt. Effectus itaque huius tam blandi, neceſſariiq; myſterij, in occulto perpetratur, ne vulgo irridẽtibus imperitis vtriuſq; naturæ diuinitas ex commixtione ſexꝰ cogatur erubeſcere, multo magis etiã ſi

visibus irreligiosorum hominum, subijciatur. Sunt autem non multi, aut admodum pauci, ita vt numerari etiam in mundo posśint religiosi. Vnde contingit in multis remanere malitiam, defectu prudentiæ scientiæq; rerum omnium quæ sunt. Ex intellectu enim religionis diuinæ, qua constituta sunt omnia, contemptus, medelaq́; nascitur vitiorum totius mundi. Perseuerante autem imperitia, atq; inscitia, vitia omnia conualescunt, & vulnerant animam insanabilem, vitijsq́; infecta ijsdem, atque vitiata, quasi venenis tumescit, nisi eorum, quorum animarum disciplina, & intellectus summa curatio est. Si ergo solis, & paucis hoc proderit, dignum est hunc prosequi, atque expedire tracta-

tum. Quare ſcilicet, ſolis hominibus intelligentiam, & diſciplinam ſuam diuinitas ſit impartiri dignata. Audi itaq;, Deus Pater, & dominus, cum poſt Deos, homines efficeret, ex parte corruptiore mundi, & ex diuina, pari lance compenderans, contigit vitia mundi, corporibus commixta remanere. Et alia, propter cibos, victumq́;, quem neceſſario habemus cum omnibus animalibus communem, quibus de rebus neceſſe eſt cupiditatum deſideria, & reliqua mentis vitia animis humanis inſidere. Diis, vero, vt pote ex parte mundiſsima naturę, effectis, & nullis indigentibus rationis diſciplinæq; adminiculis, quamuis immortalis, & vnius ſemper ętatis vigor, ipſe ſit eis prudētia, & diſciplina,

tamen propter rationis vnitatem, pro ratione, & intellectu, ne ab his essent alieni, ordinem necessitatis, lege conscriptũ, æterna lege constituit, hominem ex animalibus cunctis, de sola ratione disciplinaq́; cognoscens, per quæ vitia corporum homines auertere, atq; abalienare potuissent ipsos ad intentionem spemque immortalitatis prætendens. Denique & bonum hominem, & qui posset immortalis esse, ex vtraque natura composuit, diuina atque mortali, & sic suit, diuina atque mortali, & sic compositum per voluntatem Dei, hominem constitutum est, esse meliorem Diis, qui sunt ex sola immortali natura formati. Et omnium mortalium, propter quod homo, diis cognatione coniunctus, ipsos religione, & sancta mente

veneratur diique pio affectu, humana omnia respiciunt, atq; custodiunt. Sed de hominibus paucis istud dictum est pia mente præditis. De vitiosis vero nihil dicendum est, ne sanctissimus sermo, eorum contemplatione violetur. Et quoniam de cognatione, & consortio hominum Deorumque, sermo nobis indicitur, potestatem hominis, ò Asclepi, vimq; cognosce. Dominus & pater, vel quod est summum, Deus, vt effector est Deorum cœlestium, ita homo effector est Deorum, qui in templis sunt, humana proximitate coniuncti, & non solum illuminantur, verum etiam illuminant. Nec solum ad Deum proficit, verum etiam confirmat Deos. Miraris

ò Aſclepi, an nunquid diffidis, vt multi? ASCLEP. Confundor, ò Triſmegiſte, ſed tuis verbis libenter aſſenſus, feliciſsimum hominem judico, qui ſit tanta vi, felicitatem conſecutus. TRISME. Nec immerito, miraculo enim dignus eſt, qui maximus eſt omnium Deorum. Genus enim, omnium confuſione manifeſtum eſt, de mundiſsima parte naturæ propagatum, ſignaque eorum ſola pro omnibus eſſe, quaſi capita. Species vero Deorum quas conformat humanitas, ex natura vtraque conformata eſt, ex diuina quæ eſt prior, multoque diuinior, & ex ea, quæ intra homines eſt, id eſt ex materia qua fuerunt procreatæ, vel fabricatæ, & non ſolum capitibus ſolis, ſed membris omnibus, to-

toq; corpore configurantur. Ita humanitas, ſemper vicina naturæ, & origini ſuæ, in illa diuinitatis imitatione perſeuerat, vt ſicut Deus, ac dominus, vt ſui ſimiles eſſent, Deos fecit æternos, ita humanitas Deos ſuos, ex ſui vultus ſimilitudine figuraret. ASCLE. Statuas dicis ò Triſmegiſte? TRIS. Statuas ò Aſclepi, vides ne quatenus tu ipſe diffidas, ſtatuas animatas, ſenſu, & Spiritu plenas, tanta, & talia facientes, ſtatuas, futurorum præſcias, eaſque forte, vates omnes ſomniis, wultiſque aliis rebus prædicentes, imbecillitateſq; hominibus facientes, eaſq; curantes, triſtitiamque pro meritis An ignoras ò Aſclepi, quod Aegyptus imago ſit cœli, aut

aut quod eſt verius tranſlatio, & deſcenſio omnium, quæ gubernantur, atque exercentur in cœlo? Et ſi dicendum eſt verius, terra noſtra totius mundi eſt templum. Et quoniam præſcire cuncta prudentes decet, iſtud vos ignorare fas non eſt. Futurum tempus eſt, cum appareat Ægyptios, incaſſũ, pia mente diuinitatem ſedula religione ſeruaſſe, & omnis eorum ſancta veneratio, in irritum caſura fruſtrabitur. E terris enim, ad cœlum, eſt recurſura diuinitas, liquetur Ægyptus, terraq; quæ fuit diuinitatis ſedes, religione viduata, numinum præſentia deſtituetur. Alienigenis enim regionem iſtam terramque complentibus, non ſolum neglectus religionum, ſed quod eſt durius, quaſi de

legibus à religione, pietate, cultuq; diuino, ſtatuetur proſcripta pœna, prohibitio. Tunc terra iſta ſanctiſſima ſedes delubrorum atq; templorum, ſepulchrorum erit mortuorumq; pleniſsima. O Ægypte, Ægypte religionum tuarum ſola ſupererũt verba lapidibus inciſa, tua pia facta narrantibus, & in habitabit Ægyptũ, Syrius, aut Indus, aut aliquis talis. Diuinitas enim repetet cœlum, deſerti homines toti morientur, atq; ita Ægyptus Deo, & homine viduata deſeretur. Te vero appello ſanctiſsimum flumen, tibiq; futura prædico, torrenti ſanguine plenus ad ripas vſq; erumpes, vndæque diuinæ non ſolum polluentur ſanguine, ſed totæ rumpentur, & viuis multo maior erit numerus ſepultorum, ſuperſtes ve-

ro qui erit, lingua ſola cognoſce-
tur Ægyptius, actibus vero vide-
bitur alienus. Quid fles ò Aſclepi?
& his amplius, multoq; deterius,
ipſa Ægyptus ſuadebitur, imbue-
turque maioribus malis, quæ ſan-
cta quondam, & diuinitatis aman-
tiſsima, Deorum in terra religio-
nis ſuæ merito, ſola ſeductio ſan-
ctitatis, & impietatis magiſtra, erit
maximæ crudelitatis exemplum,
& tunc tędio hominum non admi-
randus videbitur mundus, neque
adorandus. Hoc totum bonum,
quo melius nec eſt, nec fuit, nec e-
rit, quod videri poſsit, periclitabi-
tur. Eritq; tędium omnibus, ac per
hoc contemnetur, nec diligetur to
tus hic mundus, Dei opus immuta-
bile, glorioſa conſtructio, bonum,
multiformi imaginum varietate

compositum, machina voluntatis Dei; in suo opere sine inuidia suffragantis, omnium in vnum, quem venerari, laudari, amari denique à videntibus possunt, multiformis adunata congestio. Nam & tenebræ præponentur lumini, & mors vita melior iudicabitur, nemo suspiciet cœlum. Religiosus pro insano, irreligiosus putabitur prudens, furiosus, fortis, pro bono habebitur pessimus. Anima enim, & omnia circùm eam, quibus, aut mortalis nata est, aut immortalitatem se consecuturam esse præsumit, secundum quod vobis exposui, non solum risus, sed etiam putabitur vanitas. Sed mihi credite etiam periculum capitale constituetur in eum, qui se mentis religioni dederit. Noua constituentur ju-

ra, lex noua, nihil ſanctum, nihil religioſum, nec cœlo, nec cœleſtibus dignum audietur, aut mente credetur. Fit Deorum ab hominibus ſeceſsio dolenda, ſoli nocentes Angeli remanent, qui humanitati commixti, ad omnia audaciæ mala, miſeros, manu iniecta compellent ad bella, in rapinas, in fraudes, & in omnia quæ ſunt animarum naturæ contraria. Tunc nec terra conſtabit, nec nauigabitur mare, nec cœlum aſtrorum curſibus, nec ſiderum curſus conſtabit in cœlo. Omnis vox diuina, neceſſaria taciturnitate muteſcet, fructus terræ corrumpetur, nec fœcunda erit tellus, & aer ipſe mœſto torpore langueſcet. Hæc, & talis ſenectus veniet mundi, irreligio, & inordinatio, & irrationabilitas bo-

norum hominum. Cum hæc cuncta contigerint ò Asclepi, tunc ille dominus, & pater, Deus primipotens, & vnus gubernator mundi, intuens in mores factaq; voluntaria, voluntate sua, quæ est Dei benignitas, vitiis resistens, & corruptelæ omnium errorem reuocans, malignitatē omnem, vel alluuione diluens, vel igne consumens, vel morbis pestilentibus vbiq; per diuersa loca dispersis finiens, ad antiquam faciem mundum reuocabit, vt & mundus ipse adorandus videatur, & mutandus. Et tanti operis effector, & restitutor Deus, ab omnibus, qui tunc erunt, frequentibus laudum præconijs benedictionibusq; celebretur. Hæc enim mundi genitura, cunctarum reformatio rerum bonarum, & na-

turæ ipſius, ſanctiſsima & religio-
ſiſsima reſtitutio, peracto tempo-
ris curſu, quæ eſt, & fuit ſine initio
ſempiterna. Voluntas enim Dei,
caret initio, quæ eadem eſt, & u-
bique eſt ſempiterna. ASCLE. Dei
enim natura conſilium, eſt volun-
tatis bonitas ſumma, ò Triſmegi-
ſte? TRISME. O Aſclepi volun-
tas a conſilio naſcitur, & ipſum vel-
le eſt, ex voluntate. Neque enim
impenſe aliquid vult, qui eſt omni-
um pleniſsimus, & ea quæ vult ha-
bet. Vult autem omnia bona, & ha-
bet omnia quæ vult, omnia autem
bona, & cogitat, & vult, hic autem
Deus eius boni imago, mundus.
ASCLE. Bonus, ò Triſmegiſte?
TRISMEG. Bonus ò Aſclepi. Ut
ego te docebo. Sicuti enim Deus
omnibus ſpeciebus, vel generibus,

quæ in mundo ſunt, diſtributor, diſpenſatorq; eſt bonum, id eſt ſenſus, animæ & vitæ, ſic & mundus eſt preſtitor & tributor õniũ, quę mortalibus videntur bona, id eſt alternationis partiũ, temporalium fructuum, nativitatis, augmentorum & maturitatis, & horum ſimilium. Ac per hoc, Deus ſupra verticem ſummi cœli conſiſtens, ubique eſt, omniaque circunſpicit. Sic enim ultra cœlum, locus ſine ſtellis ab omnibus rebus corpulentis alienus. diſpenſator, qui eſt inter cœlum, & terram, locum obtinet, quem Iovem vocamus. Terræ vero, & mari dominatur Iuppiter Plutonius, & hic nutritor eſt animantiũ mortalium, & fructiferarũ. Horũ õniũ viribus fructus, ar-

busta,& terra vegetantur. Aliorum vero vires, & effectus per omnia quæ sunt, distribuuntur. Distribuentur vero, qui terræ dominantur, & collocabuntur in ciuitate, in summo initio Ægypti, quæ à parte solis occidentis condetur; Ad quam, terra, mariq; festinabit omne mortale genus. ASCLE. Modo tamen hoc tempore vbi isti sunt, ò Trismegiste? TRISME. Collocati sunt in maxima ciuitate, in monte Libyco, & hæc eousque narrata sint. De immortali vero, & mortali, modo differendum est. Multos enim spes timorque mortis, veræ rationis ignaros excruciat. Mors igitur efficitur dissolutione corporis labore defessi, & numeri completi, quo corporis membra, in vnam machinam ad v-

ſus vitales aptantur. Moritur enim corpus quando hominis vitalia ferre poſſe deſtiterit. Hoc ergo mors, corporis diſſolutio, & corporalis ſenſus interitus. De quo ſollicitudo ſuperuacua eſt. Sed alia neceſſaria, quam, aut ignorantia, aut incredulitas contemnit humana. Audi ergo ô Aſclepi.

Cum fuerit animæ à corpore facta diſceſsio, tunc arbitrium examenq́ue meriti eius tranſiliet in ſummam dæmonis poteſtatem, iſq; eam cum piam, iuſtamq́; prouiderit, in ſui competentibus locis, manere permittet. Si autem delictorum illitam maculis, vitiiſq; oblitam viderit, deſuper ad ima deturbans, procellis, turbinibuſq́; aeris, ignis, & aquæ, ſæpe diſcordantibus tradet. Atq; inter cœ-

lum & terram mundanis fluctibus in diversa semper æternis pœnis agitata raptabitur. Vt in hoc obsit animæ æternitas, quod sit immortali sententia æterno iudicio subiugata. Ergo ne his implicemur cavendum, venerandum, timendumque esse cognosce. Incredibiles enim post delicta cogentur credere, non verbis, sed exemplis, nec minis, sed ipsa passione pœnarum. ASCLE. Non ergo Trismegiste hominum delicta sola, humana lege puniuntur. TRISM. Primo enĩ, ò Asclepi terrena omnia quę sũt, mortalia sunt: Nunc omnia etiam quæ sunt rationi corporali viventia, & à vivendo eadem corporali lege deficientia, ea omnia pro vitæ meritis, aut delictis, pœnis obnoxia, tanto post mortem

ſævioribus ſubjiciuntur, quanto multa forſitan fuerunt celata dum viverent. Præſcia etenim rerum omnium divinitate reddentur, perinde ut ſint pro delictorum qualitatibus pœnæ. ASCEP. Qui ſunt digni majoribus pœnis, ò Triſmegiſte? TRIS. Qui damnati humanis legibus, vitam violenter amittunt, ut non naturæ animam debitam, ſed pœnam pro meritis reddidiſſe videantur. Contra juſto homini in Dei religione, & ſũma pietate præſidium eſt. Deus enim tales ab omnibus tutatur malis. Pater enim omnium, & dominus, qui ſolus eſt omnia, omnibus ſe libenter oſtendit. Non ubi loco, nec qualis qualitate, nec quantus quantitate, ſed hominem ſola intelligentia

mentis illuminans, qui decusſis ab animo errorum tenebris, & veritatis claritate percepta, toto ſe ſenſu intelligentiæ diuinę commiſcet, cuius amore à parte naturæ, qua mortalis eſt, liberatus immortalitatis futuræ concipit fiduciam. Hoc ergo inter bonos, maloſq; diſtabit. Vnuſquiſq; enim pietate, religione, prudentia, cultu, & veneratione Dei clareſcit, quaſi oculis vera ratione perſpecta, & fiducia credulitatis ſuæ, tantum inter homines præſtans, quantum ſol cæteris aſtris lumine ſuo anteſtat. Ipſe enim ſol non tam magnitudine numinis, quàm diuinitate, & ſanctitate, cæteras ſtellas illuminat. Secundum enim Deum hunc crede, ò Aſclepi cætera gubernantem, omniaq; mundana illũinantē ani-

ma,

malia, siue animãtia, siue inanimãtia
Si enim animal mund⁹, viuens sem-
per, & fuit. & est, & erit, nihil in mũ
dotale est. Viuentis etenim vniuscu
iusq; partis, quæ in ipso mundo, si-
cuti in vno eodemque anmali sem
per viuente, nullus est mortalitatis
locus. Ergo vitæ æternitatisque
Deus ipse esse debet plenissimus,
si semper eum viuere necesse est.
Sol ergo, sicut mundus sempiter-
nus, sic & ipse semper gubernator
vitalium, vel totius viuacitatis eo-
rum, frequentator, & dispensator
est. Deus ergo viuentium, vel vita
lium, quæ sunt in mundo sempiter
nus gubernator est, ipsiusque vitæ
dispensator æternus. Semel autem
dispensauit æterna lege cunctis vi-
talibus vitam præstans, hoc more
quo dicam. In ipsa viuacitate æter-

nitatis, mundus agitatur, ipſa vitali æternitate, locus eſt mundi, propter quod non corrumpetur aliquando, ſtabili ſẽpiternitate viuendi circumuallatus, & quaſi conſtrictus ipſe mundus. Eſt igitur diſpenſator vitæ omnibus, quæ in ſe ſunt, & eſt locus omnium, quæ ſub ſole gubernantur, cuius mundi commotio ex duplici conſtat effectu. Viuificatur enim ipſe extrinſecus ab æternitate, viuificatque ea quæ intra ſe ſunt, omnia differentia, numeris, & temporibus ſtatutis, atque infixis, cuncta per ſolis effectũ, ſtellarumque diſcurſum, omnia temporalia ratione, diuinaque lege conſcripta. Terrenum autem tempus, aeris qualitate, æſtuumq;, frigoriſque varietate dinoſcitur. Cœleſte vero recurſionibus ſyde-

rum ad eadem loca temporaria conuerſione recurrentium.& mundus eſt receptaculum temporis, cuius curſu, & agitatione vegetatur. Tempus autem ordine ſeruatur. Ordo, & tempus innouatione omnium rerum quæ in mundo ſunt, per alternationem faciunt. Cunctis ergo ita ſe habentibus, nihil ſtabile, nihil fixum, nihil immobile, nec naſcentium, nec cœleſtiũ, nec terrenorum. Solus enim Deus, & merito ſolus, ipſe in ſe, & à ſe, & circum ſe, totus eſt plenus atque perfectus, iſque ſua firma ſtabilitas eſt, nec alicuius impulſu, nec loco moueri poteſt, cum in eo ſint omnia, & in omnibus ipſe eſt ſolus, niſi aliquis audeat dicere ipſius commotionem in æternitate eſſe, ſed magis, & ipſa immobilis æternitas, in quam omnium temporum

agitatio reuocat, & ex qua omniũ temporum agitatio ſumit exordiũ. Deus igitur ſtabilis fuit, ſemperque eſt, & cum eo ſimiliter æternitas conſiſtit. Mundum vero non natũ, quem recte ſenſibilem dicimus intra ſe habet. Huius Dei imago hic mundus eff:ctus eſt æternitatis imitator. Habet autem tempus ſtabilitatis ſuæ vim atque naturam, quamuis ſemper agitetur, ea ipſa in ſereuertendi neceſsitate. Itaq; quãuis ſit æternitas, ſtabilis, immobilis, atque fixa, tamen quoniã quod mobile eſt tempus, in æternitatem ſemper reuocatur agitatio, eaque mobilitas ratione temporis vertitur, efficiturque, vt & ipſa æternitas immobilis quidem ſola, per tempus in quo ipſa eſt, & eſt in eo, om-

nis agitatio videatur agitari. Ergo ſic efficitur, vt & æternitatis ſtabilitas moueatur & tēporis ſtabilis mobiltas fiat, fixa lege currendi. Sic, & Deū agitari credibile eſt in ſeipſum eadem mobilitate ſtabilitatis. In magnitudine enim ipſius eſt immobilis agitatio. Hoc ergo quod eſt tale, quod non ſubijcitur ſenſibus, infinitum, incomprehenſibile, inæſtimabile eſt. nec ſubſtineri, nec ferri, nec indagari poteſt. Vnde enim, & quo, & vbi, aut quomodo, aut quale ſit, incertum eſt. Fertur enim in ſumma ſtabilitate, & in ipſo ſtabiltas ſua, ſeu Deus, ſeu æternitas, ſeu vterque, ſeu alter in altero, ſeu vterque in vtroque ſint. Propter quod æternitas ſine definitione eſt temporis. Tempus autem quod definitur, poteſt vel numero,

vel alternatione, vel per alterius ambitudinem rediens, æternum esse. vtrunque ergo infinitum, vtrumque videtur æternum. Stabilitas enim, vt pote defixa, quo sustinere quæ agitabilia sunt posit, beneficio firmitatis, merito obtinet principatum Omnium enim quę sunt, primordium Deus est, & æternitas, Mundus autem, quod sit mobilis, non habet principatum. Præuenit enim mobilitas stabilitatem suam in legem agitationis sempiternæ habendo immobilem firmitatem, Omnis ergo sensus diuinitatis, immobilis, ipse in stabilitate sua se cō mouet. Sanctus, & incorruptus, & sempiternus est, & siquid melius potest nuucupari, Dei summi ipsa voluntate assistens æternitas plenissimus omniun sensibilium, & to

tius diſciplinæ conſiſtens, vt ita dixerim, cum Deo. Senſus vero mundanus receptaculum eſt omnium ſenſibilium, & ſpecierum, et diſciplinarum. Humanus vero, ex memoriæ tenacitate, quod memor ſit omnium, quas geſserit, rerum. Vſque ad humanum tamen animal ſenſus diuinitatis deſcẽdendo peruenit. Deus enim ſenſum ſummum, diuinumque cunctis confundi noluit, ne erubeſceret commixtione aliorum animantium. Intelligentia enim ſenſus humani qualis, aut quanta ſit, tota eſt in memoria præteritorum. Per eam enim memoriæ tenacitatem, gubernator effectus eſt terræ. Intellectus autẽ naturæ qualitate, & ſenſus mũdi ex õnib⁹, quæ in mũdo ſenſibilia ſũt

poterit peruideri. Æternitas quę secunda eſt ex ſenſibili mundo, ſenſus datus, qualitaſque dinoſcitur, at intellectus qualitatis, qualitaſq: ſenſus ſummi Dei, ſola veritas eſt, cuius veritatis in mundo, ne quidem extrema lineæ vmbra dinoſcitur. Vbi ſunt mendacia, vbi genituræ, vbi errores videntur. Vides ergo, ò Aſclepi in quibus conſtituti, quæ tractemus, aut quæ audeamus attingere. Sed tibi Deus ſumme gratias ago, qui me videndæ diuinitatis tuæ illuminaſti lumine, & vos, ò Tati, & Aſclepi, & Ammon intra ſecreta pectoris diuina myſteria ſilentio tegite, & taciturnitate ſeruate. Hoc enim differt intellectus à ſenſu mundi, intelligendam, & dinoſcendam mentis præuenit intentionem. In-

tellectus autem mundi pervenit ad æternitatem, & Deos noſcendos, qui ſupra ſe ſunt, & ſic contingit hominibus, ut quaſi per caliginem quæ in cœlo ſunt, videamus, quantum poſsibile eſt per conditionem ſenſus humani. Hæc autem intentio anguſtiſsima eſt pervidendis tantis bonis. Latiſsima vero cum viderit felicitate conſcientæ. De inani vero, quod etiam magnum videtur eſſe quamplurimis, ſic ſentio. Inane nec eſſe aliquid, nec eſſe potuiſſè, nec futurum unquam. Omnia enim mundi ſunt membra pleniſsima, ut ipſe mundus plenus ſit atque perfectus corporibus, qualitas formaque diverſis ſpeciem ſuā habentibus, & magnitudinem. Quorum unum eſt alio majus aut alio minus, & valetu

dine, & tenuitate diuersa. Nam & quædam eorum validiora videntur sicut & maiora, minora autem, & tenuiora, aut vix aut õnino videri non possunt, quas solũ esse attrecta tionecognoscim⁹. Vnde contingit multis credere hic, non esse corpo ra, sed inanes locos, quod est impossibile. Sicuti enim quod dicitur est extra mundum, si tamen est aliquid (nec enim istud credo) sic ab eo plenũ esse intelligibilium rerum, id est diuinitatis suæ simili-um. Vt hic etiam sensibilis mun-dus qui dicitur, plenissimus sit cor porum, & animalium, naturæ suæ, & qualitati conuenientiam, quo-rum facies non omnes videmus, sed quasdam vltra modum grandes quasdam breuissimas, aut propter spatij interiecti longitudinem, aut

quod acie ſumus obtuſa, tales nobis eſſe videantur, aut omnino propter nimiam breuitatem à multis non eſſe credantur. Dico nunc dæmonas, quos credo commorari nobiſcum, & heroas, quos inter aeris puriſſimam partem ſupra nos & terram, vbi nec nebulis locus, nec ex ſignorum aliquorum agitatione commotio. Propter quod ò Aſclepi inane nihil eſſe dixeris, niſi cuius rei inane ſit. Hoc quod dicis inane, prædixeris, vt inane ab igne, & ab aqua, & ab his ſimilibus. Quod & ſi contingerit videri, quid inane poſſit eſſe a rebus huiſcemodi, quamuis breue ſit, vel magnum quod inane videtur, ſpiritu tamen, & aere vacuum eſſe non poſſit. Similiter vero de loco dicendum,

quod vocabulũ solũ ĩtellectu caret. Locus enĩ, ex eo cuius est; quid sit, apparet. Principali etenim nomine dempto, significatio mutatur. Quare aquæ locus, ignis locus, aut his similium recte dicimus. Sicut enĩ inane esse aliquid impossibile est, sic, & locus solus quid sit dinosci non potest. Nã si posueris locũ sine eo cujus est, inanis videbitur locus, quem in mundo esse non credo. Quod si inane nihil est, nec per se quid sit locus apparet, nisi ei, aut longitudines, aut latitudines, aut altitudines addideris, ut corporibus hominum signa. His vero sic se habentibus, ô Asclepi, & vos qui adestis, scitote intelligibilem mundum, & Deum, qui mentis solo obtutu dinoscitur esse incorporalem, nec eius naturæ

miſceri poſſe aliquid corporale, id eſt, quod poſſit qualitate, quantitate, numeriſque dinoſci. In ipſo enim nihil tale conſiſtit. Hic ergo mundus, qui dicitur ſenſibilis, receptaculum eſt omnium ſenſibilium ſpecierum, qualitatum vel corporum, quæ omnia ſine Deo vegetari non poſſunt. Omnia enim DEUS, & à DEO omnia, & ejus voluntatis omnia. Quod totum eſt bonum, decens, immutabile, & prudens, & ipſi ſoli ſenſibile, atque intelligibile, & ſine hoc, nec fuit aliquid, nec eſt, nec erit, Omnia enim ab eo, & in ipſo, & per ipſum, & multiformes qualitates, & magnæ quantitates, & omnẽ menſuram excedentes magnitudines, & uniformes ſpecies, quas ſi intellexeris, ò Aſclepi, gratias a-

ꝯturus es DEO. Si totum animad vertes vera ratione, perdisces mundum ipsum sensibilem, & quæ in eo sunt, omnia â superiore illo mundo, quasi ex vestimento eius contecta. Vnũ quodq; enim genus animalium, ò Asclepi, cuiuscunque, vel mortalis, vel immortalis. vel rationalis, siue sit animans, siue sine anima sit, prout cuique est genus, sic singula sui generis imagines habent. Et quamuis vnũ quodque animalis genus omnem sui generis possideat formam in eadem tamen sui forma, singula dissimilia sunt, Species enim quæ diuina est, incorporalis est, & quicquid mente comprehenditur. Cum itaq; hæc duo, ex quibus constat forma, & corpus, incorporalia sint, impossibile est vnamquanq;

formā alteri ſimilimam naſci, horarum, & climatum diſtantibus punctis. Sed immutantur toties quot hora momenta habet circulj circumcurrentis, in quo eſt ille omniformis quem diximus Deus. Species ergo permanet, ex ſe toties, pariens imagines tantas, tamque diuerſas, quanta habet conuerſio mundi momenta, qui mundus conuerſione mutatur. Species vero, nec mutatur, nec conuertitur. Sic generum ſingulorum formæ ſunt permanentes, in eadem forma ſua diſſimiles. Aſclep. Et mundus ſpeciem mutat, ò Triſmegiſte? Triſime. Videsergo ò Aſclepi. tibi oïa quaſi dormēti eſſe narata.

Quid eſt enim mundus, aut ex quibus conſtat, niſi ex omnib⁹ natis?

Ergo vis dicere de cœlo,& terra, & elementis. Namque alia magis frequenter mutantur in ſpecies, cœlum humeſcens, vel ſordeſcens in una cœli ſpecie, hæ ſunt quæ ſe-pe alternantur ſpecies, Terra ve-ro ſuæ ſpeciei multas immutatio-nes ſemper habet, & cum parturit fruges, & eum eadem partu nu-triat ſuo, tum reddit omnium fructuum varias diverſasque qua-litates, & quantitates, ac ſtatio-nes, & curſus ad omnes arborum, florum, baccarum qualitates, odo-res, ſapores, ſpecies. Ignis etiam facit converſiones plurimas, atq; diverſas. Solis enim, & lunæ o mniformes imagines. Sunt autem quaſi ſpeculorum noſtrorum ſimi-les, imaginum ſimilitudines, æmu-lo ſplendore reddentium. Sed iam

de

de talibus ſint ſatis dicta talia. Iterum ad hominem, rationem redeamus, ex quo divino dono, homo animal dictum eſt rationale. Minus autem miranda, & ſi miranda ſunt quæ de homine dicta ſunt, ſed omnium mirabilium vincit admirationem, quod homo potuit invenire naturam, eamque efficere. Quoniam ergo proavi noſtri multum errabant contra orationem DEORUm increduli, & non animadvertentes ad cultum, religionemque divinam, invenerunt artem qua DEOS efficerent, cui inventæ adjunxerunt virtutem, de mundi natura convenientem, eãq; miſcentes, & quoniam animas facere non poterant, evocantes animas dœmonum, vel Angelorum, eas indiderunt imaginibus ſuis, di-

diuinisq; myſteriis, per quas ſola idola,& benefaciēdi,& malefaciēdi vires habere potuiſſent. Auus enim tuus, ò Aſclepi medicinæ primus inuentor, cui templum conſecratum eſt in monte Lybiæ, circa litus crocodilorum, in quo eius iacet mundanus homo, id eſt corpus, reliquus enim, vel potius totus, ſi eſt homo totus in ſenſu vitæ melior, remeauit in cœlum, omnia etiam nū adiumenta hominibus præſtans infirmos numine ſuo, quæ ante ſolebat medicinæ arte præbere. Hermes, cuius nomine auitum mihi nomen eſt, ſibi cognomen patrium conſiſtens, omnes mortales vndique venientes adiuuat, atque conſeruat. Iſin vero, Oſirin, quam multa bona præſtare propitios, tantum obeſſe

ſcimus iratos. Terrenis enim Diis atque mundanis facile eſt iraſci, vt pote ſint ab hominibus facti, atque compoſiti, extraque naturã. Vnde contingit ab Aegyptijs hæc ſancta animalia nuncupari, & per ſingulas ciuitates coli eorum animas, quorum ſunt conſecratæ viuentes, ita vt eorum legibus incolantur, & eorum nominibus nuncupentur. Per hanc cauſam ó Aſclepi quæ alijs colenda videntur, atq; veneranda, apud alios diſſimiliter habentur, ac propterea bellis ſe laceſſere Aegyptiorum ciuitates ſolent. ASCLEP. Et horum Triſmegiſte Deorum, qui terreni habentur, cuiuſmodi eſt qualitas? Triſme. Conſtat ò Aſclepi de herbis, de lapidib⁹, & de aromatib⁹ vim diuinitatis naturalẽ habentib⁹ in ſe &

propter hanc causam sacrificijs freqnentibus oblectantur, hymnis & laudibus, & dulcissimis sonis in modum cœlestis harmoniæ concinẽtib⁹, ut istud, quod est cœlesti usu, & frequentatione illectũ, in idola possit lætum humanitas patiens, longa durare per tempora, sic DEORUM actor est homo, & ne putes fortuitos effectus esse terrenorum DEORUM, ò Asclepi, Dij cœlestes inhabitant summa cœlestia, unusquisque per ordinem, quem accipit complens, atque custodiens. Hi uero nostri sigillatim quædam curantes, quædam prævidentes, quædam sortibus, & divinatione prædicẽtes, hic pro modo subvenientes humanis, quasi amica cognatione auxiliantur. ASCle. Quã ergo partẽ ratiõis εἱμαρμένη,

vel fata incolunt. O Trismegiste, si cœlestes Dij dominantur, terreni incolũt singula quã εἱμαρμένη nuncupamus? TRISMEG. O Asclepi ea est necessitas omniũ quæ geruntur, semper sibi catenatis nexibus juncta. Hæc itaque est, aut effectrix rerum, aut summus Deus, aut ab ipso Deo, qui secundus effectus est Deus, aut omnium cœlestium, terrenarumque rerum, firmata divinis legibus disciplina. Hæc itaque εἱμαρμένη, & necessitas, ambæ sibi invicem individuo connexæ sunt glutino, quarum prior εἱμαρμένη rerum omnium parit initia. Necessitas vero cogit ad effectum, quæ ex illius primordijs dependet. Has ordo consequitur, id est contextus,

& diſtincto temporis rerum per-
ficiendarum, Nihil eſt enim, ſine
ordinis compoſitione In omnibus
iſtis mundus ordine geſtatur, vel
totus conſtat ex ordine. Hæc ergo
tria εἱμαρμένη id eſt fatum, ne-
ceſſitas, ordo, vel maxime Dei
nutu ſunt effecta, qui mundum,
gubernat ſua lege, & ratione diuina
Ab his ergo omne velle, & nolle
diuinitus auerſum eſt totum. Nec
ira etenim commouētur, nec flect-
untur gratia, ſed ſeruiunt neceſſi-
tati rationis æternę, quę æternitas
inauerſibilis, immobilis, inſolubilis
eſt. Prima ergo εἱμαρμένη eſt
quæ veluti iacto ſemine, futurorū
omnium ſuſcipit prolem. Sequi-
tur neceſſitas, qua ad effectum co-
guntur omnia. Tertius ordo textū

ſeruans

ſeruãs earũ rerũ quas εἱμαρμένη necesſitasque diſponit. Hæc ergo æternitas quæ nec cœpit eſſe, nec deſinet, quæ fixa immutabili lege currendi ſempiterna commotione ſeruatur, oriturq́ue, & occidit alterna ſæpe per membra, ita vt variatis temporibus, iiſdem quibus occiderat membris, oriatur. Sic enim, & rotunditatis uolubilis ratio, vt ita ſint ſibi coarctata cuncta, vt quid ſit volubilitatis initium ignores, cum omnia ſe ſemper, & præcedere, & ſequi videantur. Euentus autem vel ſors, inſunt omnibus permixta mundanis. Dictum eſt nobis de ſingulis, vt humanitas potuit, vt voluit, permiſitque diuinitas. Reſtat hoc ſolum nobis vt benedicentes Deum,

orantesque ad curam corporis re-
deamus. Satis enim de divnis re-
bus tractantes, mentem velut ani-
mi pabulis saturavimus.
De adyto vero egressi, cum Deum
orare cœpissent, in astrum respi-
cientes erant. Sole etenim occi-
dente, cum quis Deũ orare volue-
rit, illuc debet respicere, sicut & so-
le oriente, in eũ qui subsolanus di-
citur. Iam ergo dicentibus pre-
cationem, Asclepius ait, submissa
voce oranti suggeramus patri,
quod jusserit, ut thure addito, &
pigmentis, precem dicamus Deo.
Quem Trimegistus audiens, atque
commotus ait, melius, melius omi-
nare, ò Asclepi. Hoc enim sacri-
legijs simile est, cum Deum roges,
thus atque cætera incendere. Ni-
hil enĩ deest ei, qui ipse est omnia.

Sed nos agẽtes gratias, adoremus. Hæ enim sunt summæ incensiones Dei, cum aguntur grates à mortalibus.

Gratias tibi agimus summe, & exuperantissime. Tua enim gratia tantum sumus cognitionis tuæ, lumẽ consecuti. Nomen sanctum, & honorandum, nomen unum, quo solus DEUS est benedicendus, religione paterna, quoniam omnibus paternam pietatem, & religionem, & amorem, & quæcunque est dulcior efficacia præbere dignaris, & donas nos sensu, ratione, intelligentia, Sensu, ut te cognoscamus. Ratione, ut te suspicionibus indagemus. Intelligentia, ut te cognitione cognoscentes gaudeamus, ac numine saluati tuo gaudeamus, quòd nobis te ostenderis totum

gaudeamus, quòd nos in corporibus ſitos, æternitate fueris conſecrare dignatus. Hæc eſt enim ſola humana gratulatio, cognitio maieſtatis tuæ. Cognouimus te, & lumen maximum ſolo intellectu ſenſibili. Intelleximus te, ò vitæ vera via, ò natorum omnium fœcunda generatio. Cognouimus te totius naturæ, tuo conceptu pleniſsime, cognovimus te æterna perſeveratio. In omni enim iſta oratione, adorantes bonum bonitatis tuæ, hoc tantum deprecamur, ut nos velis ſervare perſeverantes in amore cognitionis tuæ, & nunquam ab hoc genere vitæ ſeparari. Hoc optantes convertimus nos ad puram, & ſine animalibus cœnam.

FINIS,

FRANCISCI PATRICII, HERMES TRISMEGISTVS.

HErmetem Triſmegiſtum, virum aqud Ægyptios ſapientia maximum fuiſſe, viri multi ac magni, multis iam ſeculis habuere perſuaſum. Primus poſt tot ſecula. Io. Goropius Becanus Hermeten hunc, neminem hominum fuiſſe, auſus eſt affirmare: & alijs etiam perſuadere, multis ingenij, atque eruditionis plenis argumentis, eſt conatus. Quę fere omnia pendēt, ex Theuti nomine: Etimo deducto ab Heet & Hoot, quod Cimmeria quadam

dam ſua lingua, e Cimmerijs tenebris nuper eruta, caput ſignificet. Idē quod Ægyptia Thot, Thoyt, & Theut olim dicit eſſe ſignificatum. Cui rei ut fidem faceret, Hermas ſtatuas illas fuiſſe dictas addit, quibus humani nil aliud erat, præter caput, & pudenda: In quibus præcepta vitæ, & ab Ægyptiis inſculpebantur. Idque viri magni Iamblichi, authoritate confirmat. Qui ſcribat Mercurio Deo, multa librorum Ægyptiacorum millia fuiſſe adſcripta. Somniaſſeque Græcos, & Latinos omnes, qui crediderint, hominem eum aliquem fuiſſe, ante Pharaonis ætatem, qui litterarum, artiumque liberalium author extiterit; neſcientes quid nomen Thoot, Hermetis, Mercurijve ſignificaret. Quod de Cim-

meria ſua lingua, vir hic ſcribit, non eſt animus perpendere. Eius etymi fides apud eum, eamque eſto. Hoot, ac Thoot caput ſignificari, verum eſto. An ideo, nemo unquam virorum, nomine hoc Thoot, ſeu Theut, proprio, inſignitus fuit? Apud Græcos caput eſt κεφαλὴ. An ideo Cephalus, ſenex ille in Platonis Repub. nullus fuit? Ægyptia lingua aqua dicebatur, μὸ ὺσης is, qui ex aqua ſervatus eſſet. Quo duplici nomine in unum iuncto, Moyſi nomen Pharaonis filia impoſuit, (id Ioſephus refert) An quia multi ex aqua ſunt ſervati, nullus unquam vir, Moyſes fuit? Ariſtocles apud Græcos, optima gloria. Ariſtoteles optimus finis, ſonant. An ergo

nullus Aristocles, quod Platoni proprium nomen fuit? nullus Aristocles fuerunt vmquam? Qualis hæc Argumentatio. Thoot caput significat. Ergo nemo hominum vmquam Thoot est vocatus? Scimus ex Platonis Hipparcho, ex Plutarchi Alcibiade, ex alijs quoque magnis authoribus, Hermas tales lapides fuisse, quales Goropius describit. An ideo, nullus vmquam homo, Hermes est vocatus? Iamblichum ait dicere, multa librorum millia Mercurio Deo fuisse inscripta. Esto. An ideo Mercurius, nullus vmquã hominũ nomen habuit? An nescimus quoscumque antiquitas, & Græca, & Aegypta pro Dijs coluit eos homines fuisse. Osiris, Isis, frater ac soror Saturni Iunio-

ris filij : quod Diodorus testatur idemque maritus, & vxor, in Deos sunt relati. Horum a consilijs, & multarum scientiarum institutor Hermes sunt. Et Sanchoniaton Berythius, qui paulo, post Mosen vixit, Phęnicumque historiam scripsit, fidẽ fecit, eum, qui apud Phęnices Thantus diceretur, apud Aegyptios Thoot, & Thoyt fuisse vocatum. Eumque Saturni scribam fuisse narrat. Hic quoque in Deos est relatus. Is literas inuenit Multa circa Deorum honores, & sacra, & Astrologiam, & Musicam, & Naturam primus obseruauit. Palæstram, & choream, & Lyram reperit. Græcos etiam eloquentiam docuit. A

qui-

A quibus ob eam causam dictus est Hermes. Quæ omnia Diodorus narrat. Cicero vero, Clemens, Arnobi⁹, alij quoque, apud Græcos, Hermetas seu Mercurios quinq;, fuisse perhibent. Inter quos duos fuisse Aegyptios, alterum Nili filiũ cuius nomen Aegyptia gens horrebat, & reuerebatur exprimere. Alterum, qui Argum in Græcia occidisset, profugum in Aegyptũ delatũ, Aegyptios literas docuisse, eisque leges dedisse. An vero Hermes ille, qui Osiridi, atque Isidi a consilijs fuit, sit is idem qui Argum occiderit, nullo antiquitatis, vel indicio, vel testimonio, aut affirmare, aut negare possum. Sed si Diodoro alijsque non paucis credamus, Orpheum primo, alios deinde Græcos, quæ Aegyptiorum e-

erant ad ſuos tranſtuliſſe, literarum inuentionem, non Mercurio Argi occiſori, Sed Theuto Agyptio, quod Plato, vir animo candidiore, fatetur, tribuere debemus. Sed an Theutus hic, ſeu Hermes inuentor literarum, idem fuerit cum Hermete Triſtmegiſto, in dubium verti poteſt; Illud certum eſt, Oſiridis, & Iſidis temporibus fuiſſe. Quando Iſis, vti Diodorus ſcripſit, in columna ſui ſepulchri incſripſerit, ſe fuiſſe ab Hermete edoctam.

Εγω Ι'σις εἰμὶ ἡ βασσίλισσα πάσης χώρας ἡ παιδεύθεισα ἀπὸ Ερμοῦ

Ego Iſis ſum, Regina totius regionis, fui ab Hermete edocta Et in libro ſacro Hermetis, vbi colloquium eſt inter Iſidem; &

 horum

Horum filium, multa fit de Hermete mentio. Eiusque verba sæpe refert. Et cum vniuersi etiam, appellat Mentem Fingitque aliquando Deum vniuersi principem cum Hermete loquentem, eumq; animæ suæ, animam vocantem atque ipsi hominum formationē assignantem. Item.

Βουλῆς δ' ὁ πατὴρ πάντων, καὶ καθηγητῆς ὁ Τρισμέγιστος Ἑρμῆς.

Consilij pater omnium, & magister Trismegistus Hermes.

Ex quo loco videatur, eum Hermeten, qui a consilijs Isidi fuerit, eundem fuisse Trismegistum. Rursus Trismegistum Hermetem, non

fuiſſe eũdem cum Iſidis conſiliario videtur poſſe elici, ex eo Triſmegiſti dialogo, cui nomen eſt Aſclepius, quem Apuleius Latinum fecit. In quo verſ⁹ finẽ hæc ſũt verba.

Hermes, cuius auitum mihi nomen eſt, non ne in ſibi cognomini patria conſiſtens, omnes mortales, undique venientes adiuuat, atque conſeruat.

In eo autẽ toto dialogo ſicuti in Pœmandro, in Catholico in Claue & reliquis Triſmegiſti nomen veluti & authoris, & interlocutoris, inſertum eſt. Et is qui illa profert verba Triſmegiſtus eſt. Alius igitur, eſt hic Hermes Triſmegiſtus, ab Hermete Triſmegiſto eo, qui Iſidis conſiliator, & inuen-

tor lirerarum fuit- Itaque quem Goropius, neminem fuiſſe ait; quē multi magni viri pro uno accepe- runt, nos in duos diſtinguimus, e- iuſdem nominis, & cognominis, aliorum alterius nepotem. Quod & D. Auguſtinus libro de civitate Dei VIII. Sentit, & ſæpe alibi Mer- curij aui, & nepotis, mentionem facit. Sed nomine, & cognomine eodem, unū atq; eundem, creditum apparet. Priorem quidem Oſiri- dis atque Iſidis temporibus flo- ruiſſe ſatis, ex Diodoro conſtitit, & ſatis etiam ex Hermetis ſermo- ne ſacro conſtat, & ex Sanchonia- tone, qui eum dicit Saturni fuiſſe ſcribam. Saturnus autem fuit Oſi- ridis pater, qui ut Chronici colli gunt, fuit Chaſenuus, ſeu Chami filius, qui dictus eſt Sàturnus Iu-

nior. Ideoque in Iſidis epitaphio ſcriptum eſt.

Εγὼ εἰμὶ, ἡ τȣ νεοτάτου Κρονου θεοῦ, θυγάτηρ πρεσβυτατη.

Ego ſum Iunioris Saturni Dei filia natu maxima.

Quod etiam ex libro ſacro videtur poſſe dici, ſcilicet ex nomine Camephes, ita enim in eo ſcriptum eſt.

Πρόσεχε τέκνον ὦρε. Κρυπλῆς γαρ ἐπακούνς θεωρίας ἧς ὁ μεν προπάτωρ Καμήφης ἔτυχεν επακουσας παρὰ Ερμου τοῦ πάντων ἔργων ιπο-

μνη-

μνηματογράφου, παρὰ τοῦ πάντων προγενεστέρου Καμηφεος.

Mentem adhibe o Hore fili: occultam enim audis contemplationem, quam auus Camephes audijt ab Hermete, qui omnium rerum commentaria scripsit ab omnium progenitore, Camephe.

Horus quidem cum esset Osiridis filius. Osiris autem Chusi, hic vero Chami id est Camephes, Chamus Hori proau' fuit, Chamephis autē progenitor, iam Noachus est, qui dictus est Saturnus senior. Cuius sermones Hermes audierat, & ab Her

mete Iunior Camephes, qui videtur esse Chusus Chami filius. Itaque videtur Hermes hic primus, Chami vel Chusi præceptor fuisse Noachi autem auditor. Sed cum in eodem libro sacro non longe a principio hæc sint scripta.

Ἀλλ' ἦν αὐτῷ διάδοχος ὁ Τὰτ, υἱὸς ὁμοῦ καὶ παραλήπτωρ τῶν μαθημάτων, τούτων οὐκ εἰς μακρὰν δὲ, καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ Ἰμούθης σπανὸς, καὶ Ἡφαιστοβούλης, ἄλλοι τε,

Sed fuit ei successor Tat, filius simul & discipulus horum dogmatum, & non multo post

Asclepius Imuthes, & Hephestobulus, & alij.

Deinde versus finem, ea quæ attulimus.

Βουλῆς δ᾽ ὁ πάτηρ πάντων, καὶ καθηγητὰς ὁ τρισμεγιστος Ἑρμῆς. Ἰατρικῆς δ᾽ ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ Ἡφαίσθου. Ἰσχυος τε καὶ ῥώμης πάλιν Ὄσιρις, μεθ᾽ ὧν ὦ τέκνον αὐτὸς σύ. Φιλοσοφιὰς δὲ Ἀρνεβασκηνις. ποιητικῆς δὲ παλιν ὁ Ἀσκληπιὸς, ὁ Ἰμούθης.

Consilij quidem pater omnium ac magister Termaximus Hermes Medicinæ vero Ascle-

pius Vulcani filius. Virium vero, & roboris cursus Osiris. Post quos tu filj. Philosophiæ vero Arnebascenis. Poetices autem rursus Asclepius Imuthes.

Ex horum priore loco in dubium vertat quis, quod prius diximus, Hermetas duos fuisse. Proauum, & nepotem. Quia & hic antiquior videtur filium Tatum habuisse, & Asclepium auditorem, quod non videtur temporibus cõsonare. Sed ex hoc posteriore loco, & alio illo ex fine Dialogi Asclepij soluitur omnis difficultas. Nã hoc loco non vnus Asclepius, sed duo nominantur. Alter Vulcani filius medicinæ inuentor, Alter Imuthis filius poetices repertor.

Atq; hi ambo Isidis, & Osiridis ętate. in dialogo autem illo ita scribitur.

Auus enim tuus o Asclepi, medicinæ primus inuentor, cui templum consecratum est in monte Lybiæ.

Ex quibus verbis patet Asclepium medicinæ inuentorem, auum fuisse Asclepij huius iunioris. Auoque iam mortuo templum fuisse consecratum. Deinde subnectitur.

Hermes cuius auitum mihi nomen est, nonne in sibi cognomine patria consistens, omnes mortales undique venientes adiuvat, atque conseruat.

Eodem ſcilicet modo, quo, Aſclepius iam vita functus: ille in monre Lybiæ, hic vero in patria ſibi cognomine, in Hermopoli nimirum, cuius nomini ea urbs ſacrata fuerat. Author enim eſt Diodorus, multas urbes Dijs qui eas ædificarunt cognomines fuiſſe. Dioſpolis Ioui, Heliopolis Soli, Hermopolis Mercurio Panopolis Pani, & ſic de alijs multis. De Iſide quoque defuncta ſcribit.

Iſin vero, uxorem Oſiris, quàm multa bona præſtare, propitiam? Quantis obeſſe ſcimus iratam? Et mox.

Vnde contingit ab Ægyptiis, hæc cuncta animalia nuncupari,

colique per ſingulas ciuitates, eorum animas, qui ea conſecrauere viuentes.

Ex quibus ſane omnibus recte perceptis conſtat ni fallimur, Iſin & Hermetem, & Aſclepium contemporaneos, fuiſſe vita exutos tempore Aſclepij, & Hermetis iuniorum. Quod ſi hi, nomina auorum tulerunt, quid mirum, Hermetis prioris filium, nomine fuiſſe Tatum? & filium etiam ſecundi Hermetis, qui prioris nepos, ex Tato fuit, Tatum fuiſſe nominatum? Quandoquidem in eadem familia, & apud Romanos, & apud Græcos, & apud alias nationes, noſtro quoque tempore, iiſdem nominibus, & filij patrum, & nepotes auorum, & proauorum nomi-

nentur.

nentur. Non eſt ergo mirum, ſi apud priſcos etiam Aegyptios in eadem proſapiæ linea, idem contigerit. Et auus Hermes, ſeu Theut fuerit, filius Tat. & huius filius Hermes, & huius iterum Tatus. Neque mirum etiam eſt, ob admirabilem utriuſque ſapientiam, utrumque Triſmegiſtum fuiſſe cognominatum. Non equidem, quia ut quidam crediderunt, primus de Trinitate diſeruerit, Nam ante eum, & Abramus, ut videtur eam cognouit, & Zoroaſter, ut eſt palam, de ea eſt locutus. Nec quia, & ſacerdos, & Philoſophus, & rex fuerit. Sed more illo, & Græcorum & Latinorum, quo dictum eſt, Terque quaterque beati. Quod etiam Gallicæ linguæ modo videtur in uſu, ut illud ter, aut tre, ſæpe

in initio vocum apponant, indeq; eam componant, & quoniam secundus a primo, ſicut nomen, ita & cognomen traxit. Vterque autem floruit, ante Moſem, atque eius contemporaneos Pharaones duos, Achorim, & Chenchrem. Nam priorem illum Oſiridis cœtaneum fuiſſe conſtitit. Occiſus autem eſt Oſiris a Typone fratre anno poſt diluuium 568. A quo tempore, uſque ad Moſis natiuitatem quæ fuit anno 717. a diluuio anni intercurrerunt 149. Sed annis 15. antequam Moſes moreretur, Euſebius tradit, Tatum (quem ipſe nominat Chat) Triſmegiſti filium floruiſſe. Itaque ab Oſiridis nece, uſque ad hanc Tati ætatem anni interſunt C C I L I I. Cui annorum ſupputationi,

nō videtur diſſona, quatuor vni[illegible]s poſt alium virorum ſapientum ætas, quando legimus iiſdē tempo ribus, Moſem vnum, 120. annis vixiſſe. Quod ne noſtris quidem admodum mirum fuerit. Scripſit autem uterque libros. Nam de auo, ita nepos, ſub Iſidis perſona in libro ſacro narrat. Eum antequam è vita diſcederet, libros ſuos in Oſiridis adyta repoſuiſſe. Eosq; ita allocutum.

O ſacri libri, imputreſcibiles toto tempore manete, atq; incorrupti. Et quæ ibi referuntur.

Neque verum eſt, quod multi crediderunt, nullas alias literas Aegyptios habuiſſe quam Hieroglyphicas, neque aliud ſcribendi genus, quam in columnis. Quod vi-

detur Goropius credidiſſe. Nam &
in columnas inſculpſerunt, & libros
ſcripſerunt. Sed hos in archanis ha-
buerunt, illa populo proponebant.
Quod ſatis ex eodem libro ſacro
apparet. Nam auus Hermes de Oſi-
ride, & Iſide ita inducitur loquens.

Οὗτοι τὰ κρυπτὰ, φησὶν
Ἑρμῆς, τῶν ἐμῶν ἐπιγνώσον-
ται γραμμάτων πάντων, καὶ
διακρινοῦσι, καὶ τίνα μὲν αὐτοὶ κα-
τέσχωσιν, ἃ δὲ καὶ πρὸς εὐερ-
γεσίας θνητῶν φθάνει, στήλαις
καὶ ὀβελίσκοις χαράξουσιν.

*Iſti, Archana, ait Hermes.
meorum ſcriptorum omnium ag-
noſcent, & diſcernent, & aliqua*

ipsi continebunt. Quæ vero ad mortalium beneficiũ tendunt, columnis atq; Obeliscis insculpent.

Quæ autem ipsi continebunt libri, sunt ea de quibus, quod in Archanis essent, ita in eodem est scriptum.

Ὦ ἱεραὶ βίβλοι τῶν ἀφθάρτων, καὶ τετεύχαται μου χείρονας τῆς ἀφθαρσίας φαρμάκῳ χορείας ἐπικρατῶ, ἀσαπεῖς παντὸς αἰῶνος καὶ ἀφθαρτοὶ διαμείνατε χρόνους, καὶ ἀθεώρητοι, ἀνερεύνητοι γινόμεναι παντὶ τῷ ταύτῃ παροδεύειν μέλλοντι παιδεία.

O sacri libri rerum incorruptibilium, qui sortiti estis a me deteriora dona, quam incurruptionis Pharmacum, immarcessibiles toto tempore, & incorruptibiles permanere, inconspicui, atque incomperti, ab omni qui hanc disciplinam transgressurus fuerit.

Huic rei consonat, quod de Orpheo, Solone, Pythagora, Thalete, Democrito, Platoneque narratur. Eos scilicet in Ægyptū, profectos, non a columnis, quæ populo omni expositæ erant, sed a sacerdotibus disciplinas per colloquia, & sobrietatem, & sacra didicisse. De Columnis Proclus commentario suo primo in Timæum scribit.

Αἰγυπτίοις δ' ἔτι, καὶ τὰ γεγονότα διὰ τῆς μνήμης ἀεὶ νέα πάρεσιν. Ἡ δὲ μνήμη διὰ τῆς ἱστορίας. Αὕτη δ' ἀπὶ τῶν στηλῶν, ἐν αἷς ἀπεγράφοντο τὰ παράδοξα, καὶ τὰ θαυμάτος ἄξια, εἴτ' ἐν πράξεσιν, εἴτ' ἐν ευρεσέσιν.

Ægyptijs, quoque & iam facta, per memoriam, semper noua adsunt. Memoria vero est per historiã. Hæc vero a columnis, in quibus describebantur paradoxa, & quæ admiratione essent digna siue in actionibus, siue in inuentionib.

Nec vero, quod Iamblichus narrat, ob id verum non est. Pythagoram, & Platonem didicisse philosophiam ex columnis Mercurij. Eam, scilicet philosophiam, quæ populo profutura erat, ciuilem, & moralem. Sed Physica & Mathemata, & Theologica à sacerdotib⁹ apprehenderunt. Quod idem Iamblichus his verbis testatur.

Neque enim par fieret Pythagoram, & Platonem, & Democritum, & Eudoxum, complu-resque alios veterum Græcorum nactos esse doctrinam congruam ab his, quæ per ipsos condebatur sacris scriptis.

Qui Iamblichus quanquam initio dicat,

Eorum maiores, suæ sapientiæ inuenta, Mercurio dedicabant, Mercurij titulo omnia commentaria inscribentes.

Non tamen dicit eos proprium eorum nomen tacuisse. Qnod si dixisset, contrarij conuinceretur ab Asclepio iuniore, qui libello suo, proprium nomen adscripsit. Idem fecere vetustisśimi eorum Astrologi Anubis, Petosyris, Necepso, Enichmus. Dein & Horus Apollo, & Manethus, & alii. Horum duobus prioribus ait Firmicus, à Mercurij numine Astrologiæ secreta, fuisse commissa. Ac librum, cui nomen fuit Myriogenesis, à Mercurio fuisse Æsculapio intimatum, idque ab hoc ipso, dicit fuisse assertum. Vtrumque ergo, & Mercurij

nomen

nomen & proprium libris ſuis adſcripſerunt. Qui mos etiam videtur apud Hebræos fuiſſe. Qui Prophetias ſuas, Deo ſummo tribuentes nomen proprium non omiſerunt. Sicuti, & Sibyllis in more fuit. Quibus ex rebus, magna illa Goropij argumenta nullius ponderis euadunt. Sed aiet aliquis, Ægyptia lingua, longe alia à Gręca fuit. Vero que eſt ſimile, Ægyptios ſcriptores, & Hermetas iſtos, ſua lingua ſcripſiſſe. Quo ergo modo libelli Triſmegiſti, & Aſclepij eius auditoris, Græcè leguntur? Facilis eſt ſolutio, ex ijſdem Aſclepio, & Iamblicho. Nam ille libello ſuo diffinitionum, in hæc verba ſcribit.

Καὶ ἔτι ἀσαφεςάτη, τῶν ἑλλήνων ὕςερον ϐȣληθέντων

τὴν ἡμετέραν διάλεκτον εἰς τὴν ἰδίαν μεθερμηνεῦσαι.

Et etiam obſcuriſsima; cum poſtea Græci voluerint noſtram dialectum, in propriam interpretari.

Nec vero mirum videri debet, tam antiquo tempore, Moſis ſcilicet, cuius ætate vidimus, Tatum Iuniorem floruiſſe, id cœptum fuerit a Græcis. Cuius Tati diſcipulus ſimul, & patris, hic Aſclepius fuit. Scimus enim ex Philone, Moſem Græcis diſciplinis fuiſſe imbutum, doctoribus, e Grœcia magnis præmijs a Pharaonis filia euocatis. Iamblichus autem de his Mercurij libris, & alijs, in hunc modum oquitur.

His ergo ita discussis, dilucida, & plana solutio est modorum, in quos ais incidisse te, ex Mercurij libris. Quæ enim circumferuntur Mercurij titulo, Mercuriales sententias complectuntur. Tametsi lingua philosophorum sæpe utantur. Eo quod fuere transcripti ab Ægyptio idiomate, a viris philosophiæ non imperitis.

Deinde non multo post, virum eum nominat, qui id fecerit.

Hanc sane viam Deificam, & Anagogicam, Mercurius docuit, & disseruit. Explanauit

autē, & eandem interpretatus eſt Bytis propheta, Ammoni Regi quam inuenit in Adytis deſcriptam litteris Hieroglyphicis, in urbe Ægyptia quam Sain appellant. Et rurſus fine libri.

Quam ſententiam Bytis, ex Mercurij commentarijs, inter pretando tranſtulit.

Quod vero dixit, Ammoni Regi eum fuiſſe eos interpretatum, Cui etiam Aſclepius ſuum libellum ſcripſit, indicio eſt manifeſto Bytin, & Aſclepium eodem vixiſſe tempore, paulo poſt Hermetē. De numero vero Mercurij librorum, idem Iamblichus ita ſcripſiit.

Sane uniuerſalia principia Her-

Hermes Termaximus descripsit duabus voluminum Myriadibus, authore Seleuco. Sed tribus Myriadibus sexque Chiliadibus simul quingentis atque quinque vigintique libris, refert Manethus, Mercurium cuncta complexum ad unguem ostendisse.

De tanto vero numero, soli supersunt, ex Ficini sententia duo, Poemander Græce, & Asclepius Latine, ab Apuleio iam diu versus. Quod & Vergicius, & Flussas Candalla, senserunt, qui Græcũ illũ imprimi curarunt. Sed nostra sentẽtia Poemander ille a Ficino in 14 capita dissectus, non unus liber est, sed totidem libelli per se a Poemandro separati. Cui solus primus debetur. Reliqui cum nullam Poemandri mentionem faciant, nec ab eo

pendeant, aut ordine dogmatum, aut connexione ulla, Poemandri partes dici non possunt. Esse autē eos ab ab illo diuersos, & quæ modo diximus, & Personæ aliæ Tatus, & Asclepius, & tituli ab illo, alij Clavis, Crateris & reliqui libris addito, satis clarum faciunt. Sed extat, & alius titulo sacri libri, quem nos in Cypro in monasterio cui nomen Enclistra, simul cum reliquis inuenimus. Et quem Ioan. Stobæus Eclogis suis Physicis inseruit, cum Fragmentis alijs, & libellis etiam non paucis, partim extantium partim etiam non extantium. Quæ omnia nos in unum cōtulimus volumē, simul cum ijs pauculis, quæ tum apud Cyrillū, libris contra Iulianū, tū apud Suidā reperimus, & iuxta nostra illa exēplaria

plusquam mille quadraginta loca, tum in Ficinianis, tum in Stobęanis & Candallianis emendauimus. Quę lectionum varietas necessitatem uobis imposuit; ut omnes nouo labore, verteremus. Sed & ordinē libellorum mutauimus ita, ut materierum sequela, magis sit connexa, & scientifica magis appareat. Atque hæc quidem de Mercurio Ter maximo, siue Hermete Trismegisto eiusque libris, ex Cimmerijs nō linguis, sed antiquitatis tenebris quantum viribus suffecimus a nobis eruta, in lucem prodeant. Quibus hæc paucula ab eo in eius obitu prolata addantur, quæ a Calcidio referuntur, loquente ipso Hermete.

Hactenus fili pulsus a patria

vixi peregrinus, & exul. Nunc incolumis patriā repeto. Cumq; post paulum a vobis corporeis vinculis absolutus discessero, videtote, ne me, quasi mortuum lugeatis. Nam ad illam optimam, beatamque ciuitatem regredior. ad quam uniuersi ciues, mortis conditione venturi sunt. Ibi namque solus DEVS, est summus princeps, qui ciues suos replebit suauitate mirifica. Quo hæc, quā multi vitam existimant, mors est dicenda, quam vita.

Videtur autē Hermes hic Trismegistus, coætaneus, quidē fuisse

Mosy. sed paulo senior. Scribit .n. Eusebius in Chronico; Anno Armei Aegypti regis primo, Cath filium Trismegisti floruisse. [illegible]s autem annus ante Mosis obitum vigesimus circiter fuit. Apparebit autem ex hisce Hermetis, tum libellis, tum fragmentis, pia quædam erga DEVM philosophia, fidei dogmatibus, ut plurimum consona, Apparebit, quoque, Græcas philosophias omnes; Pythagoream, Platonicam in diuinis, ac morum dogmatibus, Aristotelicam autem, & Stoicam in Physicis, & medicinę etiam principia, & ex his, & ex alijs qui perierunt eius libris fuisse desumptas. Quamobrē, longe satiꝰ, & christianis hominib. consultius, & utiliꝰ longe futurū esse, si Hermetis dogmata, potius quā Aristotelica,

quæ ubique magna ſcatent impietate, in ſcholis publicis, & monachorum Ariſtoteli nimium addictorum cœnobijs, aliquando legantur. Quod ut commodius fieri queat libellos iuxta materierum, uti diximus ſequelam ac ſeriem, in ordinem redegimus. Sicuti & Platonis dialogos, qui ſparſi ac fere ut hi, diſperſi legebantùr, ordine ſciẽtifico, ut poſt hoſce apparebit diſpoſuimus. Vt difficultate maxima, quæ ex eorum confuſione oriebatur remota, certo ac facili admodum ordine, in poſterum legantur. Et ex ea facilitate, amor ac ſtudium vere philoſophantium erga diuinas haſce utraſque philoſophias excitetur.

FINIS.

HERMETIS TRIS-MEGISTI,

DE PIETATE, & Philoſophia.

LIBER I.

EGO, o fili, & humanitatis gratia, & erga Deum pietatis, primum hoc conſcribo. Nulla.n. fuerit iuſtior pietas, quàm intelligere entia, & gratias factori de eis confiteri. quod facere non ceſſabo. Quid ergo faciens quis, o pater, ſi nihil hic verum eſt, recte traducat vitam. Pius eſto, o fili, qui vero pius eſt, ſumme philoſophatur. Namque ſine philoſophia,

ſumme pium eſſe, eſt impoſsibile. Sed qui diſcit, qualia ſint entia, & quo modo ſint diſpoſita, & à quo, & cuius gratia conditori, ut patri bono, & nutritori probo, & curatori fido, gratias habebit. Et qui gratias agit, pius erit. Qui vero pius eſt, ſciet ubi ſit veritas, & quænam ſit illa. Et ſciens, etiam magis erit pius. Nunquam enim o fili. anima in corpore exiſtens, & leuior facta, attollit ſe ipſam ad comprehenſionem boni & veri, labi poteſt in contrarium. Vehementem enim amorem habet, & obliuiſcitur, omnium malorum anima, quæ didicerit ſuum authorem. Et non poteſt āplius à bono diſcedere. Atque hic o fili, eſto pietatis religioſe finis. Ad quem cum perueneris, & bene viues, & feliciter morieris,

anima tua non ignorante quo eam oporteat reuolare. Hæc enim ſola eſt o fili, ad veritatem via, qua etiã progenitores noſtri ierunt, & iter peragentes conſecuti ſunt bonum Venerabilis hæc eſt via, & plana. difficilis tamen itu, animæ in corpore exiſtenti. Primo namq; oportet eam ſecum pugnare, & diſſenſionem magnam facere, & ab una parte ſuperari. Vnius enim fit ad duo congreſſus. illo fugiente, his vero detinere ſtudentibus. Victoria autem utrorumq; non eſt ſimilis. Illud enim ad bonum feſtinat, hæc vero prope mala habitant. Et illud liberari cupit. Hæc vero ſeruitutem amant. Quod ſi vincantur duæ partes, manent ſibi etiam principe priuatæ. Si vero una illa ſuperata fuerit, a duabus illis du-

citur ac fertur ad pœnam, iudicis qui hic eſt. Iſte eſt, o fili viæ quæ illuc eſt, ductor. Oportet enim te o fili, primo, corpus ante finem relinquere, & vincere agonem vitæ, & victor factus redire. Nunc vero o fili, entia tibi per capita percurram. Intelliges enim quæ dicam, memoria tenens, quæ audiuiſti. Omnia entia mouentur. Solum non ens, immobile. Omne corpus mutabile. Non omne corpus diſſolubile. Quædam corporum ſunt ſolubilia. Non omne animal, mortale. Non omne animal immortale, Diſſolubile eſt, quod corruptibile. Quod manet, immutabile. Quod immutabile, æternum. Quod ſemper fit, ſemper etiam corrumpitur. Quod ſemel factum eſt. nunquam

corrumpitur, neq; aliud quid fit Primum Deus, ſecundum mundus, tertium homo. Mundus propter hominem. Homo vero propter Deum. Animæ, quod ſenſitiuum eſt, corruptibile. Quod vero rationale, immortale. Omnis eſſentia immortalis. Omnis eſſentia non mutabilis. Omne ens duplex. Nullum entium ſtat. Non omnia, anima mouentur. Omne ens, anima mouetur. Omne patiens, ſentit. Omne ſentiens patitur. Omne dolens & gaudens animal mortale. Non omne gaudens, & dolens, animal æternum. Non omne corpus ęgrotat. Omne corpus ægrotans, diſſolubile. Mens in Deo, ratiocinatio in homine, ratio in mente. Mens impaſsibilis. Nihil in corpore verũ. In incorporeo, totum, ſine menda-

cio, Omne, quod generatur, corruptibile. Nullum bonum ſuper terra, nullum malum in cœlo. Deus bonus. Homo malus. Bonum, voluntarium, malum inuoluntarium. Dij bona eligunt ut bona. Bona lex magni, bona lex, Bona lex, lex. Diuinum, tempus. Lex humana. Malitia, mundi alimentum. Tempus hominis corruptio. Omne in cœlo immutabile, omne in terra mutabile. Nihil in cœlo ſeruum. Nihil in terra liberum. Nihil ignotum in cœlo, nihil notum in terra. Non communicant terrena, cum cœleſtibus. Omnia in cœlo, ſine reprehenſione. Omnia terrena reprehenſibilia. Immortale, non mortale Mortale, non immortale. Seminatum, non omnino gignitur. Genitum vero, omnino & ſeminatum.

Diſſo-

Diſſolubilis corporis, duo tempora alterna ſeminatione ad genituram, alterum â genitura uſq; ad mortē. Æterni corporis, tempus unum ex genitura. Diſſolubilia corpora augentur, & minuuntur. Diſſolubilis materia, in contrarias alteratur, corruptionem, & generationem. Æterna vero in ſeipſam, & in ſimilia. Generatio hominis, corruptio. Corruptio hominis, generationis principium. Quod abit, etiam deſinit eſſe. Entium, alia in corporibus ſunt, alia in Idæis. Quæ energiæ ſunt, in corpore ſunt. Immortale non participat immortali. Mortale, in immortale corpus non venit. Immortale vero in mortale aduenit. Energiæ non ſurſum feruntur, ſed deorſum. Terrena nihil iuuant, cœleſtia. Cœleſtia vero iuuant

omnia terrena. Cœlum corporum æternorũ est susceptor. Terra corporum corruptibiliũ est susceptrix. Terra, irrationalis. Cœlum rationale. Quæ in cœlo sunt, subiacent. Quę in terra, terræ superstant. Cœlum primum elementũ. Prouidentia, diuinus ordo, necessitas prouidentiæ ministra. Fortuna, latio inordinati, energiæ idolum. opinio falsa. QuidDeus? Immutabile bonũ. Quid homo? immutabile malũ. Hęc capita, si memoria tenebis, & ea quę pluribus verbis tibi exposui, recordaberis. Hęc .n. illorum sunt periochę. Cum vulgo conuersationes vita, Nolo .n. te inuidum esse. vel poti⁹, quia plebi videberis esse ridicul⁹ Simile .n. simili depręhenditur. Dissimilis vero dissimili nunquã amic⁹. Isti vero sermone paucos omnino

audi-

auditores habent, & forte paucos habebunt, Habent tamen quid peculiare in seipsis. Malos magis acuunt ad malitiam. Ideo opottet vulgum deuitare, quia non intelligit, eorum quæ dicuntur, virtutem. Quo modo dixisti o pater? In hunc modum, o fili. Omne animal, propensius est hominibus, in malitiam. At huic conuiua fit. Et ideo gaudet illa. At hoc animal, si didicerit, quod generabilis sit mundus, & quod omnia per prouidentiam, & necessitatem fiunt, imperante cunctis fato, non multo deterius seipso erit, spernens vniuersum vt genitum. Causas autem mali si in fatum referet, nunquã abstinebit ab omni opere malo. Ideo cauendũ ab ipsis, vt ignoratione perseuerãtes minus sint mali præ timore occulti.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI, *POEMANDER*.

LIBER II.

CVm aliquando cogitarẽ circa entia, & eleuata mẽte, valde ſopitis mei corporis ſenſibus, veluti qui ſomno ſunt gravati ex cibi ſacietate, vel corporis labore, viſus ſum videre quendam permagnum menſura indefinita, vocare meum nomen, & mihi dicere. Quid vis audire, & inſpicere? Et quid mente concipiens, diſcere & cognoſcere? Aio ego. Tu vero qui es? Ego equi

dem, inquit, ſum Poemander, mens eius qui dominus eſt. Noui quid velis. Et tecum ſum ubiq; Dico ego Diſcere volo entia, & intelligere eorum naturam, & cognoſcere Deum. Quomodo? Dixi, audire volo, Inquit, me rurſus habe mente tua Quæcunque vis dicere, ego te docebo. Cũ hoc dixiſſet, mutatus eſt forma. Et illico cuncta mihi aperta ſunt momento, & cerno ſpectaculum indefinitum. & lucem omnia facta, ſuauem & hilarem. Et lætatꝰ ſum ea viſa. Et paulo poſt, tenebræ deorſum latæ, in parte factæ, horribiles, & triſtes, oblique terminatę? ut imaginarer me vidẽte, mutari tenebras in humidam quandam naturam ineffabbiliter turbatam, & fumum reddentem tamquam ab igne, & ſonum quendam reſonan-

tem indicibilem, lugubrem. Inde (vox ex ipsa inarticulata emittebatur. ut suspicarer vocē esse lucis) Ex luce vero, verbū quoddam sanctū conscendit ipsā naturā. Et ignis sincerus exilijt ex humida natura sursum in sublime. Leuis autem erat, & acutus atq; efficax. Et aer, & ipse leuis, secutus est spiritum. Ascenditq; usq; ad ignem a terra, & aqua, ut videretur, suspendi super ipso. Terra vero, & aqua remanserunt in se commista. ut non cerneretur ab aqua. Mouebanturq;, ob illatum spirituale verbum. Tunc Poemander ad me. Intellexisti ne spectaculum, quid sibi velit? Et cognoscam inquam ego. Lux illa, inquit, ego sum, Mens tuus Deus. Qui est ante humidam naturā, quæ ex tenebris, apparuit

illud vero ex mente lucidum verbum, filius Dei. Quid ergo, inquam? Sic noſce. Quod in te videt, & audit, verbum domini. Mens vero Deus pater, non diſtant a ſe invicem. Vnio enim horum eſt vita. Gratias tibi ago, inquam ego. Sed mente concipe lucem, & cognoſce ipſam. Sic effatus, diu aduerſi nos intuebamur, ita ut tremerem eius formam. Aduerſo autem eo, conſpicio in mente mea lucem in viribus innumeris eſſe. & mundum indefinitum verè, & cohiberi ignem virtute maxima, & ſtatum eſſe adeptum, coactum. Hæc ego comprehendi, videns Poemandri verbum. Itaque cum in ſtupore eſſem, ait ad me rurſus. Vidiſtin in mente, archetypam formã quæ ante principium eſt principij inter

minati? Hæc Poemander mihi. Inquam ego, Elementa naturæ, unde ſunt conſtituta? Rurſus ille ad hęc. Ex conſilio Dei. Qui accipiens verbum, & videns pulchrum mundum, imitatus eſt, mundum efficiens per eius elementa. & germina animarum. Mens vero Deus, mas fœmina exiſtens, vita & lux cum ſit parturijt verbo, aliam mentem opificem. Quæ Deus ignis, & ſpiritus exiſtẽs effecit rectores quoſdam ſeptem, in circulis continentes ſenſibilem mundum. Et regimen illorum fatum vocatur. Exilijt ſtatim ex deorſum latis elementis Dei verbum, in purum naturæ opificiũ, & unitum eſt opifici menti. Conſubſtantialis enim erat. & relicta ſunt ratione carentia, deorſum lata naturæ elementa, ut eſſẽt

materia tantũ. Mens vero opifex ſimul cũ verbo, quæ complectens circulos, & uerſans impetu, reuoluit ſua opificia, permiſit, ut reuoluerentur, a principio indefinito, in interminatum finem. Incipiunt enim ſemper ubi deſinunt. Horum vero circulatio prout vult mẽs, ex deorſum latis elementis animalia protulit irrationalia. non enim habebant rationem, Aer vero volatilia tulit, aqua vero natantia. Et ſegregata ſunt ab inuicem terra, & aqua prout voluit ipſa Mens. Et terra produxit a ſe, quæ habebat animalia quadrupeda, ſerpentia, beſtias feras ac cicures. Omnium vero pater Mens, cũ eſſet vita & lux, parturijt hominem ſibi ſimilem, Quem adamauit, ut proprium par-

tum. Perpulcher enim erat, patris imaginem habens. Reuera enim etiam DEVS dilexit propriam formam. Eique tradidit omnia ſua opificia. Cumque mente comprehendiſſet opificis facturam in uniuerſo, voluit, & ipſe condere. Et ſegregatus eſt a patre, relictꝰ in opificiali ſphæra. Habens vero omnẽ poteſtatẽ conſiderauit ſeptẽ rectorũ opificia. Ipſi vero eum dilexerunt, & ſinguli participẽ ſui ordinis fecerunt. Cumq; intellexiſſet horũ eſſentiam, & particeps factꝰ eorum naturæ, voluit perrumpere circumferentiã circulorum, & potentiã eius qui igni inſidet intelligere. Et is mortaliũ mundi animaliũ & irrationaliũ, habens omnem poteſtatem, per harmoniã introſpexit, irrumpens, potentiã circulorũ

& ostendit deorsum latam natu-
ram, pulchram DEI imaginem.
Quam cum conspexisset, insatia-
bilem pulchritudinem, & omnem
effiicaciam in se habentem septem
rectorum, & imaginum Dei subri-
sit præ amore, utpote pulcherrimę
imaginis, hominis formam, quasi
in aqua vidisset, umbram vero in
terra. Ille vero videns, similem sibi
imaginem in se ipso, existentem a-
qua, dilexit. & voluit ei cohabita-
re. Ac statim hoc consilio factum
est opus, & parturijt irrationalem
imaginem. Natura vero suscipiens
amatum circumplexa ei est tota,
& commisti sunt. Sese enim amãt.
Et ob id præter omnia terre-
na animalia, duplex est homo. mor
talis quidem corpore, immortalis
vero ob substantialem hominem.

Nam cum immortalis ſit, & omniũ poteſtatem habeat. mortalia tamẽ patitur, ſubiecta fato. Et cum ſit harmonia ſnperior, harmonicus fuit ſeruus. Et cum ſit mas fœmina ex marifœmina patre, & inſomnis ab inſomni dominatur. Et poſt hæc, Mens mea. Nam & ipſe amo ſermonem. Poemander vero dixit. Hoc eſt archanum myſterium uſq; ad hanc diem. Natura namque commiſta HOMINI protulit quoddam miraculum admirabilisſimum Habens enĩ ipſe harmoniæ ſeptem rectorum naturam, quem dixi tibi, ex igne & ſpiritu non manſit natura. Sed illico parturijt ſeptem homines, ad naturam ſeptem rectorum marifœminas, & ſublimes. Et poſt hæc o Poemander, in magnum enim deſide-

 rium

rium veni, & cupio audire, ne excurras. Et Poemander dixit. Sed ſile, non enim adhuc explicaui primum ſermonem. Ecce ſileo, dixi ego. Facta igitur, ut dixi, ſeptem horũ genitura tali modo. Fœmine⁹ enim aer, aqua ſalax ex igne maturitatem, ex æthere vero Spiritum accepit. Et protulit natura, corpora ad formam hominis. Homo vero ex vita, & luce, fact⁹ eſt in animã, & mẽtem. Ex vita quidẽ animã, ex luce vero mentem. Et remanſerunt ita omnia membra ſenſibilis mundi, uſque ad periodi finem dominans, & generans. Audi tandem, quem cupis ſermonem audire. Completa periodo, ſolutum eſt uniuerſorum vinculum ex conſilio Dei. Omnia namque animalia cum ſint marifœmina, ſolue-

bantur ſimul cum homine. et facta ſunt partim maſcula, & partim fœminea ſimiliter, DEVS vero ſtatim dixit ſancto verbo: Creſcite incremento, & multiplicamini multitudine, omnia condita, & opificia. Et recognoſcat, qui mente eſt præditus ſe ipſum immortalem, & cauſam mortis, amorem corporis, & omnia entia. Hoc cum dixiſſet, prouidentia per fatum & harmoniam, miſtiones effecit, & generationes conſtituit. & multiplicata ſunt in ſuo genere omnia. Et qui cognouit ſe ipſum, venit in ſuperaffluens bonum. Qui vero amauit per amoris errorem corpus, is manet in tenebris errans ſenſibiliter patiens ea quæ ſunt mortis. Quid tantum errant, dixi ego, ignari

ut priuentur inmortalitate? Vide-
ris o tu, non intellexiſſe, quæ audi-
ſti. Non, inquam, intelligo? Intelli-
go & recordor, & ſimul gratias
ago tibi. Si percepiſti, dic
mihi, cur digni ſunt morte qui in
morte ſunt? Quoniam anteit pro-
prium corpus lugubris tenebra.
Ex qua eſt humida natura, ex qua
corpus eſt conſtitutum, in ſenſibi-
li mundo, ex quo mors deriuatur.
Percepiſti recte o tu. Sed quomo-
do nā qui ſe ipſum intellexit, in Deū
tranſit? Quod quidem dixit, DEI
verbum. dico ego. Quoniam ex
luce, & vitam conſtituit pater uni-
uerſorum, ex quo factus eſt homo.
Recte admodum dicis. Lux & vita
eſt Deus, & pater ex quo natus eſt
homo. Si ergo didiceris te ipſum
ex vita, & luce conſtitutum, in vi-

tam rurſus tranſibis. Hæc Poemander dixit. Sed adhuc mihi dic, quomodo in vitam tranſibo, dixi ego o Mens mea? Dicit enim Deus. Mente præditus homo, agnoſcat ſe ipſum. Nonne omnes homines mentem habent? Recte loquere, o tu. Advenio ego Mens, pijs, & bonis, & puris, & miſericordibus, & qui religioſe vivunt. Et præſentia mea, fit auxilium, Et illico cuncta cognoſcunt, & patrem deprecantur amanter, & gratias agunt benedicentes, & laudant, intenti in ipſũ amore, Et antequam tradant corpus propriæ morti, odio habẽt ſenſus, cognoſcentes ipſorum opera. Sed potius non ſinam ego Mens opera quæ corpori accidũt ad finem deduci. Oſtiaria claudam ingreſsus malorum, & turpium o-

perum

peram, cogitationes reſcindens. Stultis vero,& malis,& pravis,& invidis,& factioſis,& occiſoribus, & impiis longe abſum. Vindici eos tradens dęmoni. Qui acutiem ignis adhibens,ferit ipſum ſenſibiliter,& magis ad ſcelera eum armat,vt conſequatur maiorem pœnam. Et non ceſſat, deſideria inexplebilia cupiditatem habens inſatiabilẽ,veluti in tenebris inquireret, & hunc perdit & magis cruciat,& ſupra ipſum ignẽ etiam atq; etiam,adauget. Optime cũcta,ut volui me docuiſti o Mens. Sed præterea,mihi dic, de eo reditu qui fit poſt hæc? Dixit Poemander. Primo quidem in reſolutione corporis materialis, tradit corpus ipſum in alterationem,& forma, quam habuit,fit inuiſilis. Et morem Dæmoni inefficacem tradit,

dit,& ſenſus corporis in ſuos fontes redeunt partes facti. & rurſus reficiuntur in actiones. Et iraſcentia, & concupiſcentia in irrationalem naturam abit. Atque ita denique impetum capit ſurſum per harmoniam. Et primæ zonæ dat augumentatricem actionem, & eam quæ eſt decrementi Et ſecundæ machinationem malorum, & dolum inefficacem. Et tertia concupiſcibilem deceptionem, itidem inefficacem. Et quartæ dominandi appetentiam affectu vacuam. Et quintæ audaciam impiam & audentiæ temeritatem. Et ſextæ occaſiones malas, diuitiarum ſine viribus. Et ſeptimæ zonæ inſidiãs mendaciũ. Et tunc nudatus ab harmoniæ operibus, ſcandit ad octauam naturã, proprias habens uires.

& laudat cum entibus patrem & ei congratulantur qui sunt præsentes huius aduentu. Et similis factus ei audit, & potentias quæ super octauam naturam sunt, voce quadam propria laudentes Deum. Et tunc ordine ascendunt ad patrem, & ipsi se ipsos inter potentias tradunt. & Potentiæ facti in Deo fiunt. Hic est bonus finis, ijs qui cognitionem sunt adepti, Deos fieri. Deniqui quid moraris? nonne, ut omnia suscipiens ductor fias ijs qui digni sunt, ut genus humanum per te a Deo seruetur.

Hæc postquam mihi dixit Poemander, immiscuit se potentijs. Ego uero gratias agens, eo benedicens patrem uniuersorum, surrexi ab eo roboratus, & edoctus uniuersi naturam, & maximum illud

specta-

ſpectaculum. Et cœpi alta voce nunciare hominibus pietatis, & cognitionis pulchritudinem. O populi, viri terrigenæ qui vosmetipſos ebrietati, & ſomno dedidiſtis, & ignorationi Dei; ſobrij eſtote, deſinite crapulari, allecti ſomno irrationali. Illi vero audientes adceſſerunt libenter. Tunc aio. Cur nam, o viri terrigenæ, voſmet tradidiſtis in mortem, habentes poteſtatē immortalitatis fieri participes? Reſcipiſcite vos qui cum errore inceſſiſtis. Et communicaſtis cum ignorantia. Diſcedite a tenebroſo lumine, immortalitatis eſtote participes. Deſerite corruptionem. At eorum aliqui illudentes diſſeſſerunt, in viam mortis ſe ſe tradentes. Alij vero, orabant edoceri, ad pedes meos ſe proii-

cientes. Ego vero, illos ſurgere iubens, dux effectus ſum generis humani, rationes docens, qualiter, & quomodo ſervari queant. Et ſeminaui eis ſapientiæ ſermones & nutriui ambroſia aqua. Veſpere autem facto, & ſolis ſplendore iam occidente toto, iuſsi eos gratias DEO agere. Et completa gratiarum actione, unusquisque redijt in proprium cubile. Ego vero, beneficētiā Poemandri deſcripſi in me ipſo. Et repletus ijs quæ uolueram lætatus ſum valde. Factus eſt enim corporis ſomnus, animæ ſobrietas. Et compreſsio oculorum vera viſio, & ſilentiūm meum, grauidum bono. Et ſermonis prolatio, germina bonorum. Hoc autem accidit mihi, quia accepi a

mente

mente mea. hoc eſt a Poemandro Domino verbi, Deo afflatus veritate, veni. Propterea do, ex animo, & viribus totis laudem patri Deo Sanctus Deus Pater uniuerſorum. Sanctus Deus, Cuius conſilium ad finem deducitur a proprijs potentijs. Sanctus Deus, qui cognoſci vult & cognoſcitur a ſuis. Sanctus es, qui verbo conſtituiſti entia omnia. Sanctus es, cuius uniuerſa natura imago nata eſt. Sanctus es quem natura non formauit. Sanct⁹ es, qui omni potentia es fortior. Sanctus es, qui omni excellentia es maior. Sanctus es, qui omnes ſuperas laudes. Suſcipe loquelæ ſacrificium purum ab animo, & corde ad te ītento. O indicibilis, ineffabilis, ſilentio uocate. Petimus, ut nō aberremus a cognitione noſtræ

eſſentiæ, annue mihi, & corrobora, gratia hac illumines eos qui ſunt in ignorantia generis mei fratres, filios vero tuos. Ideo credo tibi, & teſtimonium do in vitam, & lucem tranſeo. Benedictus es pater. tuus homo, ſanctificari tecum vult, prout ei tradidiſti omnē poteſtatem.

FINIS POEMANDRI

SCHOLION.

1 Scholia, quæ ad calcem quorundam dialogorum invenies adiecta, ea R. P. Magiſter Iacobus de Lugo. in eorum viſione R. P. Inquiſitoris vicem gerens, iuſſit apponi, ne aliquid contra ſacro ſanctam fidem Catholicam, videretur permiſiſſe, ſunt autem ſequentia.

2 Quando ait, Deum eſſe Mentem. Intelligatur ſano modo, hic & alibi.

3 Item quando ait Deus accipiens verbum, & videns pulchrum, mundum imitatus eſt. Intelliga-

tur ſano modo, ſcilicet quod Deus creauerit mundum verbo ſuo,

4 Et parturijt aliam mentem, ut pater generauerit filium,

5 Quando vocat Deum, Mas fœmina, Intelligatur ob eius fœcunditatem,

6 Falſiſſimum eſt quod homo ex vita & luce factus ſit in animam, & mentem, niſi intelligat pro luce & vita, ipſum Deum,

7 Item falſum, quod ex luce & vita factus ſit mundus, ex quo mundo factus ſit homo,

HERMETIS TRIS-MEGISTI,

SERMO SACER.

LIBER III.

GLoria omnia Deus,& diuinum, & natura diuina. Principium entium Deus,& intellectus,& natusa & materia & actus, & necessitas & finis,& renouatio. Erant enim tenebræ infinitæ in abysso,& aqua, & spiritus tenuis, intellectualis potentia,existentia in chao. Exijt lux sancta, & concreta sunt super harena elementia,ex humida substāta Et Dij omnes distinxerunt naturam seminariam. Cumque omnia

eſſent interminata, & incondita, ſecreta ſunt leuia ſurſum. Et grauia, fundamentum facta ſunt ſuper humida harena, igne ea omnia terminante. Cumq; ſuſpenſa eſſent ſpiritu ſuſtinebantur, ac ferebantur. Et conſpectum eſt cœlum in circulis ſeptem. & Dij in aſtrorum ideis uiſi cum eorum ſignis omnibus. & diſcreta, & dinumerata ſunt aſtra, cum dijs qui in ipſis erant. Et circumprehenſus eſt circulus aere, circulari curſu, diuino ſpiritu latus Et protulerunt ſinguli Dii per propriam potentiam, quod ſibi fuit ordinatũ. Et generatæ ſũt feræ quadrupedes, & ſerpentes, & natãntes & volantes; & õne ſemẽ fœcũdũ, & gramẽ, & floris omnis, herba virẽs. Semina regenerationis in ſeipſis colligentes. Generationes vero

hominum, ad operum diuinorum cognitionem, & naturæ vivum teſtimonium, & multitudinem hominum, & omnium quæ ſub cœlo ſunt dominatum, & bonorum agnitionem, ut augeantur in augmento, & multiplicentur in multitudine, & omnem in carne animam, per curſum deorum circularium monſtroſa ſemina in inſpectionem cœli, & curſus cœleſtium Deorum, & operũ diuinorum, & naturæ operum, in ſigna bonorum, ad notitiam diuinæ potentiæ, fato impediente; coгnoſcere bonorum, & malorum, & omne bonorum artificium inuenire. incipit ea vita donare, & ſcientia, ad fatum curſus circularium Deorum. & reſoluere in id, cuius erunt magna commentaria

artificiorum, in terra relinquentes temporum renouationem, & delectionem. Et omnem generationem animatæ carnis, & fructus ſemen, & omnis artificij quæ minuuntur, renouabuntur neceſsitate. & renouatione Deorum, & naturæ circuli in numerum currentis. Diuinum namque, tota mundana tēperatio natura renouata. In diuino namq; etiam natura eſt conſtituta.

FINIS SERMONIS
Sacri.

HERMETIS TRISMEGISTI.

CLAVIS.

LIBER IIII.

HEsternum ſermonem o Aſclepi, tibi dicaui. hodiernum vero, iuſtum eſt dicare Tatio. quandoquidem etiam genericorum ſermonum, qui ad eum ſunt habiti eſt epitome. Deus igitur, & pater, & bonum, o Tati eandem habent naturam. vel potius & actionem. Nam altera, naturæ, & accrementi eſt appellatio. quæ ſunt circa mutabilia, & immutabilia, & mobilia & immobilia, hoc eſt diuina, & humana.

Quorũ ſingulũ ipſe vult eſſe. Alibi vero eſt actio, ſicuti in alijs docuim⁹ divinis& humanis. Quę oportet, de hoc intelligere. Huius .n. actio voluntas eſt, & eſſentia ipſius; velle omnia eſſe. Quid .n. eſt De⁹, & pater, & bonũ, quã omniũ eſſe, non dũ entium, ſed hyparxin ipſam entium. Hoc Deus, eſt hoc pater, hoc bonũ, cui aliorum nihil adeſt. Nam mundus, & ſol per participationẽ eſt, & ipſe pater. Nondũ tamen bonũ animalibus cauſa eſt, neque viuendi. Si vero hoc ita habet, ömnino coactus a bona voluntate. Abſque qua, neque eſſe; neque gigni eſt posſibile. Cauſa vero eſt filiorum pater, & hominis & nutritionis appetitionẽ ſumens, a bono. Bonũ nãq; eſt ipſũ factiuum. Hoc vero non eſt poſsibile alij

cuiquam inesse, nisi soli illi, qui nihil accipit, omnia tamen vult esse Non enim dicam, o Tati, facere. Nam factor defectiuus est multo tempore. In quo aliquando facit, aliquando non facit. Et qualitatis & quantitatis. Quandoque enim quanta, quandoque qualia, aliâs vero contraria. Deus autem & pater, & bonum esse omnia. Ita igitur, hæc omnia ei qui videre possit. Etenim hoc vult esse, & est, & ipsi, maxime sibi. Etenim alia omnia propter hoc sunt. Proprium enim boni est, ut cognoscat. Hoc est bonum o Tati. Replesti nos o pater bono, & pulcherrimo spectaculo & fere sanctior est factus meæ mentis oculus a tali spectaculo. Non enim sicuti solis, radius igne⁹ existens illustrat, & oculos per-

ſtringit, ſic & boni ſpectaculum. Imò contrarium, illuminat in tantum quantum poteſt quis ſuſcipere influxum intelligibilis ſplendoris. Acutius enim eſt ad penetrandum. Innocuum vero eſt, & im mortalitate plenum. Qui poſſunt plus aliquid haurire ſpectaculi, obdormiunt multoties a corpore, ad pulcherrimã viſionem. Quod Cœlius, & Saturnus noſtri progenitores ſortiti ſunt. Vtinam & nos o pater, vtinam o fili. Nunc vero, etiam num minus intenti ſumus ad viſionem, & nondum valemus aperire mentis oculos, & contemplari pulchritudinem boni illius incomprehenſibilem. Tunc enim ipſã cernes, quando nil de ea habeas dicere. Cognitio, namque ipſius & contemplatio, eſt ſilentium, &

omnium ſenſuum requies. Neque .n. quicquam aliud poteſt intelligere qui ipsam intellexit. neque aliud quicquam ſpeculari, qui hanc uidit, neque de alio quoquam audire, neque omnino corpus mouere Omnis namque corporeorum ſenſuum, & motionum correptio quieſcit. Circumluſtrans uero totam mentem, & totam animam, illuſtrat & abſtrahit a corpore, & totum ipū in eſſentiam Dei mutat. Poſsibile.n. eſt o fili, animam deificari in corpore hominis, quę viderit boni pulchritudinem. Quid eſt, hoc deificari? quid ais o Pater. Omnis animæ, o fili diuiſio; Mutationes vero, quo modo rurſus diuidis ? Non audiſti, in gēericis, quod ab vna anima vniuerſi, ōnes animæ ſunt, eæ quæ in uniuerſo mundo volutantur,

quaſi illinc diviſæ, & diſtributæ. Harum animarum multę mutationes. Harum quidem in fortunatiorem, illarum vero in contrarium ſtatum. Nam quæ reptiles ſunt, in aquatilia mutantur. Aquatilium vero, in terreſtria. Terreſtres autem in volatilia. Acreæ vero in homines. Humanæ vero immortalitatis participes in dæmones mutantur. Dein ita in Deorum inerrantium Chorum tranſeũt. Chori uero duo ſunt Deorũ, alius errantium, alius inerrantium. Et hæc eſt animæ perfectiſsima gloria. Anima in corpus hominis ingreſſa, ſi mala perſeverat, neque guſtat immortalitatem neq; boni fit particeps. Sed retrogradiens viam, revertitur in reptibilia. Et hæc condemnatio eſt animæ malæ. Nequitia vero

animæ est igoratio. Anima namq; nihil entium cognoſcens, neque horum naturã, neq; bonũ, cæcutiens in corporis impingit paſsiones. Et infœlix, ignorans ſeipſã, ſeruit corporibus alienis, & flagitioſis, tanquam ſarcinam ferens corpus, non imperat eis, ſed ab eis dominatur. Hæc malitia eſt animę. Econtra virtus animæ, cognitio eſt. Cognoſcens enim, & pius, iam eſt divinus. Quis vero eſt is, o pater? Qui non multa loquitur, neque multa audit. Nam qui duos ſermones audit o fili, in umbram pugnat. Nam Deus, & pater, & bonum, neque dicitur, neque auditur Hoc ita ſe habente, in omnibus entibus ſenſus eſt. eo quod ſine ipſo nequeant eſſe. Cognitio vero a ſenſu multum differt, ſenſus nãq;

fit præpollentis. Cognitio vero eſt ſcientiæ finis. Scientia vero donũ Dei. Omnis. n. ſcientia incorpore eſt, organo vtens ipſa mente. Mens autẽ corpore. Ambo ergo ingrediũtur in corpora, ĩtelligibilia & materialia. Ex contrapoſitione. n. & contrareitate oportet õnia cõſtare. Et hoc aliter eſſe eſt impoſſibile. Quis ergo materialis eſt hic Deus; Pulcher mundus Non eſt tamen bonus, Materialis. n. & facile pasſibilis & primus quidem paſſibilium. Secundus vero entium, & per ſe indigus, & aliquando quidem genitus, ſemper tamen exiſtens. Cumq; ſit in generatione, & fiat ſemper, generatio eſt, qualium & quantorum Mobilis. n. eſt Omnis. n. materialis motus, generatio eſt. Intelligibilis autem ſtatus, mouet materia-

lem motu, in hunc modum. Cum mundus ſphæra ſit, hoc eſt caput. Supra caput vero nullum materiale eſt ſicuti neq; ſub pedibus vllũ eſt intellgibile. Vniuerſum autẽ materiale eſt. Mẽs vero caput eſt hęc ſphærice mota, id eſt, capitaliter. Quęcunq; ergo adiũcta ſunt membranæ capitis huius, in quo anima eſt, immortalia ſunt natura. Sicuti vero in anima corporis facti, plenam corpore animam habent. Quæ vero procul a membrana, in quo plus habent animæ corpus, vniuerſum vero animal eſt. Itaque vniuerſum ex materiali, & intelligibili conſtat. Et mundus quidem, primum. Homo vero ſecundum animal eſt, poſt mundum. Primum autem mortalium. Et aliorum quidem animalium habet, vt ſit ani-

matus. Non tamen tantum eſt non bonus, ſed etiam eſt malus, vt mortalis. Nam mundus quidem, non bonus eſt, quia mobilis. non tamē mal⁹, quia immortalis, Homo vero, & qua mobilis & qua mortalis, mal⁹ ē. Anima vero homĩis hoc modo fertur. Mens in ratione. Ratio in anima. Anima in ſpiritu, ſpiritus in corpore. Spiritus penetrans per venas, & arterias, & ſanguinem, mouet animal. & quodam modo fert. Quare aliqui, animam, ſanguinem putarunt eſſe, errantes in natura: Neſcientes quod oporteat prius, ſpiritum recurrere in animam, & tunc ſanguinem concreſcere, & venas, & arterias vacuari, & tunc animal interire. Et hæc eſt mors corporis. Ex vno vero principio,

pendent omnia. Principium vero ex uno, & ſolo. Et principium quidem movetur, ut iterum principiũ fiat. Vnum autem manens ſtat, & non mouetur. Tria ergo hæc, Deus, pater, & bonum, & mundus, & homo. Et mundum Deus habet, hominem vero mundus. & mundus filius Dei, eſt homo vero mundi, ut progenies. Non enim ignorat hominem Deus, ſed valde cognoſcit, & vult cognoſci. Hoc ſolum ſalutare eſt homini, cognitio Dei. Hic in Olympum eſt accenſus. Hac ſola, anima fit bona, & non aliquando bona, aliquando mala fit, ſed per neceſsitatem fit. Quomodo hoc dicis, o Triſmegiſte? Pueri animam conſidera, o fili diſſolutionem ſui nunquam recipientem, corpore ipſius exiguo adhuc

& non omnino ad aucto. Quo modo? Pulchram quidem vbique aspectu, neque maculatam a corporis passionibus, adhuc fere pẽdentem a mundi anima. Quando vero in molem excrescet corpus, & traxerit eam in corporis moles, seipsam resolvẽs, ingenerat obliuionem, & boni & pulchri non est amplius particeps. Obliuio autem, nequitia est. Id ipsum accidit ijs qui corpus exuunt. Recurrens enim anima in se ipsam, contrahitur spiritus in sanguinem. Anima vero in spiritum. Mens autem purgata ab indumentis, diuina cum sit natura, corpus igneum sumens circuit omnẽ locum, relinquens animam iudicio, quod est ex dignitate. Quo modo id ais o pater? Mens ab anima separatur. Et anima a spiritu.

Nam tu dixiſti, indumentum eſſe mentis quidem animam, animæ vero ſpiritum. Idem intelligere oportet audientem dicenti conſpirare. & acutiorem habere auditum, dicentis voce. Compoſitio indumentorum horum, o fili, in corpore terreno fit. Impoſſibile enim eſt, mentem in terreno corpore nudam ipſam, ſe ipſam ſtabilire. Neque enim terrenum corpus poſsibile eſt tantam immor talitatem ferre, neque talem virtutem ſuſtinere, conflatum ſibi paſsibile corpus, ſumpſit mens veluti ſeptum, animã. Anima vero, & ipſa diuinum quid exiſtens tamquã miniſtro utitur ſpiritu. Spiritus autem regit animal. Quando ergo mens terrenum corpus emigraverit propriam illico induit tunicã

igneam, quam non potuit terreno corpori indere, terrra enim ignem non fert. Omnis enim comburitur & a parua ſcintilla. Ob id & aqua terræ eſt circumfuſa, ut propugnaculum, & murus oppoſitus ignis flammæ. Mens autem velociſsima omnium cogitationum. Et velocior omnibus elementis, habet corpus ignem. Nam Mens, cum opifex ſit omnium, inſtrumento ad öpificium igni utitur, Et Mens quidem vniuerſi, vniuerſorum. Humana vero, terrenorum tantum. Nuda enim igne cum ſit Mens terrena, impotens eſt divina condere, humana quia eſt miniſterio. Anima vero humana, non quidem omnis, ſed pia, dæmonia quædam eſt, & diuina, Et talis anima poſt diſceſſū a corpore,

pietatis agonem postquam certauerit, vel mens fit, vel Deus. Agon vere pietatis est cogonoscere Deum. Et neminem hominum iniuria afficere. Hæc mens fit. Impia vero anima manet in propria essentia, se ipsam crucians. Et terrenum corp⁹ quærens, in quod ingrediatur, humanum. Aliud enim corpus non capit humanam animam. Neque enim fas est in bruti animalis corpus animam humanam cadere. Dei enim lex hæc est, seruare animam humanã, a tãta cõtumelia. Quo modo ergo punitur, humana anima o pater? & quę nã ẽ maior pœna humanæ animæ? Impietas o fili. Qualis nam ignis, tantam habet flammam, quantam impietas. Et qualis nam mordens fera, ita lædit corpus, quantum ipsam animam,

impietas; Vel non cernis, quanta mala patitur, anima impia? vocife. rans & clamans, vror, comburor; quid dicam, quid faciam nescio. Edor infelix, a malis circundata. neq; video misera, neque audio. Hæ voces o fili, cruciatæ sunt animæ. Non vt tu, & vulgus opinamini o fili. Quòd anima exiens e corpore, in brutum transeat. Quod est error maximus. anima n. cruciatur hoc modo Namque Mens. cum facta est dæmon, igneum corpus nancisci est ordinatum ad Dei ministeria. Et subiens in impiam animã flagellat ipsam peccatorum flagellis. A quibus flagellata impia anima, se se vertit ad homicidia, ad injurias ad blasphemias, & violentias varias, & alia per quæ homines iniuria afficiuntur. In piã vero animã

Mens ingressa ducit eam ad cognitionis lumen. Talis vero anima, nũquam satia fit, laudare, & benedicere omnes homines, & sermonibus, & factis omnino beneficiens, imitans eius patrem. Ideo o fili, gratias agentes Deo oportet precari, vt bonam sortiamur mentem. In præstantiorem quidem anima transit. in minus vero impossibile. Communicatio vero est animarum. Et communicant animæ Deorum, cum humanis Humanæ vero animabus brutorum. Curam vero gerũnt pręstantiores minorũ. Dei quidẽ hominum, homines vero brutorũ animaliũ De⁹ vero õniũ Nam ipse õnib⁹ est maior. oĩa vero ipso sũt minora. Mũd⁹ quidẽ subiacet ipsi Deo, homo vero mũdo.

Bruta autem homini. Deus vero ſupra omnia, & circa omnia. Et Dei quidem radij ſunt energiæ. Mundi vero radij ſunt naturæ. Hominis vero artes, & ſcientiæ Et energiæ quidem per mundum agunt,&in hominem, per mũdum phyſicos radios. Naturæ vero per elementa. Homines autem per artes & ſcientias. Et hoc eſt vniuerſi regimen, pendens ab vnius natura, & penetrans vſque ad vnam mentem, qua nihil eſt diuinius, & efficacius, & vniens magis, homines quidem ad Deos. Deos vero ad homines, inter quos eſt communicatio. Hic eſt bonus Dæmon, Fœlix anima, quæ eo plena. eſt Infœlix vero,quæ eo eſt vacua. Quomodo hoc rurſus dicis o pater? Scias ergo o fili, quod omnis,

anima mentem habet bonam,
De hac. enim eſt præſens ſermo,
non de miniſtro, de quo ante dixi-
mus quæ mittitur a iudicio. Ani-
ma namque ſine mente, neque
quid dicere, nec quid facere po-
teſt. Sæpe enim euolat mens ex
anima, & in illa hora, neque cer-
nit anima, neque audit, ſed
bruto animali eſt ſimilis. Tanta
eſt potētia mentis Sed neq; inertē
animā ſuſtinet Sed relinquit talē, a-
nimam, corpori annxeam, & ab-
eo tractam deorſum. Talis autem
anima o fili, mentem non habet
Vnde neque hominem opor-
tet dicere, eum qui talis eſt.
Homo enim divinum animal eſt,
neque cum brutis animalibus com-
paratur, eorum quæ in terra ſunt.
Sed ijs qui ſurſum in cœlo dicūtur.

Dij. vel potius ſi debet audentius dici verum: etiam ſuperior illis eſt, qui vere eſt homo. vel omnino æquipollent ſibi inuicem. Nemo. n. cœleſtiũ in terram deſcẽdet, terminos cœli relinquens. Homo vero etiam in cœlum aſcẽdit, & illud metitur Et nouit, quæ nam eius ſunt ſublimia & quæ infera. Et omnia alia exacte diſcit. & quod omnium maius eſt, neq; terram relinquens, ſurſum fit. Tanta eſt eius magnitudo naturæ. Ideo audendum dicere. Hominem quidem terrenum eſſe Deum mortalem. Cæleſtem autem Deum, immortalem hominem. Quare per hæc duo omnia reguntur, mundum, & hominem. Ab vno vero omnia.

FINIS.

SCHOLION.

1 *Quando loco ait, Animam humanam post discessum a corpore fieri mentem. & Deum. intellige per participationem,*

2 *Et quando dicit, animam fieri Dæmonem. id est, angelos & substantias separatas quæ sunt sapientes, intelligatur, ad similitudinem spirituum beatorum. Iuxta illud Christi dictum, sederunt sicut angeli Dei.*

HERMETIS TRISMEGISTI, AD FILIVM suum Tatium.

QVOD IMMANIFEstus Deus, manifestissimus est.

LIBER V.

HVnc quoque ſermonem tibi o Tati percurram, ut non ſis imperitus pręſtãtioris Dei nominis. Tu vero mente contẽplare, quo modo id quod vulgo non manifeſtum videtur, manifeſtiſsimum tibi fiat. Non enim eſſet, ſi immanifeſtus

eſſet

esset. Omne .n. quod apparet generabile est. Apparuit nãq; Quod vero immanifestũ ẽ, sẽper ẽ. Apparere enim opus nõ habet. Semper.n. est & alia õnia manifesta facit, ipse immanifestus remanens, cum semper sit. Manifestans ipse non manifestatur, non ipse generatus in apparentia, tum omnia manifestâns. Apparentia namque solum generatorum est. Nihil enim apparitio est, quàm generatio. Vnus vero ingenius nimirum, & non apparẽs & immanifestus, omnia autem manifestans per omnia apparet, & in omnibus. & maxime iis quibus voluerit apparere. Tu ergo o Tati fili, præcare prius domino, & patri, & soli, & uni, a quo unus, propitius sit tibi ut possis tantum Deum intelligere, etiam radium unum eius,

tuæ

tuæ menti colluceat. Intelligetia enim ſola cernit immanifeſtum. quia & ipſa immanifeſta eſt. Si potes mentis oculis apparebit, o Tati. Carens enim inuidia dominus apparet per omnium mundum. Intelligentiam videre, & præhendere potes ipſis manibus, & imaginem Dei ſpectare. Si vero quod in te, immanifeſtum eſt tibi, quomodo te ipſum in te ipſo per oculos facies manifeſtum. Si vero ipſũ vis videre, cogita ſolem, cogita lunæ curſum, cogita aſtrorum ordinem. Quis eſt ordinis ſeruator, Ordo .n. omnis terminatur numero, & loco. Sol maximus qui in cœlo ſunt deorum, cui omnes cedunt cœleſtes dij tanquam regi, & dynaſtæ, & is tantus, & maior terra, & mari, ſuſtinet ſupra ſe habere, ſe

ipſo minores, ſtellas circumeuntes. quem nam uenerans? aut quem timens, o fili. ſingula enim hæc aſtra non ſimilem, aut æqualem curſum faciunt in cœlo. Quis eſt qui cuique modum, & magnitudinem curſus terminat. Vrſa hæc, quæ circa ſe voluitur, & vniuerſum mundum ſecum circunferens, quis eſt, qui ei fabrefecit inſtrumentum; Quis eſt qui mari terminos circumpoſuit? Quis eſt qui terram ſtabiliit; Eſt enim aliquis o Tati, qui horum omnium eſt factor, & dominus, Impoſſibile enim eſt, vel locum, vel numerum, vel menſuram ſeruari, abſque factore. Omnis enim ordo, carentia loci & menſuræ, inefficax. Sed domino non caret ipſe, o fili. Nam ſi quod inordinatum eſt, indigum

eſt quando id tenet ſenſus, eſt interciſus, hoc ipſum, modus ordinis eſt. Et ſub domino eſt qui nondum ipſi ordinem ordinauit. Vtinam poſſibile tibi eſſet, alis ſumptis volare in aerem. Et cum medius eſſes ſublatus inter terram & cœlum, uidere poſſes, terræ ſoliditatem, maris vero fuſionem. Fluuiorum vero fluxus, aeris laxitatem. Ignis velocitatem, aſtrorum curſum, cœli uelocitatem, qua hæc circuit; O ſpectaculum fili, fortunatiſſimum, ſub vno intuitu, hæc omnia intueri. Cum ſcilicet qui immobilis eſt, commotũ cernes. Et qui immanifeſtus erat, immanifeſtum Si vis opificem etiam per mortalia, ea quæ in terra, & in profundo ſunt intueri, cogita o fili, hominis in utero

 fabri-

fabricam. Et opificis exacte artificium expende. Et dice quisnam artifex, pulchram hanc & diuinam hominis imaginem condat, Quisnam sit qui oculos circumscribat. Quis nares, & aures perforauerit? Quis os aperuerit? Quis neruos extenderit & colligauerit? Quis uenas in canales efformauerit? Quis ossa indurauerit? Quis carni cutem circundederit? Quis digitos, & articulos distinxerit? Quis pedibus basim dilatauerit? Quis poros cauauerit? Quis splenem extenderit? Quis cor in Pyramidem formauerit? Quis hepar latum fecerit? Quis pulmonem perforauerit? Quis ventrem capacem fecerit? Quis honorabilia palam figurauerit, & turpia abscondenderit? vide quot artes in vna

materia. Et quot opera in vna circumſcriptione. Et omnia perpulchra Et omnia menſurata. Omnia tamen differentia. Quis hæc omnia effecit? Quæ mater? Qui pater? niſi ſolus immanifeſtus Deus? ſua voluntate omnia condens. Et ſtatuam quidem vel imaginem abſque ſtatuario, aut pictore nemo dicit eſſe facta. Hoc vero opificium, ſine opifice factum ne eſt? O multã cœcitatem. O multam impietatem. O multam ignorantiã. Numquã o fili Tati, priuaueris opifice opificia. Potius, & præſtantius eſt, quantus iuxta Deum eſt nomine, tantus eſt omnium pater. Vel enim ſolus hic: & hoc opus eius eſt, patrem eſſe. Si vero quid etiam audacius cogas me dicere. huius eſſentia eſt graui-

dum

dum esse omnibus, & ea facere. Et sicuti absque factore, impossibile est fieri aliquid. sic & hunc, semper nō esse nisi oia faciētē; in cœlo, in aere, in terra, In profundo, in vniuerso mundo, in omni vniuersi parte, enti, & non enti. Nihil enim est in vniuerso mundo, quod non sit ipse. Est ipse ētia & nō ētia. Entia quidē manifestauit: non entia vero habet in seipso. Iste Deus, nomine præstantior est. Hic immanifestus est, hic manifestissimus. Qui mente est contemplabilis, iste oculis est visibilis. Hic incorporeus, & multicorporus. Magis vero omnis corporis nihil est, iste qnod non sit. Omnia enim iste est. Et ob hoc ipse nomina habet omnia, Quia vnus, est pater. Et ob hoc in se nomen non habet, quoniam omnium est pater. Quis

igitur te de te, aut ad te, benedicere queat; Quonam reſpiciens laudabo te; ſurſum deorſum, intra, extra? Non.n. modus, non locus eſt circa te. Neque aliud entium quicquam, Omnia vero in te: omnia a te Omnia das, & nihil accipis, Omnia enim habes, & nihil quod non habes. Quando vero o Pater, te laudabo? Neque enim horam tuam, neque tempus comprehendere eſt poſſibile· De quo, etiam te laudabo? De iis ne, quæ feciſti? vel de iis quæ manifeſtaſti; vel de iis quæ abſcondiſti: Sed curnam te laudabo? Tamquam ne mei ſim? tamquã habens quidpropriũ? vel vt alius ſum; Tu enim es, quod ſum. Tu es, quod facio. Tu es quod dico, Tu enim omnia es neq; quicquã aliud eſt quod non ſis tu.

Tu es. Tu omne quod gignitur. Tu õne quod nõ generatur. Mens quidem intelligens. Pater vero efficiens. Deus vero operans. Bonus autem omnia faciens. Materiæ namque tenuissiima pars, aer est. Aeris vero anima. Animæ autem mens. Mentis autem Deus.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI.

QVOD IN SOLO DEO *Bonum.*

LIBER VI.

BOnum o Asclepi, in nullo est nisi in solo Deo. Potius vero, bonum est ipse Deus, semper. Quod si sic, essentiam oportet esse omni motu, & generatione carentem. Vacuum autem nihil est ipso, aut ab eo desertum. Circa vero se ipsã firmam energiam habens, non incligam, & plenissimam, & largitri-

cem. Vnum autem principium eſt omnium. Omne enim largiens bonum. quando dico , & omnino & ſemper bonum eſt. Hoc vero nulli alij adeſt niſi ſoli Deo. Neque enim indigus eſt vllius rei, vt concupiſcat ipſam acquirere. Entium nullum abijcitur ab ipſo, quod amittens doleat. Dolor enim malitiæ eſt pars. Neque potentius ipſo quicquam eſt, a quo oppugnetur. Neque coniuge eſt ipſi, atque ob id ipſum amet. Neque inauditum, cui iraſcatur. Neque ſapientius, cui æmuletur Hæc autem cum non ſint in eſſentia eius, quid relinquitur, niſi ſolum bonum. Sicut enim nullum malorum in tali eſt eſſentia, ſic in nullo alio bonum reperietur. In omnib⁹ enim alia omnia ſunt, & in paruis,

& in magnis, & in ſingulis, & in hoc animali omnibus maiore, & potentiſſimo. Paſſionum enim plena ſunt genita, quia ipſa generatio, paſſio quædam eſt. Vbi vero paſſio, nullo modo bonum, Vbi vero bonum, nullo modo vel vna eſt paſſio. Vbi namque dies, nullibi nox, Vbi vero nox, nullibi dies. Vnde impoſſibile eſt in generatione eſſe bonum. Sed in ſolo ingenito. Sicut verò participatio omnium eſt in materia, illigata ſic & boni. Hôc modo mundus bonus, prout & ipſe omnia facit. & in parte faciendi bonus eſt. Et in aliis omnibus non bonus. Etenim paſſibilis eſt, & mobilis. & paſſibilium factor. In hõine vero per cõparationẽ mali, bonũ ordinatur. nã quod nõ valde malũ eſt hic bonũ ẽ. Quod

vero hic bonum est particula mali est minima. Impossibile ergo est bonum hic, purum esse a malitia, Nam hic malescit bonum. malum autem factum, non amplius bonum manet. Non manens autem, malum fit. In solo ergo Deo, bonum est. Vel est Deus, ipsum bonum. Solum ergo o Asclepi nomen boni in hominibus est, res autem ipsa, nullibi. Impossibile namque. Non enim id capit corpus materiale, vndiqne constrictum malicia, & laboribus, & doloribus, & cupiditatibus, & ira, & erroribus, & opinionibus amentibus. Et quod omnium pessimum est o Asclepi quod singula prædicta, credita sunt hic, maximum esse bonum, quod supremum est malum ventris illuuies. Et malo-

rum

rum omnium largitor, error, absentia boni hic est. Et ego gratias habeo Deo, qui mihi in mentem iniecit, boni cognitionem, quod impossibile sit ipsum, in mundo esse. Mundus. enim plenitudo est malitiæ, Deus vero plenitudo est boni vel bonum, Dei. Nam pulchri excellentiæ circa ipsam sunt essentiam, & puriores, & sinceriores. Et forte ipsæ essentiæ illius. Audendum enim est dicere, o Asclepi, quòd essentia Dei, si tamen essentiam habet, pulchrum est. Pulchrum autem etiam bonum est. Bonum autẽ nullum comprehenditur in mundo. Omnia namque oculis subiecta, idola sunt, & veluti vmbræ. Quæ vero non subiacent, maxime boni, & pulchri est essentia. Et sicut oculus non potest

bonum

bonum, Hæc enim partes Dei ſunt integræ, propriæ ipſius ſolius familiares, inſeparabiles, amabiliſsimæ. Quas vel Deus amat vel ipſæ amant Deum. Si potes intelligere Deum, intelliges pulchrum, & bonum fulgentiſsimum, radiantiſsimumque a Deo. Illa enim pulchritudo incomparabilis, & illud bonum inimitabile; ſicuti & ipſe Deus. Vt ergo Deum intelligis, ſic & pulchrum, & bonum intellige. Incommunicabilia enim ſunt alijs animalibus, eò quòd, inſeparabilia ſunt a Deo. Si de Deo quæris, etiam de pulchro quæris. Vna .n. eſt, ad ipſum ferens via, pietas cum cognitione. Vnde ignorantes, & qui pietatis viam non ſunt ingreſſi, pulchrum, & bonum audent dicere hominem, ne

in ſomnio quidem quid bonum ſit viderunt. Sed omni malo impliciti prius, & quod malum eſt, credentes bonum eſſe, ita illo utuntur inſatiabiliter. timentes eo priuari. Et omnẽ ſuſpiciunt laborem, ut non ſolum habeant, ſed etiam augeant. Talia ſunt humana bona, & pulchra o Aſclepi. Quę neq; fugere poſſumus, neque odiſſe. Nam quod omnium eſt aſperrimum, eſt quòd ipſis opus habemus, & vivere ſine his non poſſumus

SCHOLION.

Quando ait. Et eſſentiam Dei. ſi tamen eſſentiã habet. Quod alibi etiam repetit dubitanter. Non eſt dubitandum, Deum eſſe eſſentiam,

HERMETIS TRISMEGISTI, AD FILIVM suum Tatium.

IN MONTE SERMO Reconditus, De Regeneratione, & silentij professione.

LIBER VII.

IN communibus, o pater, enigmatice, & non lucu-lenter disseruisti de Deitate, & non reuelasti. dicens nemin ē seruari posse, ante regenerarionē. Cūq; supplex tibi essē in montis ascensu, postquā mecum es locutus, & cuperem ser-

monem

monē de regeneratione, addiſcere quoniā præter ōnes hūc ſolū ignoro: dixiſti, quādo a mundo alien⁹ fueris mihi tradere, præparaui me, & mentem meam alienam feci, a mundi deceptione. Tu vero, mihi, etiam defectus ſupple, ijs quibus dixiſti regenerationem mihi tradere, vel voce, vel clam expone. Ignoro Triſmegiſte, ex quali materia, & vtero, homo eſt generatus, aut à quo ſemine. O fili ſapientia intellectualis in ſilentio, & ſemen verax bonum. Quo ſeminante, o pater? vniuerſum enim hoc dubinm habeo. Voluntate Dei, ò fili. At cuiàs is qui genitus eſt, ò pater? Nam expers eius eſſentiæ quæ in me eſt, & intelligibilis. Alius eſt genitus DEVS, DEI filius. Omne in omni ex omnibus

viribus coſtitutus. Aenigma mihi dicis o pater. & non, vt pater filio loqueris. Gen⁹ hoc, o fili, non docetur, ſed a Deo quando voluerit, in recordationem mittitur. Impoſſibilia mihi dicis o pater, & violenta. Vnde recte ad hæc contradicere volo. Alienus filius ratus ſum paterni generis? Ne mihi inuideas o pater. Germanus filius tibi ſum. Explica mihi regenerationis modum. Quid dicam, o fili non habeo dicere, præter hoc. Cerno in me non fictum ſpectaculum, factum ex miſeratione Dei. & ex me exiji in immortale corpus. Et nunc ſum, qui non eram prius. Sed natus ſum in mente. Res hæc non docetur. Neque ficto hoc elemento eſt videre. & propter, quod, neglectum mihi eſt, prima

com-

composita forma. Non quod separatussim, & tactum habeo, & mensuram? alienus tamen ab hissum nunc (Cernis me o fili oculis. Quando vero deprehendis obnixus corpore. & visu, non oculis his conspicior o fili.) In furorem, me non paruum & œstrum animi iniecisti o pater. Me ipsum enim non cerno Vtinã o fili. & tu à te ipso exeas sine somno, instar eorũ qui in somno somniant. Dic mihi & hoc, quis nã generator regenerationis est? Deí filius, homo vnus, voluntate Dei. Nunc reliquũ o pater, in silentiũ me reiicis: a priorib⁹ cogitationibus relictus. Magnitudinẽ cerno imarũ rerũ. o pater, charactere & in eo falsa. Mortaliũ namq; forma in dies mutatur tẽpore .n. vertitur in augmentũ &

tionem, utpote falſa. Quid ergo verum eſt o Triſmegiſte? Idque non turbatur, o fili quod non terminatur, incolorum; infiguratum, immutabile, nudum; ſplendens, quod ſibi eſt comprehenſibile, inalterabile, incorporeum. Vere in furorem agor, o pater. Nam cum viderer a te ſapiens effectus, obſtructi ſunt ſenſus mei hac cogitatione. Ita ſe habet, o fili. Quod surſum ferur, ut ignis, quod deorſum ut terra, & humidum ut aqua, & perflabile ut aer, quo modo ſẽſibiliter ipſum intelliges, quod non durum, quod non humidum, quod non contingitur, quod non permaneat, quod ſola potentia & actu intelligitur. Indigus & mente ſum, quæ ſola poteſt intelligere eam generationem quæ in Deo eſt. Impo-

tens ergo ſum o pater. Ne id fiat, o fili attrahe in te ipſum,& veniet. Velis & fiet. otioſus redde corporis ſenſus, & erit generatio Deitatis. Purga te ipſum a brutis materiæ vindicibus. Num vindices in me ipſe habeo,o pater?Non paucos o fili, ſed & formidabiles & multos. Ignoro o pater. Hæc una o fili ultrix ignorantia eſt. Secunda dolor. Tertia intemperantia.Quarta concupiſcentia. Quinta iniuſtitia. Sexta auaritia. Septima deceptio.Octaua inuidia. Nona,dolus. Decima, ira. Vndecima temeritas. Duodecima, malitia. Sunt vero & hæ numero duodecim. Sub his vero plures aliæ,o fili. Quæ per corporis carcerem ſenſibiliter pati cogunt internum hominem.Diſcedunt vero hæ,non

illico ab eo cuius miserescit Deus. Atque ita conficitur, regenerationis & modus, & ratio. Cæterum o fili , sile, ac bene ominare. Ob hoc non cessabit a nobis Dei misericordia. Lætare itaque o fili, purgatus Dei viribus ad dearticulationem sermonis. Venit nobis cognitio Dei. Hæc vero, accedente, o fili proiecta est ignorantia. Venit nobis cognitio gaudij. Hac autem aduenient mœror fugiet in eos, qui eius sunt capaces. Potentiã voco ad gaudium. Temperantiam, cuius virtus est suauissima. Assumamus eam o fili, alacriter. ut eius aduentu expulit intemperantiam ? Quartam nunc voco, continentiam, eam quæ contra concupiscentiam est virtus. Gratus hic, o fili, iustitiæ est sedimentum Nam labore nullo,

aſpice vt expulerit iniuſtitiã. Iuſti ficati ſumũ o fili, iniuſtitia abſente. Sextam virtutem voco in nos, quæ contra auaritiam eſt, communicationem. Ea recedente, adhuc voco veritatem, & fugit error, & veritas aduenit. Vide ut bonum adimpletum eſt o fili, acceſsu veritatis. Inuidia namque a nobis receſsit. Veritati vero etiam bonum adfuit ſimul cum vita & lumine. Et non amplius ſupervenit vlla tenebrarum vltrix. ſed victæ receſſe runt impetu. Cognoſti o fili regenerationis modũ decadis acceſſu o fili. Et compoſita eſt intellectualis generatio. Et duodecimam expellit. Et contẽplatores generationis ſumũ effecti. Quiſquis ergo per miſericordiã adeptꝰ ẽ, generationẽ ſummũ Deũ, corporeũ ſẽſũ re-

linquens, se ipsum cognoscit ex diuinis constitutum, & lætatur, stabilis a Deo factus. O pater, videor, mihi non visione oculorum, sed virtutum intelligibili actu, in cœlo esse, in terra, in mari, in aere. In animalibus esse, in stirpibus; in utero, ante uterum, post uterum, vbiq;. Sed adhuc hoc mihi dicas, quo modo vltrices tenebrarũ, cũ numero sint duodecim. a decem viribus expelluntur? Quis hic modus o Trismegiste. Tabernaculum hoc o fili quod exiuimus, ex Zodiaco circulo est constitutum, ex duodecĩ numero, naturæ unius omniformis idea. Ad errorem hominis coniugationes in ipsis sunt, o fili. vnitæ in operatione. Inseparabilis est temeritas ab ira. Sunt autem etiam interminatæ. Iure itaque

ſecundum rectam rationem, diſ-ceſſum faciunt. vt potea decem virtutibus propulſatę. hoc eſt a decade. Decas enim o fili, eſt animæ genitrix. Via vero & lux vnitę ibi ſunt, vbi vnitatis numerus natus eſt a ſpiritu. Vnitas ergo ſecundũ rationem decadem habet, & Decas vnitatem Pater, vniuerſum conſpicio, & me ipſum in mente. Iſta eſt regeneratio o fili, vt non amplius imaginationem finges in corpus trine dimenſum, ob ſermonem hunc, de regeneratione, quém commentario comprehendi vt ne õnino calumniemur in vulgus, quod non vult Deus. Dic mihi o pater, corpus hoc, ex potentiis conſtitutum, ſolutionem habebit vnquam? Bene ominare, & impoſſibilia non loquaris. nam

peccabis, & impius euadet mentis tuæ oculus. Senſibile naturæ corpus procul eſt ab eſſentiali generatione. Nam illud quidem eſt diſſolubile, hoc vero indiſſolubile. Et illud mortale, hoc vero immortale. Ignoras quod deus natus ſis, & unius filius, quod & ego. Vellem o pater, eam laudem, quam hymno dixiſti cum ad octonarium ego eſſem, audire potentiarum. Sicuti octonario vaticinatus eſt Pœmãder o fili, recte feſtinas ſoluere habitaculum. purificatus es etenim. Poemander authoris mens, non plura mihi tradidit, quàm ea ſunt quæ ſcripſi Videns quod a me ipſo potero omnia intelligere. Et iuſsit mihi ille ut facerem bona. Atque ideo omnes quæ in me ſunt potentiæ canunt. Volo

pater audire, & volo hæc intelligere, Quiesce o fili,& conuenientem nunc audi laudem. Hymnum regenerationis, què non iudicaui ita enunciare faciliter, nisi tu in fine totius. Vnde hoc non docetur: sed absconditur in silentio, ita ergo o fili stans sub Dio ad austrum ventum respiciens, circa solis occasum adora. Similiter & Oriente ad subsolanum. Quiesce igitur o fili.

SCHOLION.

Quando in hoc ait ad Tatum. Deus natus sis & vnius filius Dei. Falsò id dicit, nisi intelligat per excellentiam, quatenus participat, aliquod Dei donum.

CANTIO ARCANA SERMO SACER.

OMnis mundi natura excipiat hymni auditionē. Aperiatur terra. Aperiatur mihi omnis vestis pluuiæ. Arbores ne tremite. Celebraturus sum hymno creationis dominum, & vniuersum, & unum. Aperiamini cœli, venti sistimini. Circulus immortalis Dei suspiciat sermonem meum. Sum enim celebratur' eū qui condidit oĩa, qui terram fixit, & cœlum suspendit. Et usit ex Oceano dulcem aquam n orbem terræ habitabilis, &

& inhabitabilis, exire ad nutritionem & poſseſsionem omnium hominum. Qui iuſsit ignem lucere ad omnem actionem Dijs atque hominibus, Demus omnes ipſi laudem, qui ſuper cœlis eſt ſublimis. Qui totius naturæ eſt conditor, iſte eſt mentis oculus, & ſuſcipiet potentiarum mearum laudem. Potentiæ, quæ in me eſtis, laudate, vnum, & vniuerſum concinnite voluntati meæ omnes quæ in me eſtis potentiæ. Cogitatio ſancta, illuminatus a te, per te intelligibile lumen laudans, lætor in mentis gaudio. omnes potentiæ laudate mecum, & tu mea continentia celebra, iuſtitia mea, iuſtum cane per me. Communio quæ in me es uniuerſum celebra. Per me cane veritas veritatem.

Bonum, cane bonum. O vita, ò lux, a vobis in nos transit celebratio. Gratias tibi ago ò pater actus potẽtiarum. Gratias habeo tibi Deus potentia actionum mearum. Tuum verbum per me laudat te, Per me ò vniuersum, suscipe, sermone, verbale sacrificium. Hæc vociferantur potentiæ quæ in me sunt, te vniuersum laudant, tuam voluntatem peragunt, tuum consilium a te, ad te, ò vniuersum Suscipe ab omnibus verbale sacrificium Vniuersum quod in nobis, serua vita. Illustra lux Spiritus Deus. Verbum enim tuum pascit mens. Spiritifere conditor. Tu es Deus. Tuus homo hæc clamat per ignẽ, per aerem, per terram, per aquam, per spiritum, per opificia tua. Ab æone laudẽ inveni. Et quod quæro

tuo consilio acquiesco. Scio voluntate tua, laudem hanc dici, o pater. Reposui, & in mundo meo. In intelligibili dic, fili. In intelligibili o fili, potens sum. Ex tuo vero hymno. & tua laude illuminata est mens mea. Amplius volo & ego, emittere ex propria cogitatione laudem Deo. O fili, non incaute. In mente, o pater, quæ cerno, dico tibi o genarcha generationis Tatus. Deo mitto verbalia sacrificia Deus, tu pater, tu Dominus tu mens. Suscipe verbalia sacrificia, quæ vis a me, Te .n. volente omnia peraguntur. Tu o fili mitte sceptibile sacrificium omnium, patri Deo. Sed & adde o fili per sermonem. Gratias tibi pater habeo, qui me hæc precari es præcatus Lætor fili fructū te cœpisse ex veritate, bona quę im mortalia sunt ger-

Hoc, diſcens a me, virtutis, ſilentium indicito, nemini, fili, reuelans, regenerationis traditionem, ut ne calumniatores iudicemur. Sufficienter namque quiſque noſtrum eſt meditatus. Ego quidem loquens, tu vero audiens. Intellectualiter cognoſti te ipſum, & patrem noſtrum.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI.

QVOD MAXIMVM *malum in hominibus est. Dei ignoratio.*

LIBER VIII.

QVo ferimini o homines, ebrij, ignorantiæ mero epoto? quod neque ferre potestis, nisi ipsum euomatis. Estote sobrij, visum oculorum cordis resumite. Et si non omnes potestis, saltem hi qui possunt. Ignorantia namque prauitatis, inundat omnem terram. Et secum corrumpit animam in cor-

pore clauſam. non permittens eam in ſalutis appellere portus. Ne igitur deferamini cum multo fluxu. Sed recurſu vſi, qui poteſtis, ſalutis portum apprehendere, ei vos vincite. & quærite qui vos manuducat in viam, qua ad cognitionis ianuam perueniatis. Vbi ſplendidum lumen, purum a tenebris. Vbi nemo inebriatur, ſed omnes ſobrij ſunt, corde reſpicientes in eum qui conſpici vult. Non enim eſt audibilis, neque dicibilis, neque viſibilis oculis ſed mente & corde. primo quidem oportet te perrumpere, quem fers amictum, ignorantię contextum, nequiciæ firmamentum, corruptionis vinculum, tenebroſam ſæpem viuam mortem, ſentiens cadauer, circumlatum ſepulchrum? dome-

ſticum furem, eum qui, per quæ amat, odit. Et per quæ, odit inuidet. Talis eſt quem induiſti amictus, trahens te deorſum ad ſe. Vt ne reſpiciẽs videas pulchritudinem veritatis, & quod ibi habitat bonum. Et odio habeas eius nequitiam. Intelligens illius inſidias, quibus eſt tibi inſidiatus, quæ videntur & creduntur ſenſiteria, inſenſata efficiens, multa materia, illa obturans, & abominabili Voluptate replens, vt neque audias, quæ audire te oportet, neque cernas quæ cernere te oportuit.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI, AD Aſclepium.

SERMO VNIuerſalis.

LIBER IX.

OMne quod mouetur o Aſclepi, in aliquo mouetur, & ab aliquo? Maxime.. Nonne neceſſarium eſt, maius eſſe id in quo mouetur, quam quod mouetur? Neceſſarium. Validius ergo mouens eſt, quam motum. Validius. Contrariã ergo naturã habere eſtneceſse

in id quo mouetur. Omnino. Magnus ergo hic mundus, quo, maius corpus non est?Confessum, id est. & solidus. Repletus enim est alijs corporibus multis ac magnis. Vel potius omnibus, quæcumque corpora sunt?Ita se habet. Corpus vero est mundus, & corpus motum ? Maxime. Quantum ergo locum oportet esse in quo mouetur ? & quam nam naturam, nonne multo maiorem ? vt possit capere lationis continuitatem, ne id quod mouetur pressum soliditate sua sistat motum ? Permagnũ quid o Trismegiste. Sed cuiusnam naturæ?Contrariæ o Asclepi.Corpori autem contraria natura est incorporeum ? Confessum. Incorporeus ergo est locus. Incorporeum autem vel divinum est, vel

DEVS. Diuinum autē dico nunc, non genitum, ſed ingenitum. Si ergo ſit diuinum, eſſentia eſt. Si vero ſit Deus, ſuper eſſentiam eſt. Aliàs, & intelligibilis eſt iſte. Intelligibilis enim eſt primus Deus, non ſibi ipſi, ſed nobis. Intelligibile namque, intelligenti per ſenſum ſubſternitur. Deus ergo ſibi eſt intelligibilis. Non. n. aliud quid exiſtens ab eo quod intelligitur. nobis vero aliud quid ē, ideo à nobis intelligitur. Si vero intelligibilis locus, non eſt Deus, ſed locus. quod ſi & Deus, non vt locus, ſed vt act⁹ capax Omne aūt quod mouetur, nō in moto, ſed in ſtāte. Et mouēs ergo ſtat. Impoſsiblle. n. ei eſt ſimul moueri. Quomodo ergo o Triſmegiſte ea quæ hic ſunt, ſimul mouentur cum motis? Sphæras enim dixiſti errantes moueri

ab inerrante ſphæra. Non eſt hæc o Aſclepi commotio, ſed contramotio. Non enim ſimili modo mouentur, ſed contrario ſibi inuicem Contrarietas autem reſiſtentiam motus, ſtantem habet. Nam reſiſttentia, ſtatus lationis eſt. Ideo & errantes ſphæræ, contra cum moueantur ipſi inerranti, contrarietatem inter ſe ſtantem ipſam in ſe ipſa, habebit. Et aliter ſe habere impoſſibile eſt. Nam Arctos haſce, quas vides neq; occidere, neq; oriri, & circa idē reuolui, putasne vel moueri, vel ſtare? Moueri o Triſmegiſte. Motu quali? o Aſclepi. Eo qui circa idē ſēper voluitur Et circulatio eſt, quæ circa idem, & motus circa idem eſt, a ſtatu contenta. Nam quod circa idē prohibet, id quod ſupra ipſū ſi ſtat.

in id quod circum ipſum. Atque ita contraria, latio ſtat firma, a contrarietate ſemper fiirmata. Exemplum autem terrenum, oculis occurrens de hoc exponam. Terrena animalia, ut hominem dico, inſpice natantem. Nam lata aqua reſiſtentia pedum & manuum, ſtatio fit homini, ne ſimul cum aqua deferatur, neque mergatur. Clariſsimum exemplum dixiſti o Triſmegiſte. Omnis ergo motus in ſtatu, & a ſtatu mouetur. Motus ergo mundi, & cuiuſque animalis materialis, non ab ijs quæ extra mundum ſunt accidit ut fiat, ſed ab ijs quæ ſunt intra ad extra, ab anima aut ſpiritu, aut alio aliquo incorporeo. Corpus enim animatum non mouet, neque omnino corpus etiãſi ſit inanime. Quo

modo hoc dicis o Triſmegiſte ? Nonne, lingua, & lapides, & alia cuncta inanima corpora ſunt, quæ mouent. Nullo modo o Aſclepi. Nam quod intra corpus, mouet inanimatum, non corpus eſt, id quod utrumque mouet & ferentis corpus, & quod fertur. Quare inanimatum, non mouebit inanimatum. Sed animatum eſt quod mouet, quoniam mouet. Vides ergo grauari animam, quando duo corpora fert. Quòd ergo in aliquo mouẽtur, ea quæ mouentur, & ab aliquo, clarum eſt. In vacuo ne oportet moveri ea quæ mouentur, ò Triſmegiſte ? Bene ominare ò Aſclepi. Nullum entium, uacuum eſt. Solum vero non ens vacuum eſt, & alienum ab exiſtentia. Ens vero nequiret eſſe

ens

ens, nisi plenum esset, existentiæ. Nam quod existit, vacuum fieri, nunquã est possibile. Nonne ergo vacua quędam sunt o Trismegrste, ut cadus vacuus? & dolium vacuũ? & puteus vacuus? & tortulcar, & reliqua his similia. O errorē multũ, o Asclepi. Plenissima & repletissima, putas vacua esse? Quo modo ais, o Trmegiste? Nonne corpus est aer? Corpus hoc, nonne per omnia permeat entia? & omnia penetrando, implet? Corpus vero id, non ex quatuor temperatum constat. Plena igitur sunt omnia ipso aere, quæ tu dicis esse uacua. Hæc ergo quæ tu ais esse vacua, nominare oportet caua non autem vacua. Existunt .n. & plena sunt aere & spiritu. Contradici non potest hic sermo,

o Tris.

o Trismegiſte. Locum ergo in quo vniuerſum mouetur, quidicemus? Incorporeum ò Aſclepi. Incorporeum igitur, quid eſt? Mens, & ratio, tota ex toto, ſeipſam comprehendens. Libera ab omni corpore, inerrabilis, inuiſibilis, impaſſibilis, a corpore. Ipſa in ſe ipſa manens, capax omnium & ſeruatrix entium Cuius veluti radij ſunt, ipſum bonum, ipſa veritas, ipſa archetypa lux archetypum animæ, DEVS. vero, quidnam eſt? Quod nihil horum exiſtit? exiſtens tamen, & his cauſa vt ſint & omnibus, & vnicuique entium. Nihil enim reliquit, quod non ens eſſet. Oīa vero ſunt entia; quæ ex entibus fiunt, non aūt ex nō entib⁹ Nā que non entia, naturā non habēt

vt poſsint eſſe. Et rurſus entia naturam non habent, vt numquã ſint. Quid ergo dicis, Deum eſſe aliquando? Deus, non eſt mens, ſed cauſa ut ſit mens. neque ſpiritus, ſed cauſa ut ſit ſpiritus. neque lux ſed cauſa ut ſit lux. Vnde duabus his appellationibus DEVM venerari oportet, quæ ſoli ipſi ſunt propriæ, & nulli alij. Neque enim alij eorum qui Dij dicuntur, neq; hominum, neque Dæmonum quiſquam poteſt, vel quadamtenus bonus eſſe, niſi ſolus DEVS. Et hoc ipſum eſt, & nihil aliud. Alia vero omnia, ſeparabilia ſunt a boni natura, Corpus enim & anima locum non habent, qui poſsit bonum capere. Tanta enim eſt boni magnitudo, quanta eſt exiſtentia entium omnium, & corporum, &

incorporeum, & ſenſibilum, & intelligibilium. Hoc ipſum bonum eſt, Deus ipſe. Ne ergo dixeris, aliud quid, vnquam, Deum, niſi ſolum bonum. Nam rurſus impius eſſes. Sermo ne quidem ab omnibus dicitur, bonum. Non intelligitur tamen ab omnibus, quid ſit. Sed per ignorationem, & Deos, & hominum quoſdam, bonos nominant. Cum nunquam vel poſsint eſſe, vel fieri. Dij quidem alij omnes, immortales, honorati ſunt Dei appellatione. Sed Deus bonum, non honore, ſed nàtura. Vna enim natura Dei, bonum ipſum. Et unum genus amborum. Ex quo genera omnia, Namque bonus, omnia largitus eſt & nihil accipiens. Deus igitur omnia dat & nihil accipit. Deus ergo bonum,

& bonum Deus. Altera autem appellatio est rursus, patris; ex eo quod factor sit omnium. Patris est enim facere. Quamobrem maxima in vita, & piissima cura est prudentibus, filiorum procreatio. Et maximum infortunium, & impietas, sine filiis aliquem ex hominibus excedere. Et pœnas iste dat post mortem dæmonibus. Punitio autem est hæc. Animam eius qui sine filiis est; in corpus condemnari; quod neque viri, neque mulieris naturam habet. Quod quidem maledictum est sub sole. Ergo ò Ascle pi, nemini qui filijs careat congratuleris. Sed econtra, misereceare infortunium, sciens qualis ipsum maneat poena. Tot ac talia dicta tibi sunto, o Asclepi, ut præcognitio quædam uniuersorum naturæ.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI.

MENS AD HERMETEM.

LIBER X.

CONTINE ſermonem o Ter maxime Mercuri, & recordare eorum quæ ſunt dicta. Quod uero mihi ſuccurrit, dicere non tardabo. Cum multi multa, & hæc differentia de uniuerſo, & de Deo dixerint, ego verum non didici. Tu mihi o Domine hæc declara. Tibi enim ſoli credam horum declara-

tionem. Tunc Mens. Audi o fili, quo modo ſe habeat Deus & vniuerſum. Deus, æuum, mundus, tempus, generatio. Deus æuum facit, æuum vero mundum. Mundus autem tempus. Tempus vero generationẽ. Dei vero quaſi eſſentia eſt ipſum bonum, ipſum pulchrum, beatitudo, ſapientia. Aeonis vero identitas. Mundi autẽ ordo. Temporis vero mutatio. Generationis autem vita & mors. Actus vero Dei mens & anima. Aeonis vero permanentia, & immortalitas. Mũdi vero reſtitutio & eius deſtructio. Temporis autem accretio, & decretio. Generationis autem qualitas. Aeuum ergo in Deo. Mundus vero in ævo. Tempus autem in mundo. Generatio vero in tempore. Et æuum quidem ſtat circa

Deum. Mundus autem mouetur in æuo. Tempus autem terminatur in mundo. Generatio vero fit in tempore. Fons quidem omnium Deus, eſſentia vero æuũ Materia autem mundus. Potentia vero Dei, æuum. Opus vero æui, mundus; qui generatus eſt non aliquando, ſed ſemper generatio ab æuo. Ideo neque corrũpetur vmquam: æuum enim eſt incorruptibile. Neque perdetur quic quam eorum quæ in mundo ſunt, cum mundus ab æuo contineatur. Dei vero ſapientia, quænam eſt? ipſum bonum & pulchrum. & ipſa beatitudo, & omnis virtus, & æuum. Immortalitatem ergo, & permanentiam incidit æuum materiæ. Illius enim generatio, pendet ab æone,

ſicuti & æon ab ipſo Deo, Generatio enim, & tempus in cœlo & in terra, ſunt duplicis naturæ. In cœlo quidem immutabiles, & incorruptibiles. in terra vero mutabiles & corruptibiles. Et æonis quidem anima, eſt Deus. Mundi vero anima, æon. Terræ vero anima cœlum. Et Deus quidem in mente. Mens in anima. Anima vero in materia. Omnia per æonem. Vniuerſum autem hoc corpus, in quo cuncta ſunt corpora, plenum eſt anima. Anima autem plena eſt Mente, & Deo. Intra quidem ipſum replet. extra vero circumplectitur, viuificans vniuerſum. Extra quidem hoc perfectum animal, ipſum mundũ. intra vero animalia cuncta. & ſurſũ quidẽ in cœlo perma-

nens identitate deorsũ vero in terra generationem mutans. continet vero hunc mundũ æon, siue per necessitatem, siue per prouidentiam, siue per naturam Et si quid aliud putat, seu putabit aliquis, hoc ipsum est vniuersum, Deus operans. Operatio autem Dei potentia existit insuperabilis Cui, neque humana, neque diuina quispiam comparauerit. Ideo, ò Hermes, nunquam neque eorum quæ deorsum. neque sursum sunt, simile quid putes esse Deo, quandoquidem a veritate excideres, non enim simile quicquam dissimili, & soli vni. Neque alij cuiquam, putes potentiam suam cedere. Quis enim post ipsum, siue vitæ & immortalitatis, mutationis, qualitatis.

Quid enim ipſe aliud faciat? Non enim ocioſus eſt Deus, quando quidem cuncta forent ocioſa. Omnia namque plena Deo. Sed neque in mundo vllibi eſt ocium. Ocium enim nomen eſt vacuum & faciente, & eo quod fit. Omnia vero oportet fieri, & ſemper ſecundum loci naturam. Effector enim in omnibus eſt, & non in aliquo reſidens. Neque vnum quid faciens, ſed omnia. Nam cum ſit potentia, efficax & ſufficiens ad ea quæ facit, & quæ fiunt, ſub eo ſunt. Intuere vero per me mundum ſubiectum tuo aſpectui. Et pulchritudinem eius diligenter conſidera Corpus quidem immarceſſibile.

Quo antiquius nihil, ſemper vigoroſum, & recens. Inſpice & ſuperpoſitos ſeptem mundos, ornatos ordine æterno, & curſu differenti æternitatem adimplentes. Et lumine omnia plena: ignem autem nullibi. Amicitia enim, & contemperatio contrariorum, & diſſimilium lumen eſt factũ illuſtratum a Dei actu, omnis boni genitoris, & omnis ordinis Principis, & Ducis ſeptem mundorum. Lunam vero illorum præcurſorem omnium, organum naturæ inferam materiam mutantem. Terram vero mediam vniuerſi, ſedimentum pulchri mundi ſtabilitam, educatricem, & nutricem terrenorum. Conſpice multitudinem quoque immortalium animalium

quanta ſit, & mortalium. Mediam vero vtrorumque immortaliũ, & mortaliũ lunã circumeuntẽ Omnia vero plena animæ. Et omnia ab ipſa proprie mota, hæc quidem circa cœlum, illa vero circa terram. Neque dextra in ſiniſtra, neque ſiniſtra in dextera. neque ſupera in infera: neque infera ad ſupera. Et quòd hœc omnia genita ſint o amantiſſime Hermes, non amplius me indiges addiſcere. Etenim corpora ſunt; & animam habent, & mouentur. Hæc autem in vnum coire impos ſibile eſt ſine congregatore. Oportet enim aliquem eſſe hunc. Et talem omnino vnum Nam cum differentes, & multæ ſunt motiones, & corpora

non ſimilia, & vna velocitate in omnibus ordinata impoſſibile eſt duos aut plures factores eſſe. Vnus enim in multis non ſeruatur ordo. Aemulatio vero illis multis ſequetur, erga præſtantiorem. Vnde & contentiones. Et ſi alius eſſet factor mutabilium animalium, & mortalium, concupiſcet etiam immortalia facere. Sicuti etiam factor immortalium, mortalia. Age vero, quod ſi & duo ſint, cum vna ſint materia, penes quem nam ipſorum erogatio erit factionis? Et ſiquid apud vtrosque, penes quem maior pars? Sic vero cogita, quòd omne corpus viuat, ex materia, & anima conſiſtentiam habens, tam id quod immortale eſt,

quàm quod mortale, & irrationale. Omnia namque corpora viua, animata sunt. Quæ vero non viuunt, materia tantum per se ipsam sunt. Et anima similiter per se ipsam factori accedens vitæ causa. Omnis aut. qui vitæ causa est immortalium causa est. Quo[a] modo ergo, & mortalia animalia alia sunt a mortalibus. Quo modo, & immortalia, & immortalitatem efficiens, animalia non facit? Et quod quidem est aliquis horum factor, clarum Quod vero & vnus, manifestissimũ. Etenim vna anima, & vna vita, & vna materia. Quis vero hic? Quis nã autẽ alius, nisi vnus Deus; Nã cui nã alij conuenit animalia animata facere; nisi ipsi Deo? Vnu⁹

ergo Deu⁹ Ridiculosissimũ, fateris vnũ esse mundum, & solem vnũ, & lunam vnam, & Deitatem vnam: ipsum vero Deum quotum esse vis? Cuncta ergo vnus ipse facit in multis. Sed quid magnum Deo, vitam & animam, & immortalitatem, & mutationem facere, cum tu tot res facias? Etenim & cernis, & loqueris, & audis, & odoras, & tangis, & ambulas, & intelligis, & spiras. Et non alius quidem est qui videt, alius qui audit, alius qui loquitur, & alius qui tangit, & alius qui olfacit, & alius qui ambulat, & alius qui intelligit, & alius qui respirat. Sed vnus qui hæc omnia. Sed neque possibile est, sine Deo illa esse. Sicuti enim si ab his ocieris, non amplius a-

animales, sic si ab illis ocietur Deus, quod nefas est dicere, non amplius est Deus. Si enim demonstratũ est nihil, esse quanto magis Deus. Nam si quid est quod non faciat, si fas est dicere, imperfectus est. Si vero, neque ociosus est, & perfectus, ergo omnia facit. Parumper mihi te præbe o Hermes. Facilius intelliges Dei opus esse vnum, vt omnia fiant, quæ fiunt, vel quæ semel facta sunt, vel quæ futura sunt. Est autem, o charissime, Vita· Hoc vero est, pulchrum, hoc est bonum, hoc est ipse Deus. Si vero vis etiam opere id intelligere, vide quid tibi accedat cum vis generare. Sed illi non est hoc simile. Ille .n. non afficitur voluptate. neque aliũ habet ope-

ris conſortem. Nam cum per ſe ſit effector ſemper eſt in opere, ipſe id, exiſtens quod facit Nam ſi ab eo ſeparetur, omnia corurere, omnia emori eſt neceſſarium, vt pote vita non exiſtente. Sed ſi omnia viuunt. Et vna ſit etiam vita, vnus etiam Deus. Et rurſus, ſi omnia viuunt, & quę in cœlo ſunt, & quæ in terra, vna vero per omnia vita, a Deo fiunt, & ipſa eſt Deus. A Deo igitur fiunt omnia. Vita vero vnio eſt mentis & animæ. Mors vero non eſt perditio eorum quæ coierunt, ſed ſolutio vnionis. Eſt igitur imago Dei, æon. Aeonis vero mundus. Mundi vero Sol. Solis autē homo. Mutationē vero mortē dicunt eſſe, eò quod corpus quidem ſoluitur. vita vero in obſcurum abit

Hoc ſermone o dilectiſſime mihi Hermes etiam mundum vt audis, dico mutari, eò quòd pars eius aliqua fiat quotidie inuiſilis, numquam tamen ſolui. Et hæ ſunt mundi paſſiones, vertigines & ocultationes. Et vertigo quidem eſt reuolutio; occultatio vero, eſt renouatio. Omniformis vero eſt mundus, non quidem formas extra ſe habens: ipſe tamen in ſè ipſo mutatur. Cum igitur Mundus omniformis, factus ſit: factor eius quid nam fuerit? Informis quidem non erit. Si vero & ipſe omniformis eſt, ſimilis erit mundo, ſed vnam habens formam quo ad hoc minor erit mundo? Quid ergo ipſũ eſſe dicimus? Ne in dubiũ, ſermonem initiaũs. Nihil .n. dubium

eſt

est, quod de Deo intelligitur. Vnam ergo habet ideam, quæ eius est propria. Quæ visum, quia est incorporea, non subit, sed omnes per corpora ostendit. Neque mireris, si quæ est incorporea idea. Est enim veluti ea, quæ est sermonis, & in scripturis, margines. Cernuntur namque valde sustolli. glabræ tamen natura, & æquales sunt prorsus. Percipe vero quod audacius dicitur, verius tamen. Sicuti enim homo, sine vita non potest viuere. Sic neque Deus potest viuere, nisi faciat bonum. Hoc .n. tamquam vita, & tamquam motio est Dei, mouere cuncta, & viuificare. Quædam vero eorũ quæ dicuntur, propriũ conceptũ habere debent, Quale autem dico percipe. Omnia sunt

in Deo, non vt in loco iacentia. Locus enim & corpus eſt, & immobilis, & iacentia motionem non habent, iacent enim aliter in incorporeo. aliter in phantaſia. Concipe, eum qui omnia continet, & percipe quod incorporei nihil eſt capacius, neque velocius, neque potentius. ipſum vero eſt capaciſſimum & velociſsimum, & potentiſſimũ Et ſic cogita a te ipſo, & præcipe tuæ animæ vt in Indiã vadat, & celerius tua iuſsione illic erit. Tranſire eã iube ad Oceanũ, & ibi rurſus cito erit, non vt quæ locum mutauerit in locũ, ſed quaſi ibi exiſtat, iube ipſam, & in cœlũ euolate, neque alis egebit. Sed neque ei vllum eſt impedimentũ. Non ſolis ignis, non æther, non vertigo. neq; corpora aſtrorum aliorum-

Sed omnia proſcindens, aſcendet vſque ad poſtremum corpus Si vero volueris vniuerſum etiã perrũpere. Et ea quæ extra (ſi quid extra eſt) mundum ſunt, contemplari, licet tibi. Intuere quantam vim, quantam celeritatemhabes. Tu omnia hæc potes. Deus autem non poteſt? Hoc ergo modo contemplare Deum, tamquam intellectiones omnes in ſe habere, mundum vniuerſum. Si ergo te ipſum non æquiparas Deo Deum intelligere nonpotes? Simile enim ſimili intelligibile eſt. Augeas te immenſa magnitudine, ab omni corpore exiliens, & totum tempus ſuperans, æuum fias, & intelliges Deum. Nihil impoſſibile inte ipſo ſtabilens, te

ipſum putabis immortalem. Et o
mnia potens intelligere, omnẽ artẽ
omnẽ ſcientiam, omnis animalis
morẽ & omni altitudine altior fias,
& omni profunditate depreſſior.
Omnes ſenſus eorum quę facta
ſunt, comprehende in te, ignis,
aquæ, ſicci, humidi. Et ſimul v-
bique eſſe, in terra, in mari, in cœ-
lo. non dum te natum eſſe; in v-
tero te eſſe, iuuenem, ſenem, o-
bijſſe, ea quæ poſt obitum. & hec
omnia ſimul intelliges, tempo-
ra, loca, res, qualitates, ſic pote-
ris intelligere Deum. Si vero in-
cluſeris tuam animam in corpore,
& humilem eam feceris, & dixe-
ris nihil intelligo, nihil poſſum,
timeo mare. in cœlum ſcandere
non poſſum, neſcio quis ſim; nes-
cio qui fiam, quid tibi cvm Deo,

Nihil

quis fiã, quid tibi cũ Deo Nihil.n. potes pulchrorũ, & bonorũ cũ corpus ames & ma lus ſis, intelligere. Nam ter malum eſt ignorare Deum. Noſſe vero, & velle, & ſperare, via eſt recta, propria boni, & plana & facilis, itineranti tibi vbique occurret, & vbique eam cernes etiã quando non exſpectas, vigilanti, dormienti, nauiganti, itineranti, noctu, interdiu, loquenti, tacentj. Nihil enim eſt quod non ſit imago Dei. Dein dicis, inuiſibilis eſt Deus. Bene ominare. Et quis eo manifeſtior? Ob hoc ipſum omnia fecit, vt per omnia eum cernas. Hoc eſt bonũ ipſius Dei. Hoc ſua virtus, vt ipſe cernatur per omnia. Nihil enim inuiſibile, neque eorum quæ incorporea ſunt. Intellectus

cernitur in intelligendo. Deus in faciendo. Hæc tibi in tantum palam facta sunt, o Trismegiste. Alia vero omnia similiter per te cogita, & non errabis.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI.

DE MENTE COMMUNI ad Tatium.

LIBER XI.

MEns o Tati, ex ipsa Dei essentia est, si quæ tamen est essen tia Dei. Et qualis quędam est? Iste solus exacte se ipsum nouit. Mens ergo non est recisa ab essentia Dei, sed vnita, sicuti solis lumen. Ista vero mens in hominibus quidem Deus est. Ideo quidam hominũ, diuini sunt Ft ipsorum humanitas proxima

eſt Deitate. Etenim bonus dæmon, Deos quidem dixit homines immortales. Homines vero Deos mortales. In brutis vero, Mens eſt natura. Nam vbi anima, ibi mens quoque eſt, Sicuti & vbi vita ibi etiam anima eſt. In brutis autem, anima, vita eſt, vacua mente. Mens. enim animarum eſt benefactrix hominum. Ducit eos in proprium bonum. Et brutis quidem, cuiusque naturæ cooperatur, hominum vero naturis contrafacit. Anima cum in corpus deſcendit, illico a dolore, & voluptate mala fit. Nam ſicut corporis compoſiti fluores, fluunt dolor & voluptas, in quę anima in greſſa mergitur. Quibuſcumque ergo animabus Mens præſit, eis ſplendorẽ ſuũ infundit

op-

opponens sese earũ præsumptis. Sicuti medicus bonus, dolore afficit corpus præcorreptũ morbo, vrens & secans. Eodem modo & mens animæ dolorem infert, extrahens eam è voluptate, a qua omnis morbus animæ fit. Morbus vero magnus animæ est, Atheos si sit. Ex quo opinio ad omnia mala sequitur, & ad bonum nullum. Ergo mens se se opponens ei, bonum acquirit animæ. sicuti medicus corpori sanitatem. Quotcunque vero animæ humanę non sunt sortitæ Mentem gubernatricem, idem patiuntur animis brutorum Cooperatrix enim eis facta. & remittens cupiditates, in quas feruntur impetu, appetitus ad irrationalitatem tendunt. Et sicuti irrationalitas animalium, irrationa-

írascuntur, & irrationaliter concupiscunt, non cessant, neque satietatem habent malorum. iræ enim & concupiscentiæ irrationales mala sunt nimia. His vero tamquam vltorem, & redargutorem Deus præfecit Mentem. Hic o pater, sermo de fato, quem antea mihi enarrasti videtur destrui. Nam si fatale est huic mœchari, aut sacrilegium facere, aut aliud quid mali facere, punitur. qui tamen a necessitate fati id fecit. Fati enim cuncta opera, o fili. Et sine ipso nihil corporeorum est bonum, aut bonum, aut malum euenit. Fato quoque statutum est, si fecerit, pati. Et ob hoc facit, vt patiatur, quod patitur, quia hoc fecit. Sed nunc valeat sermo, de malo ac fato In alijs .n. de hi dixi-

mus Nunc vero de Mente est nobis sermo. Quid scilicet possit Mens & quomodo differens est in hominibus quidem talis, in brutis vero mutatus. Et rursus in brutis quidem, non est benefica, sed dissimilis in omnibus, iracundiam & concupiscentiam extinguens. Et horũ præclaros viros oportet cogitare:alios vero ratione carentes. Omnes vero homines, fato subiiciuntur, & generationi; & mutationi. Principium enim, & finis hæc sunt fati. Et omnes homines patiuntur quidem fatalia. Sed selecti, quibus diximus Mentem esse ducem, non eodem modo cum alijs paciuntur. Sed malo liberi, cum mali non sint, malum non patiuntur. Quo modo iterũ dicis o pater? Mœchus nonne est

Occiſor nonne malus? Sed ſelectus & præclarus o fili, non mœchatus patietur, ſed vt mœchatus. neque occiſor, ſed vt occiſor. Et qualitatem mutationis impoſſibile eſt effugere. Sicuti & generationis. Maliciam vero ei qui mente eſt præditus poſſibile eſt effugere. Ideo, a bono dæmone o fili, audiui ego ſemper dicente. Et ſi ſcriptis tradidiſſet, maxime genus humanum adiuuiſſet. Ille enim ſolus, o fili reuera, vt primogenitus Deus, omnia conſpiciens diuinos ſermones pronunciauit. Audiui aliquando eum dicentem. Quod vnum, omnia ſunt, & maxime intelligibilia, incorporea. Viuimus vero potentia, & actu, & æone. Ergo & Mens Deus eſt, qui etiam eius eſt anima. Hoc ve

ro cum ita se habeat, nullum intelligibile est dimensum. Sicut ergo possibile est mentem, principem omnium, & quæ Dei anima est, facere quæ vult. Tu vero intellige, & hunc sermonem attuli ad interrogationem, quam me ante interrogasti. Dico autem de fato Mentis, si sermones mysticos exacte sustuleris, o fili, inuenies quòd re vera omnibus dominatur mens, Dei anima. & fato & legi, & omnibus alijs. Et nihil ei impossibile, neque eorum quæ fati sunt. superior ergo humana anima, non negligat quæ accidunt sub fato esse. Sed hæc hactenus dicta sunto. Boni dæmones hæc o pater, optima sunt. & diuine, & vere & vtiliter dicta sunt. Sed illud adhuc mihi declara. Dicebas mentem in bru-

tis naturæ in ſtar agere. & cooperari eorum impetui. Impetus aũt brutorum vt puto, paſſiones ſunt. Quod ſi & mens cooperatur impetui, impetus vero ſunt paſſiones, mens ergo paſſio eſt, concolor paſſionibus. Euge o fili generoſe interrogas. juſtum ergo eſt me quoque reſpondere. Omnia o fili, quæ in corpore ſunt incorporea, paſsibilia ſunt, & proprie ipſæ ſunt paſsiones. Omne enim mouens, incorporeum eſt. Omne aut motum, corpus eſt & corpora mouentur a mente. motus aũt paſsio eſt, patiuntur ergo ambo, & mouens & motum. illud vt princeps, hoc vero vt dominatum. Liberatus vero a corpore, liberatur & a paſsione. Sed potius, o fili, nihil

est impaſsibile. omnia vero ſunt paſsibilia. Differt vero paſsio a paſsibili. Nam illud quidem agit, hoc vero patitur. Corpora vero per ſe agunt. Vel enim immobilia ſunt, vel mouentur. Vtrumuis aũt fuerit paſsio eſt. Incorporea vero ſemper aguntur. Et ob id paſsibilia ſunt. Non ergo te appellationes turbent. Nam actio & paſsio idem ſunt. Fauſtiore vero nomine vti, non eſt graue. Clariſsime, o pater, ſermonem reddidiſti. Et illud vide o fili. quòd duo hæc homini Deus, præter omnia mortalia animalia donauit. Mentem, & ſermonẽ, immortalitati, æqualia His vero ſi quis vtatur ad ea quæ oportet, nihil ab immortalib' differet Poti⁹ etiã exiens è corpore ducetur ab ambobus, in Deorum ac beatorũ chorum. Alia ne ani

mali a

malia, ſermone non vtuntur o pater? Non, fili, ſed voce. Plurimum vero differt ſermo a voce. Nam ſermo communis eſt omnium hominum. Propria vero cuiuſque generis animalis vox eſt. Sed & hominum o pater ſingulorũ; ſecundũ quãque nationẽ differens eſt ſermo. Differens o fili. Vnus vero eſt homo ſic & oratio vna eſt. & interpretata, eadẽ inuenitur, & in Aegypto, & in Perſide, & in Græcia. Videris vero mihi o fili, ignorare virtutem & magnitudinem ſermonis. Nam beatus Deus, Bonus Dæmon. Animam quidem in corpore iuſſit eſſe. Mentem autem in anima, rationem vero in mente. Mentem vero in Deo. Deum vero horum patrem. Ratio ergo imago eſt mentis. Et mens Dei.

Corpus vero imago ideæ. Idea vero animæ. Eſt ergo materiæ tenuiſſimum, ipſe aer. Aeris vero anima, animæ vero mens. Mentis aũt Deus. Et Deus quidem circa omnia & per omnia, Mens vero circa animam, Anima vero circa aerem. Aer vero circa materiam. Neceſſitas vero, & prouidentia & natura, organa ſunt mundi, & ordinis materiæ. Et intelligibiliũ quidẽ ſingulũ eſt eſſentia, eſſentia vero ipſorũ eſt identitas. Corporum vero vniuerſi ſingulum, multa eſt. Nam corpora compoſita, cum identitatem habeant, & in ſe inuicem mutentur, ſemper identitatis incorruptionem ſeruant. In alijs vero omnibus compoſitis corporibus, numerus cuiuſque eſt Nam ſine numero conſtitutionem, aut compoſitionem,

aut dissoluteonem fieri est impossibile. Vnitates vero, numerũ & generant, & augent. Et rursus dissolutæ, in se ipsas veniunt. Et materia vna vniuersus aũt hic mũdus magnus Deus, & maioris imago, & vnitus illi, & seruans ordinẽ & voluntatẽ patris, plenidudo est vitæ. Et nihil est in eo, toto quoi circuitio nis, neq; toti⁹ neq; partiũ quod non viuat. Mortuũ .n. ne vnũ quidẽ, aut natũ est, aut est, neq; erit in mundo. Voluit .n. pater, animal ipsum esse, donec constat. Ideo, & Deum esse est necesse. Nam quomodo potest, o fili in Deo, in patris imagine, in vitæ plenitudine mortua esse. Nam mors, corruptio est, Corruptio aũt perditio. Quomodo ergo pars aliqua potest corrumpi, eius qui

eſt incorruptibilis. aut perire aliquid Dei? Non igitur intereunt o pater, eo quæ in eo ſunt animalia, cũ ſint eius partes? Bene ominare o fili, erras in appellatione generati. Nihil .n. interit o fili, ſed vt compoſita, corpora diſſoluuntur. Diſſolutio aũt non eſt mors, ſed tẽperamenti ſolutio, Soluũtur aũt nõ vt in nihilũ abeãt, ſed vt noua fiãt. Tat. Sed quiſnã eſt vitę actus nõne motus? Quid ergo in mundo immobile? Nihil o fili. Neque terra immobilis tibi videtur o pater? Non fili. Sed multimobilis & ſola ſtabilis. Quo .n. modo nõ ſit ridiculũ, nutricem omniũ immobilẽ eſſe? quæ profert, & giggnit omnia, Impoſſibile .n. eſt ſine motu productorẽ aliquid producere. Ridiculã ſane rẽ interrogaſti An, quarta pars iners erit? Nihil-

.n. ali-

aliud, nomen immobile significat, quàm ocium. Scito ergo o fili, in vniuersum. Ens quod in mundo sit, moueri, vel per diminutionem vel augmentum. Quod vero mouetur, etiam viuit. Omne aũt animal, non necesse est idem esse. Nam cum simul sit vniuersus mundus, immutabilis est o fili Partes vero eius omnes mutabiles. Nihil vero corruptibile est, aut perit. Sed appellationes perturbant homines. Non enim generatio est vita, sed sensus. neque mutatio interitus est sed occultatio. His ita se habentibus. immortalia omnia, materia, vita, spiritus, anima, Mens. Vnde omne animal est constitutum. Omne ergo animal immortale. Omniũ vero maxime, homo, qui & Deum,

ſuscipit, & cum Deo conuerſatur
Cum hoc enim ſolo animali Deus
conuerſatur, noctu quidem per
ſomnia, inderdiu vero per ſymbola.
Et per omnia ipſi prædicit futura;
per aues, per exta, per ſpiritum,
per quercum. Ideo profitetur
homo ſcire preterita, & præſentia,
& futura. Sed & illud vide
o fili quod ſingulum aliorum animalium
in vna mundi parte incedit.
Aquatilia in aqua, terreſtria
in terra, ſublimia in aere. homo
vero his omnibus vtitur, aqua,
terra, aere, igne. Cernit vero
etiam cœlum, & ipſum ſenſu tangit.
Deus vero circa omnia, & per
omnia. Actio enim eſt, & potentia.
& non eſt difficile intelligere
Deum, o fili. Si vero vis & ipſum
contemplari. Aſpice neceſſitatem

eorum quæ apparent, & prouidentiam eorum quæ facta ſunt, & quæ fiunt. Aſpice materiam pleniſsimam vita. Tantum Deum moueri, cum omnibus bonis, & pulchris, & Dijs, & dæmonibus, & hominibus. Sed hi o pater, omnes, actus ſunt omnino. Si ergo actus ſunt omnino, o fili, a quo nam aguntur, niſi a Deo? Vel ignoras, quòd ſicut mundi membra ſunt, cœlum, terra, aqua, & aer; eodem modo membra Dei ſunt vita, & immortalitas, & æon, & ſpiritus, & neceſſitas, & prouidentia, & natura, & anima, & mens Et horum omnium permanſio, & diſtributio eſt, id quod dicitur bonum. Neque eſt quicquam eorum quæ fiunt, vel

quæ facta sunt, vbi non sit Deus. In materia ne, o pater? Materia o fili, seorsum a Deo est, ut ei aliqualem tribuas locum. Quid vero putas eam esse aceruum, nihil effectam? Si vero efficiatur, ab aliquo efficitur. Actus enim diximus esse partes Dei. A quo nam ergo, viuificantur cuncta animalia? A quo nam immortalitate donantur, immortalia? A quo nam mutantur mutabilia? Siue .n. materiã dixetis, siue corpus, siue essentiam, scias & has actus esse Dei. Et materiam, actũ materialitatis, & corporum actus corporalitatem, & essentiæ actũ essẽtialitatẽ. Et hoc Deus est. vniuersũ. & in vniuerso nihil est, quod non sit De⁹. Vnde neq; magnitudo, neq; locus, neq; qualitas, neq;

 figura

figura, neque tempus circa Deum eſt. Vniuerſum enim eſt, vniuerſum aũt per omnia & circa omnia Hunc ſermonem o fili, venerare, & cole. Cultura vero Dei vna eſt, vt non ſis malus.

FINIS.

SCHOLION.

Quando ait. Iſta vero mens in hominibus Deus eſt, intelligatur, per partitipationem. Et ſimiliter quæ ſubiungit. Quidam homines diuini ſunt, & ipſa humanitas proxima eſt diuinitati. Intelliigatur per virtutes, & dona a Deo hominibus data. Simili qnoque modo, ſunt intdlligenda illa. Deos homines immortatales Homines, Deos mortales,

HERMETIS TRIS MEGISTI,

SERMO CRATER.

Vel Monas.

LIBER. XII.

VNiuerſum mundum fecit opifex, non manibus ſed verbo, Itaque ita cogita de eo, vt de præſente, & ſemper exiſtenſte, & omnia faciente,& vno ſolo, qui ſua voluntate condidit entia. Hoc enim corpus eſt illius, non tactile, neque viſile, nebue menſurabile, neque extenſile, neque alij vlli corpori ſimile. Neque enim ignis eſt,neque aqua, neque aer, neque ſpiritus.

Sed omnia ab ipſo. Bonus namque cum ſit, ſoli ſibi hoc dicauit. Voluit vero, etiam terram ornare, ornatu tamen diuini corporis Et miſit hominem, animal immortale, animal mortale. Et homo quidem, animalibus & mundo plus habuit, ob ſermonem, & mentem. Spectator namque factus eſt operum Dei homo. Et admiratus eſt, & cognouit factorem. Sermonem quidem o Tati, in omnes homines partitus eſt. Mentem autem nequaquam, non inuidens aliqnibus. Inuidia enim non inde venit. Sed hic conflatur, in animis hominum mente carentibus. Quam ob cauſam, o pater, non omnibus partitus mentem eſt Deus? Voluit o fili, hanc in medio, ve-

luti præmium animis proponere. Et vbi eam proposuit? Craterem ipsa replens, deorsum misit dans præconem, Et iussit eum præconio edicere, animabus humanis hæc. Immerge te ipsam quæ potes in hunc Craterem. & quæ credis, quòd redibis ad eũ qui misit craterem. Quę cognoscis ad quid facta es. Quicumque sane intellexerunt præconium, & immersæ sunt in mentem, isti participarunt cognitionem, & perfecti euaserunt homines, cũ mentem suscepissent Qui vero non perceperunt præconia, ipsi quidem sermonem. non autem mentem sunt adepti, ignorant, ad quid facti sint, & a quo. Sensus autẽ horũ simles sunt bruto animaliũ sensꝰ, & in irascentia, & ira tẽperiẽ

habentes non admirantur, ea quæ ſunt ſpectaculo digna. Corporũ vero voluptatibus deditì, ob has hominem eſſe factum credunt. Quotcunque vero Dei dono participes facti ſunt, hi, o Tati per comparationem operum immortales pro mortalibus ſunt. Omnia complexi ſua mente, & terrena, & cœleſtia, & ſi quid eſt ſupra cœlum. Tantum ſeipſos eleuantes, conſpexerunt bonum, & cum vidiſſent, infortunium putarunt, quæ hic eſt, moram. Et ſpretis omnibus, & corporeis, & incorporeis ad vnum, & ſolum feſtinant. Hæc eſt, o Tati mentis ſcientia, diuinorum inſpectio, & Dei compræhenſio, quia diuinus eſt Crater. Et ego immergi volo o pater. Niſi prius corpus tu-

um odio habueris o fili, te ipsum amare non potes. Te ipsum vero cum amaueris. Mentem habebis Et mentem habens scientiam quoque adipisceris. Quomodo hæc dicis o pater? Impossibile nãque est o fili, circa vtraque versari, mortalia nimirum, & diuina Nam cum duo sint entia, corpus, & incorporum, in quibus mortale est & diuinum, electio alterius permittitur ei, qui eligere vult. Non enim potest vtraque. In quibus autem alterius electio est, alterum diminutum, alterius manifestauit efficaciam. Præstantioris ergo electio, non solum eligenti pulcherrima fit, ita vt hominem deificet, sed etiam erga Deum pietatem ostendit. Minoris vero electio, hominem quidem perdi-

dit, nihil autem in Deum egit, nisi hoc ſolum, quòd ſicuti pompæ per medium tranſeunt. neque ipſæ agere aliqud valentes, niſi quòd impediunt. Eodem modo & iſti, pompam tantum agunt in mundo, abducti a corporeis voluptatibus. His ita ſe habentibus, o Tati, quæ a Deo ſunt, habemus & habebimus. Alia a nobis veniant, & non tardemus. Nam Deus cauſa non eſt, nos vero cauſa malorum ſumus, hæc præferentes bonis. Vides o fili, quot nos oporteat corpora, pertranſire. & quot dæmonum choros, & continuitatem, & curſus aſtorum, vt ad vnum & ſolum Deum feſtinemus. Non enim bonum tranſiri poteſt & interminatum eſt, & fine caret ſibi,

& principio. Nobis vero apparet. principium habere cognitionem. Non ipsi autem principium sit cognitio, sed nobis principiũ præbet eius qui cognosci debet. Præhendamus ergo principium, & permeabimus celeriter omnia. Valde enim durum est, consueta præsentiaque relinquere, & ad vetusta, & primæua redire. Nam quæ apparent, oblectant. Quæ vero non apparent, difficile creduntur, manifestiora autem sunt mala. Bonũ autẽ obscurũ est, manifestis. Neque .n. forma, aut figura ei est. Atque ob id, sibi quidẽ est simile, alijs vero omnibus dissimile. Imposibile .n. est incorporum corpori innotescere. Hæc differentia est inter simile & disimile. & disimile nõ peruenit ad simile. Monàs nã que omniũ cũ sit

principium, & radix in omnibus est, vt principiū & radix existens sine principio autem nihil est. Principiū autem ex nullo alio quā ex seipso. Nam aliorum est principium. Ipsum namque est quandoquidem ab alio principio non est. Monas ergo quia principium est, omnem numerum complectitur, a nullo contenta. Et omnem numerum generat, a nullo genita alio numero. Omne aūt genitum imperfectum, & diuisibile, & augmenta recipit & diminuitur. Perfecto aūt, horum nihil fit. Et quod augeri potest, augetur a monade, consumitur aūt ab sua imbecillitate, non amplius potens monadem capere. Hęc igitur tibi o Tati, quantum potest descripta est Dei imago. Quam si exacte

intu-

intueare, & intelliges cordis oculis, crede mihi fili inuenies ad ſupera viam, vel potius hæc ipſa imago te ducet. Habet autem quiddam peculiare hoc ſpectaculum. vt qui ad ipſum ſpectandum peruenerunt eos detineat, & attrahat, ſicuti aiunt, magnetem lapidem attrahere ferrum.

FINIS.

HERMETIS TRISMEGISTI,

EX SACRO LIBRO COGNOMINATO MInerua Mundi.

LIBER. XIII.

CVm hæc Isis dixisset, infundit Horo, potum dulcem primo Ambrosiæ. Quẽ animæ a Dijs accipere in more habent. Atque sacratissimum sermonem exorditur Isis. Cum cœlum multiplici corona ornatum, o fili Hore superpositum sit, inferiorum naturæ vniuersę. & nullo in loco careat, aliquo eorum, quæ nunc vniuersꝰ habet mundus.

Ne-

Necesse est omnino a superpositis, ornari, & impleri naturam vniuersam infra positam. Non n. infera possunt exornare superiorem ornatum. Necesse ergo est, præstantioribus mysterijs cedere minora. Præstantior aũt, quam inferiorum, sublimium est ordinatio. & toto secura, & mortalium non subiens cogitationem. Vnde ingemuerunt infera, præ timore Cũ haberent pulcherrimã superpositorũ in æternũ permanentiã. Erat .n. spectatu dignum simul. & agonia videre cœli pulchritudinẽ Deo similem adhuc ignoto. diuitemque noctis venustatem. Minorẽ quidẽ solis, acutæ tamẽ cõparatũ luci. Cũque alia per partes mouerentur in cœlo mysteria, ordinatis tẽporũ motibus & periodis

peroc-

occultos quoſdam effluxus infe-
ra ornando, & augendo. Et ti-
mor quidem hic mutuus, & in-
quiſitiones indeſinentes. Et do-
nec, vniuerſorum artifex noluit,
ignoratione continebat omnia.
Quando vero decreuit, ſe ſe,
quiſnam eſſet, declarare, amores
inſpirauit Diis, & ipſam. quam
habebat in pectore maiorem, ho-
rum largitus eſt cogitatibus. vt
primo qudem quærere vellent,
dein cuperent inuenire. & poſt-
modum corrigere poſſent. Hoc
aũt o fili admirandũ, Hore, non in
mortali ſemine factum eſt Non
dum enim erat. Sed cum anima
Sympathiam habere, cum cœli
myſterijs, hoc autem erat, omni-
um Mens Hermes. Qui & vidit
omnia, & videns animaduertit, &

ad-

aduertens potuit manifestare, & ostendere. Et quæ intellexit incidit, & incisa, abscondidit; plurima silens securè, & eloquens, vt quærat ea, omnis æon qui futurus erat mundi. Atque ita cognatos Deos, sustulit ad astra, vt ibi doryphori essent. Sed ei erat successor Tatius, filius simul, & susceptor dogmatum horum. Non longe, & Asclepius Imuthes Spanus, & Hephæstobulus, & alij quicunque cœlestis contemplationis fide exacta historiam scripturi erant, volente omnium regina prouidentia. Hermes quidem loquebatur ad ambientem, sed ita, vt neque filio tradiderit completam contemplationem, ob ætatis iuuentutem. Ego vero cum orta essem, oculis omnia cernentibus, & quæ in or-

tu essent inuisibilia contemplari possem, eaque consideranti tarde quidem, attamen venit exacta dignotio prope Osiridis archana, deponere sacra mundanorum elementorum, symbola. Cumq; preces fudisset, & sermones hosce elocutus, in cœlum abijt. Sed non decet o fili imperfectam hanc denunciationem relinquere. Sed effari, quæcumq; libros reponens, dixit Hermes. Dixit autem ita. O sacri libri incorruptibiliũ, qui sortiti estis me, peiora tripudia, pharmaco incorruptionis temperato, imputrescibiles manere toto æuo incorrupti, tẽpore multo non inspecti, nec reperti, cuicumq; eorũ, qui hanc transgressuri sunt disciplinam. Vsq; quo senex cœlum producet res, nobis dignas, quas

opifex, animas appellauit. Hæc cũ dixiſſet, libris & operibus ſuis benedicens, in proprias aſcendit Zonas. Multo vero medio tempore vetati occultabantur. Et Natura, o fili, erat ſterilis, donec ij qui ſunt iuſsi cœlum circuire, ad omnium Regem Deum accedentes, entium quietem nunciarunt, & quòd ſit opus exornare vniuerſa. Et hoc non alterius cuiuſquam eſſe opus, quam ſuum, & dicebant. Rogamus te vt præſentia, & quæ in poſterum opus habent, conſideres. Cum hæc dixiſſent, ſubriſit Deus. Et dixit. Fiat Natura, E fœmina, mollis res, ex voce eius prodijt. Quod cũ vidiſſent Dij, obſtupuerũt. Et naturã, potu honorauit Deus propater, & eã iuſsit eſſe fœcundã, & in ambientẽ intent',

hæc proclamauit. Eſto cœlum, plenum omnibus, & aer, & æther. Dixit Deus, & fuit. Natura vero ad ſe locuta, cognouit, non oportere ipſam, nõ obedire patris præcepto. Et cum labore congreſſa, pulchram filiam peperit, quam vocauit Inuentionẽ. Ei autem Deus largitus eſt eſſe, & poſtquam largitus eſt, diſcreuit quæ facta iam eſſent, & ea myſterijs impleuit. Et Inuentioni ſecundum id, largitus eſt horum ducatum. Ipſe vero nolens ocioſum ſuperiorem mundum eſſe, ſed ſpiritibus implere ſtatuens ipſum, vt ne particularia ocioſa manerent & immota, ita in ea artificijs vti cœpit ſacris, ad proprij operis genituram. Spiritũ enim quantum ſuffecit à proprio ſumens, & intellectualiter

ipſi ignem miſcens, ignotis quibuſdam alijs materiebus temperauit. Et hæc vtraque vtrique cum quibuſdam acclamationibus occultis vniens, totum recte admodum commouit temperamētum, donec materia quædam, tenuior, & purior, & pellucidior ex quibus factum eſt, arriſit miſto Erat autem ipſa tranſpicua, quam etiam ſolus artifex cernebat. Poſtquàm vero, ab igne combuſta non liquabatur, neque vt a ſpiritu perfecta animabatur. Sed quandam Diogenitam, & propriam habebat temperamenti conſtitutionem, propria figura, & propria temperie, quam ex meliore nomine, & propria actione, Animationem Deus vocauit. Ex quo ſanê concreto, Myriadas animarum ſatis

multas progenuit, quod extemperamento ſuo efflorebat, ad quod vellet agens, bono ordine, & commenſurare cum experientia & ratione conuenienti, vt nihil ipſa a ſeipſis differre fuerit neceſſarium. Quandoquidem is flos, qui ex motu Dei exhalabat, non erat ipſi ſimilis. Sed maius, & plenius erat primum ſecundo, & omnino purius. Secundum vero ſatis quidem erat primo, multo vero, tertio maius. Atque ita vſq; ad gradus ſexaginta, omnis perfectus eſt numerus. Præterquàm quod omnes æternas eſſe, lege ſtatuit tamquàm ex vna materià. Cuius ipſe ſolus, ſpecies perficeret. Alijs & ſectiones, & pœnas in ſublimi cœli natura ordinauit, vt Cylindrum reuolerent ordine

quodam,& diſpoſitione conueni-enti, & patrem delectatione affi-cerent. Sic & in pulcherrima æ-theris ſtatione, eorum quæ iam eſſent aduocans naturas, ſic ait. Spiritus mei,& curæ meæ, o ani-mæ,pulchræ filiæ, quas meis edu-xi manibus, & meo iam ſacro mundo, ſermones meos, vt leges exaudite. Et locum alium nul-lum tangite præter eum qui vo-bis eſt ordinatus a mea ſententia. Bene conſtitutum ergo cœlum vobis manet, & ſimiliter ordina-tus aſteriſmus, & throni virtu-te pleni. Si vero quid noui age-tis, præter mea iuſſa, ſacrum vo-bis iuro ſpiritum, & temperamen-tum hoc, ex quo vos genui, & per haſce meas animifactrices

manus, non multo post, vincula, & pœnas vobis arte parabo. Hæc dicens Deus, meus quoque dominus, reliqua elementorum cognata miscens, aquam & terram, & quosdam arcanos pronuncians sermones, potentes quidem, sed primis non similes, neque æquales ad bene pariendum. Et vitalem inspirans temperamento supernatanti similiter, concreto bene tinctum, & bene concretum cum esset factum sumpsit. Misti vero reliquias animabus, quæ iam profecerant dedit. Animabus scilicet ijs quæ in Deorum regiones & astris proximos locos, & sacros dæmonas, conuocatis. Fortunate inquiens, o filiæ, meæ naturæ germina. Suscipite artis meæ reliquias, & vnaquæq; natura sua

formet

formet aliquid aſsimile. Apponam vero vobis etiam hæc exempla. Et ſumens bene ac pulchre Zodiacum, conſonanter animarum motibus, diſpoſuit ornatum ad ſigna quæ humana ſunt figura, ſequentia diſponens veluti animalia, & vafras largitus eſt vires, & ſpiritum artificioſum generatiuū eorum quæ in perpetuum erant futura vniuerſaliter omnium. Et diſceſsit pollicitus, viſibilibus eorum operibus, viſibilem ſpiritum coniugare, eſſentiamque ſimilis geniture, vt ipſo ſibi alia gignerent ſimilia. Ipſa vero neceſsitatem non amplius habent, aliud quid facere, quàm quæ prius effeciſſent. Quid ergo, o Mater, fecerunt animæ? Et dixit Iſis. Id o fili Hore, quod e materia erat

temperatum ſumentes, cogitabãt primo, & Patris temperamentum adorabant. Et vnde confectum eſſet, quæritabant. Id autem illis non erat facile dignoſcere. Vnde ſane, & quod quæſiſſent timuerunt, ne in patris inciderent iram. Et ad ea quæ iniuncta fuerant agenda ſunt conuerſæ. Vnde ex ſuperiorum materia; ſumme leuem habente compaginem, auium genus formarunt. Cumq; iam ſemicompactum eſſet temperamentũ, & ſolidam concretionem acciperet, genus quadrupedũ finxerunt. Quod vero minus bene, & alterius humiditatis ſane indignum ad perfectionem, genus piſcium. Reliquum vero cum frigidum eſſet & deorſum ferretur, ſerpẽtium naturam animæ nouiter, effecerunt.

runt. Ipsę vero, o Fili, tamquam aliquid fecissent iam superflua audacia sunt armatæ. Et præter iussa faciebant, & iam e suis sectionibus, & cellis exibant, & vno in loco nolebant amplius manere, & semper mouebantur, & in vno solo manere vltra, mortem putabant. Hoc quidem o fili, dicit Hermes, etiam mihi dicens, vniuersorum dominum & Deum non latuisse, quid facerent, Pœnam autem eis quærebat & vinculum, quod misere sufferrent. Et sane visum est omniũ duci, & domino, hominum fabricã arte efficere, in quo animarum genus perpetuo puniretur. Et tunc me aduocans ait Hermes, dixit. O animæ meæ anima, & Mens sacra mentis meæ,

Vſquequo anguſta natura infero-rum, cernitur? Vſquequo, ea quæ iam facta ſunt, inertia manent, & illaudata. Sed duc ad me, cœle-ſtes Deos omnes, Fili, dixit Deus, vt Hermes ait. Illi vero venerunt ad mandatum. Reſpicite inquit in terram, & in omnia quæ humi ſunt. Illi vero celeriter, & reſpe-xerunt, & mente compræhende-runt, quæ volebat imperator. Et dicenti de hominum generatio-ne, ſi quid quiſque potis eſſet præ-bere, ijs qui gignendi erant. Dice-bat Sol, plus lucebo. Pollicebatur Luna, curſum qui poſt ſolem eſt illuminare. Dicebat etiam iam an-te genuiſſe pauorem, & ſilentium, & ſomnum, & quæ multis eis erat futura, memoriam. Saturnus nun-ciauit, iam ſe patrem factum, Pœ-

næ,& necesſitatis. Aiebat Iuppiter,vt ne omnino inter ſe pugnaret,genus,quod erat futurum Fortunam, & ſpem, & pacem genui. Mars dicebat, ſe agoniæ, iræ, & contentionis eſſe patrem. Venus non tardauit, ac dixit Ego vero, Cupidinem ipſis,o domine,& voluptatem coniugabo, & riſum,ne duriſsimam cognatæ animæ damnationem ſufferentes,amplius puniantur. Lætabatur magis, o Fili, Venere hæc dicente. Ego vero inquit Hermes, faciam hominum naturam,& ſapientiam illis,& temperantiam, & ſuadam, & veritatem imponam, & non ceſſabo Inuentioni aſsiſtere. Sed & eos homines qui ſub meis ſignis Zodiaci naſcentur perpetuo,in mortali vita adiuuabo. Signa enim mihi in

Zodiaco dicauit pater, & opifex prudentia, & intellectualia, & tunc magis, quando impositus eis a-ſtrorum motus, conſonantem ha-buerit cuiuſque naturalem actio-nem. Lætatus eſt Deus, mundi dominus. Hæc audiens, & iuſsit fieri tribum hominum. Ego vero, inquit Hermes, quæſiui materiã, qua oporteret vti, & orabam Mo-narcham. Ille vero iuſsit anima-bus, reliquias miſturæ tradere. Quas accipiens, reperi prorſus ſiccas. Vnde multo pluri, quam opus erat in miſtura vſus ſum a-qua ita, vt materiæ molem quaſi nouam efficerem, vt ſolubile o-mnino, & debile, & impotens, quod fingebam efficeretur. Et præter quàm quòd prudens eſſet. etiam robore eſſet plenum. Con-

finxi ergo; & pulchrum euasit, & lætabar intuens meum opus. Et ab imo vocaui Monarcham, vt inspiceret. Ille vero & vidit, & est gauisus. Et iussit, animas corpora subire: Illæ vero tunc primum ingemuerunt damnatas se esse cognoscentes. Miratus sum animarum etiam sermones. Mentem adhibe, o fili Hore. Reconditam enim audis contemplationem, quam auus Camephes forte audiuit ab Hermete, omnium factorum commentatore, ab omnibus vetustiore Camephe, quando & perfecto attramento eum honorauit. Nunc vero tu ipse, a me. Quando namque o admirabilis fili & magnanime, debuerunt includi corporibus animæ. Aliæ quidem ipsarum,

id tantum querebantur, & geme-
bant. Et quemadmodum belua-
rum liberæ quæ ſunt ſeruitutem,
malorum expectatione, a conſue-
ta & amica ſolitudine abſtracta
pugnant, & diſsident, & concor-
des nolunt eſſe, cum ijs qui eas ce-
perunt, ſed ſi ſors tulerit etiam
morti tradunt, aduerſus eos inſur-
gentes. Aliæ vero magis ſibila-
bant, inſtar aſpidum. Acute alia
ſuſpirans, & ad ſermonem ſatis la-
chrymans, & ſæpe ſurſum deor-
ſumque vt tulit ſors ſe habens o-
culos circumtulit. Atque ait. O
cœlum noſtræ principium gene-
rationis, & tu æther, & aer, & mo-
narchæ Dei manus, & ſacer ſpiri-
tus, & rutili Deorum oculi aſtra,
& lux Solis & Lunæ infatigabilis,
qui noſtri principij eſtis conuiuæ.

A quibus omnib9 retractæ, quàm misera patimur. Atque etiam magis, quod a magnis, & ſplendidis, & ſacri circumfuſione, & diuite polo, & a beata cum Dijs politia, vt in honora, & tam depreſſa vinctæ ſumus habitacula. Quid nobis miſellis tam indecens factum eſt? quid his pœnis dignum, quæ nos pauidas peccatrices adhuc manent? Quænam mala ſpe, agemus? vt aqueo, & cito ſoluendo corpori præbebimus alimenta? Oculi non amplius Dei animas admittent. Paucæ vero prorſus parum, ex his humoribus & circulis, ſuum progenitorem cœlum aſpicientes, gemimus ſemper; Eſt aliquando etiam vt non cernamus, vbi ſunt tenebræ claro ipſo perſpicimus, oculis vero nihil vide-

mus. Miseræ namque damnatæ sumus. Et cernere nobis opposita non est concessum. Quoniam absque luce videre, nobis non est datum. Loci, igitur, sed non oculi sunt amplius. Itaq; & cognatis in aere spirantibus ventis, audire miseræ perimus, quia cum ipsis non stamus. Dominus nobis pro sublimi mundo hoc, breuis nos manet cordis moles. Solutas vero nos, a quibus in qualia, descendimus, perimat dolor, o domine, & pater, & factor. Tam cito opera tua neglexisti? Ordina nobis terminos aliquos, & breui dignare sermone, quousque totum habemus splendidum cernere mundum. Consequutæ sunt o fili, animæ cum hæc dixissent. Aderat enim & Monarcha. Et su-

per veritatis Thronum, ſedens pre cantibus hæc reſpondit. Amor veſtrum o animæ, dominabitur, & neceſsitas. Et qui poſt me ſunt omnium domini & duces. Animæ vero quæcumque inſeneſcibilia mea ſceptra colitis, ſciatis quouſque ſine peccato eſtis, hominis habitabitis regiones. Si quæ vero nobis rei alicuius propinquauerit repræhenſio, ipſæ fatalem locum damnatæ habitabunt. Si vero veſtræ mediocres fuerint accuſationes, mortale carnium vinculum relinquentes, rurſus ſine eiulatu locum ſupracœleſtem ſalutabitis. Si vero maiora feceritis peccata, ſine non decenti e corpore exibitis, ſed cœlum non amplius habitabitis, neque hominum corpora, ſed bruta

animalia per errrantes in posterũ perseuerabitis. Cum hæc dixisset, o fili Hore, omnibus ipsum spiritũ est largitus, & rursus est locutus. Sed non temere, & fortuito leges tuli, contra vestra crimina. Sed sicuti in peius, si quid feceritis inde eorum. sic in melius si quid cogitabitis vestra genitura dignum. Ego namq;, & non alius quisquam inspector & speculator ero. Agnoscite ergo, quòd ob prius acta a vobis, pœnam hanc sustinetis, & incorporationem. Ergo & regenerationis corporum vobis erit differens. Ob benefacta autem cum prima felicitate erit dissolutio. Obcæcabitur vero vestra prudentia si quid me indignum facietis. Vtpote contraria cogitare. Et pœnam, vt beneficium sustine-

bitis. Sed mutationem in meliora suscipiente in homines, reges iusti philosophi Germani, Conditores & legislatores. Arioli veraces, medici legitimi, optimi prophetæ Deorum, Musici periti, Astronomi intelligentes, augures clari, exacti sacrificuli. Et quorumcumque bonorum & pulchrorum eritis dignæ. In aues vero Aquilæ, quia nihil cognatarum vel violenter rapient, neq; comedent. Sed neque prope ipsas animal aliud debilius ipso, iniuria affici permittetis. Iustior enim virtutum natura adueniet. In quadrupeda Leones, robustum enim animal, & naturam nactum insomnem quodammodo, & corruptibili corpore immortalem exercet naturam. Neque enim ægrotant,

neq; dormiunt. In reptilia, draco-
nes. Potens enim animal, & longæ-
uum, innocuum, & homini amicũ.
Ita enim & cicurabitur, & venenũ
non habebit. Sinet quoq; senesce-
re quasi Deorum natura. In natan-
tibus, Delphines. Nam isti misere-
buntur eos qui in pelagos cadunt.
Et qui adhuc spirant deferent in
terram. Mortuos vero non attin-
gent, tametsi voracissimũ sit ani-
mal futurum: inter aquatile genus,
Hæc õnia cũ Deus dixisset, incor-
ruptibilis fit intellectus. His ita a-
ctis, fili Hore vehementissimus a
terra surgit spiritus. Qui corporis
amplexu non caperetur, potentia
vero mentis præditus atq; effor-
matus. De quibus interrogabat
corpus, & figuram vti amictus, &
pulchrum, & venerandnm. Sed su-

pra modũ agreſte, & plenũ pauore. Quod quidẽ ſtatim, animas ingredientes in figmenta conſpiciens, an quid dicerent ita vocauit. O Hermes. Audax facinus, facere hominem. audacibus oculis, & loquaci lingua, nudi auditus, & corũ quæ ſibi non congruunt heluonẽ; & omnino qui abuſurus eſt ſenſu tactus. Hunc curioſum relinquere decreuiſti o genitor, qui audacter inſpicere velit pulchra naturæ myſteria. Sine dolore vis hunc ſinere, qui vltra terræ terminos, tuas ſcrutabitur cogitationes. Radices plãtarum ement homines, & qualitatẽ diſcutient ſuccorũ. Lapidũ naturã ſpectabunt, & media ſecabũt animalia, non ſolum bruta, ſed etiam ſeipſos, quo modo nati ſunt inquirere volent. Audaces extent

manus vſque, ad mare, & ſponte naſcentes materia ſecabunt, vſque ad tranſmarinos ſeſe mutuo tranſ-uehent ad inquiſitionem, quæ nã in intimis adytis ſacris natura in-exiſtit, & vſque ad ſupera perſe-quentur, obſeruare volentes, quiſ-nam motus ſit conſtitutus. Sed hæc mediocria ſunt. Reliqui enim nihil eſt, præter quam, terræ locus extremus. Sed & hunc ſcrutari volent poſtrema nocte. Nullum ergo hi habent impedimentum. Sed beneficio indolentiæ initiati, & ducis non coacti, pauoris ſtimu lis vitam degent placidam. Num ergo vſque in cœlum nimia arma-buntur audacia. Hi nimios extol-lent animos. Nam & elementa, a-nimas ipſorum habẽt. Doce hinc, vt ament hoc velle, vt poſsint ti-

mere, malum quod a vacuo cupi-tæ rei effectu, vt doloris acerbitate domentur, cum quæ ſperabunt, non aſſequantur. Recidatur animi eorum inſolentia, cupiditatibus, & pauoribus, & doloribus, & ſpe vana. Mutui animas eorum amores corrodant, ſpes vanæ, cupidines aliquando adimpletæ, aliquando etiam vanæ redditæ, vt ipſis cupiditatis dulcedo eſca ſit ad ſufferenda pleniora mala. Grauet eos febris, vt debilitati malo, frangant cupiditatem. Moleſta ſunt hæc o fili hæc, tibi narrante matre. Non admiraris? nonne obſtupeſcis? quo modo miſer homo ſit grauatus. Quod horribilius eſt audi. Gaudebat Hermes, hæc dicente Momo. Dicebantur enim vt eum decebant hæc. Et fa-

ciebat, quæcumque dicta fuerant. Dico Momo. Sed non fiet euidens diuini ſpiritus natura ambientis. Dixit enim eſſe poſt vnam, & prouidentem vniuerſorum Dominus. Inſpectrix ergo terrenorum omnium, acute videns Dea Adraſtia Eſto. Ego namque occultum quoddam fabricabo inſtrumentum quod inerrabilem, & intranſgreſsibilem contemplationem præbebit. Quo terrena neceſſario omnia in ſeruitutem ducentur, a primo ortu ad corruptionem vſque extremam. Quodque eorum quæ perficiuntur habeat compagem. Cui obtemperabunt terrena omnia. Dixit Hermes, Ego vero hæc dixi Momo, & iam inſtrumentum in motu erat. Hæc poſt quam facta ſunt,

& incorporatæ ſunt animæ, & lau
dem ob hæc ſum aſſecutus. Rurſus Monarcha concilium Deorũ habuit. Et Dij adfuerunt. Atq; iterum ipſe, hæc ita protulit. Dij inquit, quicumq; ſupremàm, & qui incorruptibilem naturã eſtis ſortiti, & magnũ æuũ regere in æternũ pro munere habuiſtis, & quib⁹ reſpondere nunquam deſinent vniuerſa. Quouſq; tandẽ, ignotum hoc regnum tenebimus. Quouſq; hæc inuiſa erunt ſoli, ac lunæ? Quiſq; veſtrum a ſe procreet. Deleamus potentia noſtra inertem hanc compagem, minime credenda poſteris fabula putetur eſſe Chaos. Opera aggredimini magna. Ego ipſe primus incipiam. Inquit, & illico, quæ vnita erant in mundo, ſunt diuiſa. Et apparuit

quidem cœlum ſurſum, ornatum myſterijs ſuis cunctis. Cum adhuc terra tremula eſſet, lucente ſole, compacta eſt, & apparuit ornata omnibus ijs quæ circa ipſam ſunt. Pulchra enim Deo ſunt, etiam ea quæ mortalibus videntur vilia, quoniam Dei legibus ſeruire ſunt aſſueta. Lætabatur Deus, videns opera eius iam moueri. Cumque manus æque validas impleſſet rebus quæ in natura ambienteque erant, & pugnos valide conſtringens, ſume inquit, o ſacra terra, quæ genitrix omniũ es futura, ne vlla re egena videaris. Dixit Deus, & manus, quales oportet Deum habere expandẽs demiſit omnia, ad rerum conſtitutionem. Sed a principio, ignota erant omnino. Nuper enim animæ cum vinctæ

essent, & obprobrium non ferentes, cum cœlestibus Dijs, de sua nobilitate contendebant, eo nixæ, quod eodem essent Conditore procreatæ, seditionem excitabant, & reliquis hominibus instrumentis viæ insurgere eos contra seipsos & acies cõtra sese struere, & pugnare faciebãt. Atque ita vis, cõtra imbellitatẽ magna poterat: ita vt robusti, debiles & vrebãt, & occidebãt; & e fanis hos quidẽ viuos, illos etiã mortuos, ex adytis præcipitabãt. Eò vsq; vt tandẽ necessitate coacta elementa, statuerunt Deum alloqui de fera hominum politia. Cumque iam multa essent perpetrata mala, Elementa, ad Deum factorem suum accesserunt talibus verbis sunt conquesta. Et sane primam dicendi po-

testatem habuit ignis. Et dicebat. Domine, & noui huius mundi artifex, qui reconditum & venerabile inter Deos nomen habes. Et hucusq; inter õnes homines. Quo vsq; o dæmon, impiam sinere mortalium vitam in mente habes? Exurge iam, mundo tui indigo, & vitæ feritatem, pace mitiga. Largire leges vitæ. Nocti dona, vaticinia, Imple spe bona omnia. Timeant homines a Deo vindictam, vt nemo peccet. Si peccatorum, dignã habeant mercedem, cauebunt reliqui iniuste agere. Expauescent iuramentum & nemo amplius, fatua cogitabit. Discant beneficio affecti, gratias agere, vt lætus ad libamina, ad sacrificia, ignem subministrem, vt odorem ipse, ab ara tibi mittam. Furore enim adhuc

agitor o domine, & præ hominum genitorum impia audacia vicarnes liquefiunt, neq; ſinunt me manere in meo munere, incongrue adulterantes incorruptionē. Aer vero & ipſe, Contaminor dicebat, o here, & præ cadauerum vaporibus morboſus ſum, & non ſalubris; & non amplius inſpicio ſupera quæ fas eſt me intueri. Conſequenter, aqua, o fili magnanime poteſtatem habuit dicendi, & ita eſt locuta. Pater & admirande factor omnium genitorum, & per te cuncta gignētis naturæ factor. Iam tandē o Dæmon fluxus fluminum eſſe puros iube. Vel enim Amnes & mare lauabunt occiſores, vel ſuſcipiēt occiſos? Terra aderat meſta admodum. Ordine referam fili magnanime: In hunc modum

orſa eſt loqui, O Rex, & cœleſtiũ culminum & imperator domine elementorum quæſumus, ductor & pater eorum quæadſunt. Ex quibus incrementi, & diminutionis principium habent cuncta, In quæ rurſus deſinentia neceſſario debitum finem habent. Fatuus, o venerande, & impias, hominum chorus inſurrexit. Capio ego naturam omnium. Ipſa namque ſicuti tu iuſsiſti fero omnia, & interempta ſuſcipio. Deſpicior tamen ab omnibus. Terrenus tuus mundus omnium plenus, Deum non habet. Omnia namque cum non habeant quæ timeant, contra leges agunt. Et meis humeris, omnem malam incurrunt artem. Humida efficior tota, ac contaminor corporum humoribus. Vnde,

o domine etiam indignos cogor, recipere. Capere volo, cum his omnibus quæ fero, etiam Deum. Gratificare terræ si non te (non enim capere te sustineo) saltem tui aliquo defluxu, honorabiliorem elementis alijs· Terram transforma. Soli enim gloriari conuenit tuis donis, quia omnia præbeo. Hæc dixere elementa. Deus vero omnia in dicendo sacra voce replens, progredimini magno patre digni & sacri filij: Et nullo modo nouis studete rebus. Neque ociosum proprio vestro ministerio vniuersum sinite mundum. Alter enim vobis iam naturæ meæ defluxus qui sane prius erit actorum inspector. Et viuentium iudex rectissimus. Neque solum formidabilis, sed inferorum etiam cru-

delis terror. Atq; ita ſingulos ho mines per genus ſequetur merces condigna. Hiſce ita dictis, elemen ta deſierunt loqui, ita domino iubēte, & ſiluerunt. Et vnum quodque ipſorum proprias poteſtates retinuit, & dominium exercuit. Tunc dixit Horus, o mater, quo igitur modo terra Dei defluxum eſt aſſecuta? Reſpondit Iſis. Nolim ortum enarrare. Non enim fas eſt tuæ geniture referre initium o magnipotens Hore. quo modo poſtea hominibus immortalium, & mundi opifex, & artifex maximū patrem tuum Oſirim largitus eſt parumper, & maximam Deam Inſin. Vt nimirū omnibus in mūdo indigis adiutores fierēt. Iſti vita vitam impleuerunt. Iſti mutuæ cædis feritatē ſuſtulerunt. Templa progenitorib⁹ Dijs & ſa-

crificia consecrarunt. Leges isti, & victum, mortalibus & tegumentum sunt largiti. Isti, arcana, inquit Hermes scriptorũ omniũ cognoscent, & distinguẽt. Et quæ ipsi tenuerint ad beneficiũ mortalia pertinentia, columnis, & obeliscis insculpent. Isti primi cũ iudiciu ostẽdissent, bonis legibus & iusticia omnia repleuerunt. Isti dexteræ & fidei duces facti, maximum Deũ, iniusiurandũ in vitam introduxerũt. Isti vita functos, vt decens est, docuerunt contegere. Isti quæsita mortis feritate cognouerunt, quod externus spiritus libens redeat in hominum figmenta, si quando retardetur, & refectionem non habeat, deliquia efficit animi. Isti ab Hermete edocti ambientem dæmonibus esse repletũ

occultis columnis insculpserunt. Isti soli arcanas Dei leges ab Hermete edocti, introductores artium & scientiarum, & studiorum omnium fuerunt hominibus, & legislatores. Hi ab Hermete edocti, infera cum superis sympathiam habere, a Conditore iussa decentia cœlestibus mysterijs sacrificia, in terra instituerunt. Hi corporum corruptionem agnoscentes omnem prophetis perfectionem arte tradiderunt, vt numquam propheta Dijs manus porrecturus, ignoret entium quicquam. Vt scilicet philosophia, & magia animam nutriat, & seruetur quando quid patitur, medicina corpus. Hæc omnia cum egissemus o fili, Osiris atque ego, & mũdum plenum cernentes, repete-

bamur deinceps a cœli incolis, ſed non licebat redire, antequam inuocaſſemus Monarcham, vt contemplatione hac ambiens plenum fieret, & ipſi commodum nāſciſceremur aſcenſum. Gaudet enim hymnis Deus. O Mater dixit. Horus, mihi quoque largire hymni cognitionem, ne ignarus ſim. Et ait Iſis, Mentem adhibe o fili.

Tu autem o fili magnanime, ſi quid vis aliud, interroga. Et inquit Horus, o valde honoranda mater. Scire volo, quo modo fiāt regiæ animæ? Reſpondit Iſis. Ea quæ eſt, o fili Hore, circa regias animas differentia, talis quædam eſt. Nam cum quatuor ſint in vniuerſo loca, quæ legi intranſgreſſibili, & imperio ſubiacent. Cœlū; & æther, & aer, & ſacratiſsima

terra. Et ſurſum quidem, o fili, in cœlo Dij habitant quorum ſicut & aliorum omnium princeps eſt vniuerſorum conditor. In æthere vero ſtellæ, quarum princeps eſt magnus illuſtrator Sol. In aere vero animæ ſolæ, quarum princeps luna eſt. In terra autem homines, & reliqua animalia. Quorum princeps eſt is, qui pro tempore eſt Rex. Generant enim o fili reges, ipſi Dij, condignos terreno ſemine, & ſunt Principes ſummi Regis defluxus. Quorum qui magis illi eſt proximus, alijs quoque eſt regius magis. Namq; ſol, ſicuti eſt Deo propior quàm luna, ita & potentior. Cui ſecunda eſt luna, & ordine & poteſtate. Et Rex quidem Deorum aliorum eſt poſtremus, primus autem hominum.

Et quousque est in terra, vera deitate caret: habet tamen præcipuũ quid ab hominibus alijs, quo Deo asſimilatur. Namque anima quæ in eum immittitur, ex illa est regione, quæ ſupra illam ſita eſt, vnde alijs mittuntur. Mittuntur vero inde ad regnandum animæ, o fili, duas has ob cauſas. Nam quæ pulchræ, & ſine reprehenſione propriæ vitæ, æuum percurrerunt, & in Deos referri debent, vt in regnando Deorum poteſtatem prius exerceant. Quæ diuinæ quædam cum ſint, & paruo quodam diuinam legem tranſgreſſæ, ne pœnam in corpore patiantur, ob ignominiam, & naturam, nihil alijs ſimile patiuntur in corpore dum degunt. Sed quod habesolutæ, id habent & vinctæ.

Differentia vero quæ circa regnantium mores, fiunt non animæ iudicio iudicantur, omnes enim diuinæ ſunt, ſed in angelorum conſtitutione qui eas deducunt, & dæmonum. Tales enim & ad talia miſſæ ſine comitatu, & pompa non deſcendunt. Nouit enim ſuperna iuſtitia dignitatem cuiq; diſtribuere, etſi ex beata regione ſeponantur. Quando ergo qui eam deferunt, angeli & dæmones fili Hore, fuerint bellaces, hos anima ſententiam habet, ſupera, quouſque ad alium congreſſum addantur. Quando vero pacifici, tunc & ipſa proprium curſum in pace tranſigit. Quando vero iudiciales, & ipſa iudicat. Quando Muſici, tunc & ipſa canit. Quando vero veri amatores; tunc & ipſa

philo-

philoſophatur. Ita enim neceſſario animæ ipſæ deductorum ſequuntur ſententiam. Cadunt enim in humanitatem, propriæ naturæ oblitæ. Et quantum ab ea diſcedunt longius, recordantur diſpoſitionis eorum, qui eas clauſerunt. Pulchre inquit Horus omnia mihi, o mater. Sed quo modo nobiles fiunt animæ, nondum mihi narraſti. Eo modo, quo in terris, o fili Hore, ſunt quædam politiæ differentes inter ſe & mutuo. Sic & in animabus eſt. Nam & ipſæ loca habent, vnde veniunt. Et quæ a celebriore loco deſcendit, nobilior eſt ea, quæ non ita ſe habet. Quemadmodum enim inter homines, liber, nobilior eſſe videtur ſeruo. (nam quod in animabus excellit dominatur neceſſario ei

quod excellitur) ita ſane, o fili eſt
*quomodo maſculæ, & fœmellæ
fiunt animæ? Animæ o fili Hore,
congeneres ſunt interſe, vt pote
quæ ex vna ſunt regione, in qua
eas efformat conditor. Neq; ſunt
maſculæ, neque fœminæ. Talis e-
nim diſpoſitio in corporibus fit.
Et non in incorporeis. Differen-
tia vero, per quam aliæ ferociores
ſunt, aliæ molliores ab are eſt, o fili
Hore, in quo omnia fiunt. Aer ve-
ro corpus animæ eſt, quo eſt ami-
cta. Corpus autem elementorum
eſt commiſtio terræ, & aquæ, &
aeris, & ignis. Cum igitur fœmi-
narum compago, ſuperet humi-
do, deficit vero ſicco, & calido,
ob id in tale figmentum incluſa
anima, humida fit, & delicata.
Sicuti in maioribus contrarium

fieri possumus inuenire. In his enim abundat siccum, & calidum, deficit vero frigidum, & humidum. Ob id, & in talibus corporibus, animæ asperæ, & efficaciores sunt. Quomodo fiunt animæ prudentes, o mater? Et respondit Isis vis visiua o fili, obuoluta est tunicis. Quando hæ tunicæ densæ fuerint, & crassæ non acute cernit oculus, quando vero raræ, & tenues, tunc acutissime cernunt. Sic & in anima. Habet enim & ipsa proprios amictus incorporeos, sicuti & ipsa incorporea est. Amictus autem hi in nobis aeres sunt. Quando hi fuerint rari, & tenues; & pellucidi tunc prudens est anima. Quando vero e contra densi & crassi; & turbida, vt in

hyeme

hyeme, non longe perſpicit. Sed ea quæ ante pedes iacent. Et dixit Horus. Quam ergo ob cauſam, o mater, qui extra ſacratiſsimam noſtram ſunt regionem homines mente reuera non ſunt prudētes, vt noſtri? Sic dixit Iſis. Terra in medio vniuerſi ſupina iacet vt homo cœlum intuens: partito tamen eſt in membra, ſicuti homo in ſua partitur membra. Spectat vero cœlum quaſi proprium patrem, vt illius mutationibus, & ipſa, ſua propria ſimul mutet. Et ad notum quidem vniuerſi poſitum habet caput, ad ſubſolanum vero dextrum humerum, & ſub arcto pedes, humerum vero ſiniſtrum ſub capite vrſæ. Coxas vero in poſteris ipſius vrſæ, media vero in medijs. Et huius ſignum eſt

boreales homines cum ſummitate habitantes, eſſe pulchro capite, & pulchris capillis. Qui vero ſunt ad ſubſolanum, ad pugnam eſſe promptos, & ſagittarios. Cauſa enim horum eſt dextera manus. Qui vero in Lybia ſunt, ſecuros eſſe, & vt plurimum ſiniſtra pugnantes. Et quicunq; alij dextera parte operantur ſe ſe ad ſiniſtram aſſuefacere. Boreales vero bonis & pedibus & cruribus eſſe. Qui vero poſt hos ſunt, & paulo vltra, Italicum modo & Græcum clima, omnes hi coxas babent pulcras, & maiore barba. Ita vt præ coxarum pulchritudine, quæ ibi ſunt homines, in mares ſint procliues. Omnia autem hæc membra cum ad alia ſint ocioſa, ocioſiores ferunt, etiam indignos.

Cum autem in medio terræ progenitorum nostrorum sit sacratissima regio. Medium autem humani corporis solius cordis sit moles, animæ vero habitaculum sit cor, ob hanc causam o fili, qui hic sunt homines, alia quidem non minus, habent quàm reliqui omnes; præcipuum vero habent vt prudentiores sint & temperatiores, vt pote qui in corde sunt nati & nutriti. Alias, o fili, notus sulceptor est nubium. Et quia ita sit, & illuc ferantur dicunt ob id indefluere nostrum fluuium quia ibi pruina multiplicetur. Vbi vero nebula incidat superpositum obscurauit aerem. Et quodam modo, fumo repleuit. Fumus autem est caligo, quæ non solum oculorum est impedimentum, sed &

mentis

mentis. Subſolanus vero, o magnagloria Hore, continuo ſolis ortu, turbatus, & calefactus. Similiter & oppoſitus huic lybs, particeps in occaſu eorundem, nullam ſinceram ſcientiam faciunt hominibus ibi natis. Boreas vero conſono ſibi frigore, congelat ſimul cum corporibus etiam mentem ſub eo natis hominibus. Medium vero horum, cum ſincerum ſit & tranquillum & ſibi prædicit, & qui in eo ſunt omnibus. Continua nanq; ſecuritate, & generat, & ornat, & inſtruit, & ſolum cum talibus contendit, & vincit. Et ſuam cognoſcens victoriam, vt ſatrapas bonus victis eam communicat Et hoc mihi, o domina, mater expone. Quam ob cauſam, dum adhuc viuunt homines in

longis morbis, & ratio, & ipſum ratiocinium, & ipſa anima, aliquando læditur? Et reſpondit Iſis. Viuentium, o fili, alia ſunt igni appropriata, alia ad aquam, alia ad aerem, alia vero ad terram. Et alia ad horum duo, vel tria, alia vero ad omnia. Rurſus hæc quidem aliena ſunt ab igne, alia ab aqua, alia a terra, & alia ab aere. Alia ab horum duobus, alia a tribus, & alia ab omnibus, ſicuti locuſta, & omnis muſca fugit ignem. Aquila vero, & accipiter & quæcumque alte volant aues, fugiunt aquam. Piſces aerem, & terram. Serpens aerem purum reſpuit, & amant quidem terram ſerpentes, & reptilia omnia. Et aquam natantria cuncta, aerem vero volucres, in quibus etiam degant. Ignem autem

quæ-

quæcunque ſublime volant, & ibi vitam agitant. Sed enim, & animalia quædam amant ignem, quorum ſunt Salamandræ. Nã in igne etiã habitant. Singulũ. n. elementũ, corpus circũdat. Omnis ergo anima in corpore exiſtens grauatur, & premitur hiſce quatuor. Nam & conuenit, ipſam aliquibus horum gaudere, aliquibus autem dolere. Ob hoc igitur nõ habet, ſummam ſuam beatitudinem. Sed vtpote quæ diuina eſt, in his exiſtens pugnat, & intelligit, ſed non quæcunque intelligebat libera a vinculis corporum. Si vero & hæc turbentur, vel a morbo, vel a timore, tunc & ipſa, ſicuti & homo in profundo mergitur, & nihil fert ſolidum. Mirabiliter inquit Horus, ſingula mihi enarraſti, o magnipo-

tens mater Isi, de admirabili ani-
marum procreatione a Deo, & in
admiratione persto. Nondum ta
men nunciasti quo nam, a corpo-
ribus solutæ abeunt animæ. Volo
igitur, & contemplationis huius
initiari, & gratias agere tibi soli o
immortalis mater. Et ait Isis, ad-
uerte fili, necessarissima enim est
hæc inquisitio. Quod constitu-
tum est, & non aboletur, locum
habet. Sed hoc modo ratio mea
dicet. Non enim o admirande, &
magni patris Osiridis magne fili,
temere, & impetu e corporibus
exeuntes in aerem resoluuntur, &
disperduntur. Cum alio infinito
spiritu, vt amplius non possint
rursus eadem in corpora redire,
neque in eandem regionem vnde
primo venerunt regredi. Sicuti

neque aqua ab inferis vasis sumpta, in eadem loca vnde sumpta est recuperare, est posibile Neq; ipsa hausta illico proprium occupat locum, sed commiscetur toti aquæ fusioni. Sed non ita se res habet o magnanime Hore. Sed vt sacerdos immortalis naturæ cum sim, & iter fecerim per veritatis campum, enarrabo tibi entium singula. Illudque dicam prius, Aquam corpus esse irrationale, e multis componentibus conflatum in fusionem. Anima vero res est propriæ naturæ, o fili, & regia, & opus manuum Dei, & mentis, se ipsam in intellectum ducens. Quod ergo ex vno tantum est non etiam ex alio, impossibile est, vt alteri misceatur. Vnde & congressum eius corpus necesse est harmoniam Dei esse.

Quod vero non in vnum, & eundem locum fuſe, & temere, neque caſu, ſed ſingulæ ad propriam mittuntur regionem. Clarum fit etiam ex ijs quæ ei dum in corpore ac figmento eſt, eueniunt. Patitur .n. præter propriam naturã craſſa facta. Sed animum adhibe etiam ſimilitudini quæ dicetur. Sunto in vno eodemque carcere clauſi, & homines & aquilæ, & columbæ, & cygni, & accipi tres & hirundines & paſſeres & muſcæ, & ſerpentes & Leones, & pardi, & lupi, & canes, & boues, & oues. Et quædam noua animalia, vt phocæ & hydri, & teſtitudines & noſtri Crocodili. Et hæc omnia vno momento dimitti e carcere, prorſus petent homo quidem fora, & domos, Aquila vero in ætherem

vola-

volabit, vbi naturam habet dege-
re. Columbæ in proximum aerem.
Accipitres in ſuperiora. Hirundi-
nes, non ne vbi homines habitant.
Paſſeres vero in fructiferas arbo-
res. Cygni vbi eis canere liceat.
Muſcæ circa proximam terram,
tantum ab ea diſtantes quantum
odore hominibus inſilire queant.
Lambere enim homines muſcæ
peculiariter expetunt & humi vo-
lant. Leones vero, & pardi in
montes. Lupi in ſolitudine. Ca-
nes poſt hominum veſtigia. Le-
pores vero dumeta, & boues ſta-
bula & prata, & oues paſcua. Ser-
pentes in cauernas terræ. Phocæ
& teſtitudines cum ſimilibus, in
profunda, & riuos ne & campe-
ſtri terra priuentur, neque cogna-
ta aqua deſtituãtur. Singula nam-

que in propriam regionem ab in-
terno iudicatore, inducuntur. In
hunc modum ſingulæ animæ & in
homines deſcendentes, & aliquo
quouis modo in terram veniens,
nouit quo eam abire oporteat. Ni-
ſi ſi quis, Typhoniorum, o fili, præ-
teriens dicat, poſsibile eſſe, taurum
in profundo, in aere teſtitudinem
vitam agere. Si vero hoc patiun-
tur, carni, & ſanguini immerſæ, vt
nihil ſine ordine agant, tametſi ſup-
plicio afficiantur. Supplicium e-
nim illis eſt corporibus includi.
Quanto magis, immerſione & pœ-
na liberæ, & libertatem propriam
adeptæ? Ordo autem ſacratiſsi-
mus, iam olim ita ſe habuit, fili ma-
gnifice. Intuere animarū ordines.
A vertice cœli vſq; ad lunam, Dijs
& ſtellis, & reliqua prouidentia,

vacat. A luna vero, o fili, ad nos, animarum est domicilium. Habet tamen in se ipso viam tantus aer, quam ventum vocare est nobis in more, propriam magnitudinem in quo mouetur ad refrigerationem terrenorum. Quod & postea dicam. Nullo tamen modo in se motus impedimentum fit animabus. Dum enim hic mouetur, licet animabus insilire, quo voluerint nullo prohibente. Fluunt enim per ipsum, sine mistione vlla, & impediente nullo, sicut per oleum aqua. Interuallum autem hoc, o fili, Hore, partium est generalium quatuor, propriarũ vero regionũ sex. Quarũ, quæ supra terram est, regiones habet quatuor, vt pote quæ per colles, & promontoria extẽdatur. Atq; eo vsq; pertingit.

Nam ſupra has aſcendere in altitudinem non habet naturam. Qua ab hac eſt, ſecunda eſt regionum. In qua fiunt ventorum motus. Adhibe mentem o fili, arcana enĩ audis myſteria. Inter terram & cœlum, eſt totius medij ſacri ſpiritus regio vbi ventorum eſt motus, & auium volatus. Supra enim han, neque aer mouetur, neque animal fert. Habet tamen a natura, hanc poteſtatem aer hic vt in proprijs ſit regionibus, & in terrenis quatuor perambulet, cum ijs quæ a terra habet animalibus, & in proprias poteſt aſcendere. Tertia vero eſt regionum ſexdecim, aeris tenuis, & puri plena. Quarta vero eſt duarũ & triginta. In quib⁹ eſt tenuiſsimus & ſinceriſsim⁹ aer, & per eã terminans ſupra ſe cælos

qui ignei ſunt natura. Eſt ordo hic per rectam lineam, a ſuperis ad infera, ſine vllo ſecundum naturam impedimento. Itaque partes quidem generales, ſunt quatuor, interualla vero xij. Regiones autem ſex. In regionibus vero his, quæ ſexaginta ſunt numero; habitant animæ quæq;, ad quam natura eſt diſpoſita. Nam cum vnius & eiuſdem ſint conſtitutionis, non tamen eodem ſunt honore. Quanto enim quæq; regio a terra ſublimior eſt quàm alia. Tantum etiam in animabus alia, ab alia in excellentia differt o fili. Et regio, & anima. Quædam ergo in vtramq; partem redeunt animæ. Hinc rurſus o magna gloria fili Hore, recenſere incipiam a ſuperis ad terrena ordinem texens.

Quæ inter cœlum & terrã sunt, o Fili Hore, distincta sunt, mensura & harmonia. Regiones hæc a progenitoribus vocantur his quidem Zonæ, ab illis firmamenta, ab alijs vero plagæ. In his meant solutæ corporibus animæ. Et quæ nondum in corpora subierunt. Quæq; vero ipsarum, o fili secundum dignitatem, etiam regionem habet. Ita vt diuinæ & regiæ in suprema omnium habitent. Minores vero, infra sunt. Et aliæ quæ humi volant in infima omnium Medias vero in media. Quæ ad imperandum dimittuntur o fili Hore, a supremis demittuntur Zonis. Et solutæ in easdem, aut etiam superiores redeunt, nisi aliquæ, nondum dignitatem propriæ naturæ, & diuinæ legis præceptum adim-

plerunt. Quas ſuperna prouiden-
tia, ad menſuram delictorum in in-
feriores regiones exterminat, pro
ut & alias, quæ & potentia, & di-
gnitate ſunt deteriores. Et inferis
enim in maiores, & ſublimiores
deducit. Sunt enim in ſuperis ij
qui ſatellites ſunt vniuerſalis pro-
uidentiæ. Quorum quidem, alius
eſt animarum Penuatius. Alius
demiſſor, & ordinator incorpora-
tum animarum. Et hic quidem cu-
ſtodit, ille vero promit Dei ſen-
tentiam. Sermone ergo, hoc o fi-
li, & in ſupera rerum mutatione, &
in terra eſt natura. Quæ effingit
& vaſa facit in quæ animæ indun-
tur. Adſunt vero ei energiæ duæ,
Memoria, & experientia, & Me-
moria quidem hoc habet opus,
ſicut natura ſeruet & retineat,

cuiusque figuram quæ ab initio sit iniecta, & fiat e superis figmentis. Experientia vero, vt proportione cuiusque descendentium animarū ad incorporationem, etiam figmē-tum respondeat & operetur. Et velocibus quidem animarum, ve-locia fiant, & corpora. Tardis au-tem tarda, efficacibus efficacia, in-ertibus inertia, & potentibus, po-tentia, & dolosis dolosa. Et vt semel dicam, prout quamque de-cet. Non enim temere volucribus plumas dedit. Rationalia vero ex-cellentioribus, & exactioribus, sensibus ornauit. Quadrupedum autem hæc cornibus, illa denti-bus, alia vguibus, alia vngulis ar-mauit. Serpentia vero flexibilibus, & cedentibus emolliuit corpori-bus. Ita tamen vt ne corporis hu-

midi-

miditas ea penitus debilia redderet. Quorum, quidem ora, dentibus quoque ſepijt. Alicui vero molem acutici robur circumueſtijt. Atq; hoc modo mortis cautione alijs fortiora reddidit. Natantia vero quæ timida ſunt iuſsit elementum inhabitare in quo lumen, neutram ſuam poteſtatem exercere poteſt. Nam in aqua ignis neque lucet, neque vrit. Singula vero ipſorum, vel ſquamis, vel ſpinis, in aqua natant. Et quo volunt fugiunt proprio circundata pauore. Et tegumentum habent aquam, ne conſpiciantur. In vnoquoque enim horum corporum, per ſimilitudinem includuntur animæ. Ita vt in homines veniant iudicatrices, in volucres, quæ iudicio carent. Lex enim

ipſis

ipſis eſt, robur in ſerpentes, doloſas. Nullum enim ipſorum e conſpectu aggreditur homines. Sed ex inſidijs feriunt. In natantia vero pauidas, & quæcunq; alijs elementis frui non ſunt digne. Et tamen in vno quoque inuenire, animal propria natura, non abutens. Quo modo id rurſus o mater, dixit Horus? Et reſpondit Iſis. Ita, o fili, vt homo iudicium tranſgrediatur. Quadrupes vero neceſsitatem, commutet ſerpentia vero vt dolum amittant. Et natantia pauorem non curent. Et volucres ab inhumanitate excedant. Et de diſpoſitione quidem ſuperiorum, & eorum deſcenſu, & corporis opificio, hæc ſunt dicta. Accidit autem o fili vt in vnaquaque ſpecie, & genere inueniantur animæ

quædam regiæ, & descendant aliæ aliter. Has quidem ignitas, alias frigidas, alias superbas, alias mansuetas, alias vili artificio deditas. Alias peritas, alias imperitas, alias inertes, alias quoq; efficaces. Alias denique aliter se habentes. Accidit autem eis hoc a locorum positione vnde in corpora mittuntur animæ. Nam aliæ a Regia Zona decidunt, vigore similes animæ. Multæ enim sunt regiæ. Nam alia sunt animarum alia corporum, alia artis, alia scientiæ. Alia sui ipsius. Quo modo inquit, Horus, & sui ipsius? Prout, o fili, in iam factis. Animarum quidem Osiris pater tuus, corporumque cuiusque gentis, dux. Consilij vero, pater & magister omnium Trismegistus Hermes. Medicinæ

autem

autem Aſclepius Vulcani. Virium vero & roboris rurſus, Oſiris. Poſt quos, o fili tu ipſe. Philoſophiæ vero Arnebaſcenis. Poetices autem Aſclepius Imuthes. In vniuerſum namque o fili inuenies, ſi exacte perpenderis multos & multorum principes, & multos multorum reges. Sed qui omnib. imperat, o fili, ex ſuperna eſt regione. Qui vero particulatim regnat, id habet, a qua eſt, magis regia. Qui Zona ignis operarij ſortiuntur fiunt, & ciborum. Qui vero ab humido, in bumidis Zonis. Qui vero a ſciente artifice, circa ſcientias verſantur, & artes. Ab inerti vero, ocioſe viuunt. Omnium enim quæ in terra ſunt, o fili, opera per ſermonem aut actionem facta, ſurſum fontes ſunt, menſura, &

pen-

pendere infundentes nobis eſſentias. Et nihil eſt, quod a ſuperis non deſcendit, & ſurſum aſcendit, vt deſcendat. Quo modo id rurſus ais, o mater paradoxum? Et rurſus reſpondit Iſis. Recurſus, hoc manifeſtum ſignum animalibus indidit ſacratiſsima natura. Quod ex ſupero aere recipimus ſpiritum, eum ipſum ſurſum reſpiramus, vt recipiamus. Et ſunt, huius, o fili, operis artifices in nobis pulmones. Qui poſtquàm clauſerint partes ſuas ſpiritus receptiuas, tunc nos, nõ eodem nos habemus modo, ſed ſumus ſublati. Adnaſcuntur, o fili magnanime alia quædam nobis extra figmenti conſtitutionem. Quid vero id eſt, dixit Horus, figmentum hoc o mater? Concurſus eſt & tempera-

mentum quatuor elementorum. A quo concursu, & temperiæ, exhalat vapor quidam, qui circundat animam, percurrit vero corpus ambobus tribuens, corpori scilicet & animæ propriæ qualitatis. Atq; ita differentiæ, animasticarum, & corporearum alterationum fiunt. Nam si in corporea concretione abundet ignis, tunc anima, quæ calida est natura aliũ calorem assumens, ignea magis effectu facit animal viuacius, corpus vero velox & facile mobile. Si vero abundet aer, tunc, & leue, & subsultans, & inquietum fit animal, & anima & corpore. Quod si superet aqua tunc, & animal fit quidem anima bene vtens, & bonæ indolis, & comes, & alijs conuersari, & iungi sufficiens, ob a-

quæ, naturalem vnitionem supernat enim cunctis, & si multa sit eã in se resoluit, & ambit. Si vero sit pauca, subit ea, quibus miscetur. Corpora quidem ob mollitiem & raritatem non compinguntur, sed parua morbi occasione, soluũtur, & a proprio vinculo paulatim, excidunt. Si vero terrestre fuerit abundantius, tunc obtusa fit animalis anima, non habens corporis raritatem solubilem, neque per quod saliat, cum sensuum membra sint crassa effecta. Sed intra se manet, ob grauitatem & densitatem vincta. Corpus vero, solidum quidem, sed iners, & graue. Et per electionem vix mouetur. Si vero mediocris sit omnium constitutio, tunc animal calidum ad actionem, leue autem ad mo-

tum bene temperatum ad tactum, validum ad compagem para- tur. Quæcunque igitur hac ra- tione particeps magis est ignis, & spiritus, hæc in aues sunt efforma- ta, & sursum apud illa versantur e- lementa, ex quib⁹ etiam facta sunt. Quæ vero plus ignis habent, pau- lum spiritus, aquæ vero & terræ æqua portione, hæc in homines transeunt. Et animali nimius ca- lor in intelligentiam est versus. Nam intellectus qui in nobis est, calida quædam est res, quæ vrere quidem nescit, penetrat tamen o- mnia, & nouit. Quæ vero plus a- quæ, & plus terræ, habent, medio- cri vero spiritu, & pauco igne sūt, hæc fiunt feræ. Et caloris abun- dantia alijs robustiora fiunt. Quæ autem terra & aqua sunt æque

ſunt participia, hæc in ſerpentes abierunt. Et ignis carentia pauida & ſine audacia ſunt genita. Communione autem aquæ, frigida facta, ob terram vero grauia, & pigra; ob ſpiritum autem facile mouentur, ſi motus ſit electiuus Quæcunque vero plus humoris, pauci vero ſicci, ea in piſces abierunt. Et caloris, & aeris carentia pauida ſunt & adyta. Humoris, vero abundantia & terreni, in luto & aqua ob cognationem habitant. Ad cuiuſque ergo elementi portionem & portionis ſuperantiam corpora etiam ætatem degunt. Ad paucitatem autem reliqua animalia, ſunt commenſurata ad actionem quæ ſingulorum elementorum eſſentiam conueniat. Adhuc, o fili cariſsime dico,

ex tali conſtitutione & primo eo-
rum congreſſu, quæ ſit tempera-
tura. Et qui ex hac exhalat vapor,
in quantum propriam conſeruant
proprietatem, vt calor alium non
recipiat calorem, & aereus ſpiri-
tus, alium, neq; humor aliam humi-
ditatem, neq; quod terreum eſt, a-
liam denſitatem, in tantum animal
ſanum eſt. Nam ſi ita non mane-
ant, o fili, in ea quam ab initio ha-
buit menſura. Sed vel hæc abun-
dent non operatur, niſi per abun-
dantiam, neque in mutatione au-
gmenti proprij generis & corpo-
rum. Sed vt prædiximus conſti-
tuto ab elementis temperamento,
ita vt calor amplius creſcat, vel
amplius diminuatur, & aliæ ſimili-
ter ſe habeant, tunc ægrotabit a-
nimal. Nam cum ita ſit diſpoſi-

tus, & calor & aer, quæ ſimul hā-
bitant cum anima, tunc in altera-
tionibus & ecſtaſibus degit ani-
mal. Denſata enim ſunt elementa,
per quæ corrumpuntur corpora.
Nam corporis compago, eſt id i-
pſum terreſtre, & humidum quod
ad compactionem circumfundi-
tur. Nam aereum id eſt, quod in
nobis eſt motiuum, & horum om-
nium excitatiuus ignis. Sicut er-
go ex primo congreſſu, & tempe-
rie elementorum, qui fit vapor
quaſi accenſio, & exhalatio, qua-
lis ſi fuerit permiſta animæ, ducit
ſe ipſam in ſe ipſam vt ſe habet na-
tura vel proba ſit, vel non Proprie-
tate & conuictu quæ ab initio
eſt ſortita, ſi permaneat anima,
ordinem ſeruat. Quando vero
quid ſuperadditur vel toti moli,

vel partib⁹, vel etiã parti ab extra, & ſit abundãtior quàm ea quæ ab initio ei fuit, tunc vapor iſte alteratus, alterat vel animæ diſpoſitionem vel etiam corporis. Nam ignis & ſpiritus cum ſurſum tendant, ad animam recurrunt, quæ ex ſimili cum eis eſt regione. Humor vero & terreum cum ferantur deorſum, corpori quod ex eadem ſede eſt ſuperſidet.

Finis Libri XIII. Minerua mundi.

SCHOLION.

1. *In principio Iſidis.* Per Deos, intellige ſubſtantias ſeparatas, iuxta philoſophos vel angelos iuxta fideles Chriſti.

2 *Per potum dulcem, quem dicit accipere animas a Deo, intellige illuminationem, quam accipiunt animæ.*

3 Cum Deus dicit fiat Natura, & fœmina. Ponit alium ordinem productionis, ab illo, quem ponit Moses in principio Genesis. Quæ omnia, accipias, tamquam dicta à philosophis. Et non tam quam vera secundum fidem catholicam.

4 Quando ponit Deum dedisse sedes in cœlo animabus, vt possent mereri, vel demereri, falsum est in fide catholica.

5 Sicuti falsum est animas transire in bruta

6 Et quòd subeant corpora, vt ibi puniantur, falsa.

7 Falsum quoque, necessitatem dominari animabus.

8 Quando vocat hic & alibi, Deum Dæmonem. male sonat, potest tamen bonum habere sensum, cum Dæmon significet sapientem.

9 Quando elementa loquuntur ad Deum, est phantasia poetica.

10 Quando ponit, aerem esse locum animæ Si intelligat animam rationalem, falsum est, & item infra, quando id replicat multoties sub aliis verbis.

11 Falsum quoque quòd animæ eandem pœnam habeant vinctæ, quam solutæ habebunt.

12 Falsum itidem, animas habere loca, vnde veniant. Et a celebriore, descendere, quæ sunt nobiliores.

13 Falsum præterea, & animas descendere, & accipere cœlorum & elementorum dispositiones

14 Item falsum, animas solutas in easdem regiones redire.

15 Falsum quoque, quòd animæ, eiusdem speciei non sint, si sint rationales.

Fundamentum autem excludens omnium istorum error est. Quoniam fides nostra tenet Deum nouas creare animas & infundere nouis corporibus. Et infundendo creare, & creando infundere. Can Quod formatum 32. Q. I. D. Thomas receptus 1. par Q. 90. ar. 4. Et Petrus Lombardus 2 sentent. Dist, 17. in principio

Similiter, anima rationalis est substantia per se subsistens, incorporea, immortalis, creata a Deo uno, de nihilo cum infunditur

DE PROVIDENTIA & Fato.

Ex libris ad Ammonem.

OMnia vero fiunt natura, & fato. Et non eſt locus deſertus a prouidentia. Prouidẽtia vero eſt per ſe perfecta ratio, ſupercœleſtis Dei. Duæ autem ſunt ab ea notæ potentiæ, neceſsitas, & fatum. Fatum autem miniſtrum eſt prouidentiæ, & neceſsitatis. Fati vero miniſtræ ſunt ſtellæ. Neque enim fatum fugere quis poteſt, neq; ſe cuſtodire, ab ipſius vi magna. Arma namq; fati, ſunt ſtellæ. Secundum ipſum namq; cuncta efficiuntur, naturæ & hominibus.

SCHOLION EIVSDEM Patris.

Falsum est quod ait fatum neminem fugere posse. Neq; se custodire à sua vi magna. Intelligatur, stellas inclinare quidem, sed non cogere. Alias tolleretur libertas hominis.

AD EVNDEM AMmonem.

Quæ vniuerso imperat mundo, prouidentia est. Quæ vero continet & complectitur, necessitas est. Fatum vero ducit, & circunducit omnia constringens. Natura enim eius est, cogere. Causa generationis, & corruptionis vitæ. Mundus quidem primus habet prouidentiam. Primus enim ipsam sortitur. Prouidentia vero

coextenditur cœlo. Quoniam & Dij circa ipſum reuoluuntur, & mouentur, infatigabilem, & inceſſabilem motum. Fatum vero, quoniam & neceſsitas. Et prouidentia, quidem, prouidet. Fatum vero cauſa eſt aſtrorum diſpoſitionis. Hæc lex, ineuitabilis, ſecundum quam cuncta ſunt ordinata.

EX SCRIPTIS AD Tatium.

DE FATO.

Recte mihi omnia dixiſti o pater. Sed adhuc mihi in memoriam reuoca. Quæ nam ſint ſecundum prouidentiam, & quæ ſecundum neceſsitatem, & ſimiliter ſecundum fatum? Dixi eſſe in nobis, o

Tati, tres ſpecies incorporeorum & aliud quidem eſt intelligibile, hoc quidem ſine colore, ſine figura, incorporeum, ex ipſa prima & intelligibili eſſentia. Sunt etiam in nobis, huic contrariæ figurationes ipſum ſuſcipientes. Quod ergo mouetur ab intelligibili eſſentia, & ſuſceptum illico mutatur in aliam ſpeciem motus. Hæc vero idolum eſt intelligentiæ conditoris. Tertia vero ſpecies eſt incorporea quæ circa corpora eſt accidens. Locus, tempus, motus, figura, ſuperficies, magnitudo, forma. Et horum differentiæ duæ. Hæc quidem ipſarum eſt propriæ qualis. Illa vero corporis. Propriæ qualis, figura, color, forma, locus, tempus, motus. Corporis vero propria eſt figurata figura,

gura, & coloratus color. Eſt vero, & formata forma, & ſuperficies & magnitudo. Hæc horum non participant. Intelligibilis igitur eſſentia, Deo proxima, ſeu ipſius habet poteſtatem. Et ſeruandi alterius ſeipſam ſeruans. Deinde hæc eſſentia, ſub neceſsitate non eſt. Relicta vero a Deo, eligit corpoream naturam. Et electio eius ſecundum prouidentiam eſt. Hoc vero mundi fit. Irrationale autem omne mouetur ad quandam rationem. Et ratio quidem ſecundum prouidentiam, irrationale autem ſecundum neceſsitatem. Quæ vero circa corpora ſunt accidentia, ſecundum fatum. Et iſte eſt ſermo, eorum, quæ ſecundum prouidentiam, & neceſsitatem, & fatum.

DE TEMPORE.

Ad eundem Tatium.

Itaque de tribus temporibus inuenire. Neque enim per se sunt, neque vnita sunt. Et rursus sunt vnita. Et per se sunt, si seorsum esse a præterito existimes præsens, impossibile est extare, nisi & præteritum fiat. Nam ex eo quod abijt, præsens fit. Et ex præsenti, futurum aduenit. Si vero opus est etiam amplius examinare in hunc modum ratiocinemur. Præteritũ quidem tempus, abijsse, vt non amplius sit idem. Futurum autem nondum consistere, eo quòd nondum adest. Sed neque præsens adesse, eo quod maneat. Nam quod non stat momentum habẽs,

neque

neque centri permanentiam; quo modo temporis præſens eſſe dicetur? quod neq; ſtare potens eſt. Et rurſus præteritum cõiunctum præſenti, & præſens futuro fit. Non enim ſeorſum ſunt, id entitate, & vnione, & continuitate. Ita & continuum, & diſcretum fit vnum ſit, & idem tempus.

DE STELLIS.

Ad eundem.

Ita o fili, eorum omnium quæ vniuerſaliter accidunt, energia, ab his eſt. Quod dico, intellige. Regum euerſiones, vrbium inſurrectiones, peſtes, fames, inundatio maris, terræ motus. Nihil horum o fili, abſque horum energia fit. Ad hæc, intellige etiam. Namque

isti non præsunt illis. Nos vero sub septem sumus. Non intelligis etiam in nos, quandam illorum peruenire energiam? vel quæ in ipsa, vel per ipsa. Quæ nam ipsis fuerit o pater, corporis figura? Hos multitudo vocat dæmonas. Neque enim proprium quoddam genus est dæmonum. Neq; alia corpora habentis, ex propria quadam materia, neq; anima, mouentur sicuti nos. Sed energiæ sunt sexaginta sex horum Deorum. Ad hæc etiam intellige, o Tati, factum eorum quod & in terram spermatizant, eas quæ vocantur, Tanæ, has quidem salutares, alias vero perniciosissimas. Adhuc in cœlo, quæ feruntur stellæ, generant sibi ministros, & seruos, & milites habent. Isti vero ab illis,

misti

misti feruntur in æthere suspensi, huius locum replentes ne sit ibi locus vacuus stellis, ornantes vniuersum actionem propriam habentes, subordinatam vero ipsos triginta sex energiam. Ex quibus etiam per regiones fiunt corruptiones, aliorum animatorum animalium. Et multitudo animalium, quæ fructibus nocent. Sub istis est quæ vocatur, vrsa, per medium Zodiaci, ex astris composita septem, habens contrariam aliam super capite. Huius quidem energia est, vt axis, nusquam Occidentis, neque orientis, sed manẽtis in eodem loco, circa ipsum reuolutæ. Et efficientis, Zodiaci circuli vim, in hoc vniuersum. A nocte, diei, a die nocti. Post hanc est alius chorus

ſtellarum, quas nos nomine non ſumus dignati. Poſteri vero imitati, & ipſi cognomina his imponent. Sub Luna vero, ſunt aliæ ſtellæ corruptibiles, ocioſæ, ad paucũ tempus conflatæ in aere ſuper terra, ex ipſa terra euaporati. Quos & nos videmus diſſolui; naturam habentes, ſimilem inutilib⁹ animalibus quæ ſuper terra ſunt. Et ad aliud nihil fiunt, niſi ſolum vt corrumpantur, quale eſt muſcarum genus, & pulicum & vermiũ, & aliorum ſimilium. Etenim illa, o Tati neque nobis, neq; mundo ſunt, vtilia. Sed contra, ſunt moleſta, & ſunt naturæ ſequellæ, & e ſuperfluo generationem ſortita: Eodem modo, & ſtellæ a terra exhalatæ ſuperum locum non attingunt (nequeunt enim) vt pote ab

infera parte aſcendentes, ſed valde graues trahuntur deorſum a propria materia, & diſſoluuntur celeriter. Et ſolutæ rurſus in terram cadunt, nihil operatæ, præter quam quod aerem ſuper terram turbarunt. Aliud eſt genus, o Tati, id quod vocatur cometarum, quæ pro tempore apparent. Et rurſus paulo poſt inuiſibiles fiunt. neque occidentes, neq; diſſolutæ. Alij vero manifeſti præcones fiũt vniuerſalium euentuum qui ſunt futuri. Iſti vero locum habent ſub ſolis circulo. Cum igitur aliquid mundo eſt euenturum, iſti apparent. Et paucis diebus apparentes, rurſus ſub circulum venientes ſolis inuiſibiles manent, in ſubſolano cum apparuerint. Alij vero in Borrhea. Alij in Lybe, alij

in Noto Prophetas autem hos vocamus. Et ſtellarum quidem hæc eſt natura. Stellæ vero ab aſtris differunt. Stellæ namque ſunt, eæ quæ in cœlo pendent. Aſtra vero quæ cœli corpori ſunt impoſita. Et cum cœlo circumferuntur. Ex quibus duodecim animalia appellauimus. Qui hæc non ignorat, exacte poteſt deum intelligere. Sed ſi audenter effari oportet, & e proximo contemplari. Et poſt quam fuerit contemplatus beatum euadere. Beatus reuera, o pater, qui hunc cõtemplatus fuerit. Sed impoſsibile eſt o fili, dum quis in corpore eſt, id ſortiri. Sed oportet nos præexercere hic animam, vt ibi cum ſit, vbi contemplari licet, a via non erret. Quocunque vero homines amore cor-

poris, nunquam conſpicient pulchri, ac boni faciem. Qualis enim pulchritudo o fili, quæ neque figuram; neque colorem; neque corpus habet? Fuerit ne o pater, ſine his, aliquid pulchrum? Solus Deus o fili, ſeu potius maius quid Dei nomine.

SCHOLION.

Quando in fine ait ſeu potius maius quid Dei nomine, loquitur per exceſſum.

FINIS.

HERMETIS TRISmegisti.

DE ANIMA.

Ad eundem Ammonem.

LIBER XIIII.

ANima igitur essentia est incorporea. Et in corpore existens, non egreditur a propria essentialitate. Est namque immobilis per essentiam, & per intellectionem per se mobilis. Non in aliquo mota, non ad aliquid, non gratia alicuius. Prior enim est potentia.

Prius vero, non eget posterioribꝰ. Igitur quod est in aliquo, est locus, & tempus, & natura. Ad aliquid vero est harmonia, & forma, & figura. Quod vero gratia alicuius est, corpus, & locus, & tempus, & natura. Hæc autem, ob cognatam proprietatem communicant mutuo. Cum ergo corpus indigeret loco; impossibile enim erat consistere corpus sine loco, & mutuatur natura. Impossibile autem est mutationem esse sine tempore, & motu secundum naturam. Neque corporis constitutio esse potest sine harmonia. Gratia ergo corporis est locus. Suscipiens enim corporis mutationes, non sinit disperdi id quod mutatur. Dum vero mutatur ab alio, in aliud recidit. Et habitu quidem

priuatur, corpus autem eſſe, nequaquam. Mutatum vero in aliud, alterius habitum habet. Corpus enim erit corpus. Diſpoſitio vero qualitatis, non manet. Corpus ergo ſecundum diſpoſitionem mutatur. Incorporeus igitur locus, & tempus, & naturalis motus. Habet vero horum vnum quodq; propriam proprietatem. Proprietas autem loci, receptio. Temporis vero interuallum, & numerus. Naturæ autem motus. Harmoniæ vero amicitia, corporis autem mutatio. Proprietas vero animæ eſſentialis intellectio. Mouetur autem id; quod mouetur per actionem motus, quæ mouet vniuerſum. Natura enim vniuerſi vniuerſo præbet motus. Vnum quidem ſecundum potētiam

eius,

eius, alium vero ſecundum actum. Et ille quidē penetrat per vniuerſum mundum, & intra continet. Alias autem præterit, & extra cō-plectitur. Et per omnia peruadunt communiter. Et natura omnium, germinās, ea quæ fiunt, germinationem præbet ijs quæ germinantur. Seminans quidem ſua ſemina, generationes habens per materiam mobilem. Et dum mouetur, calefit: & fit materia, ignis & aqua. Ille quidem validus & potēs, hæc vero patiens. Ignis autem contrarians, aquæ ex ſiccauit aliquid aquæ, & facta eſt terra vecta ſuper aqua. Cum vero circumſiccaretur, vapor factus e tribus, ex aqua, & terra, & igne, aer euaſit. Hæc conuenerunt ſecundum harmoniæ rationem. Calidū, frigi-

dum,

dum, ſiccum, humidum & ex conſpiratione horum, factus eſt ſpiritus, & ſemen analogum ambienti ſpiritui. Hoc vero in matricem cadens, non quieſcit in ſemine. Non quieſcens autem mutat ſemen. Mutatum autem, incrementum accipit, & magnitudinem. Ad magnitudinem vero idolum attrahit figuræ, & figuratur. Vectatur autem ſuper figura, forma, per quam & formatur, id quod formatur. Cum ergo ſpiritus non haberet in vtero vitalem motum, ſed combuſtiuum & hunc harmonia compoſuit, ita vt ſuſceptrtx fieret intellectualis vitæ. Eſt autem hæc impartilis, & immutabilis, numquam egrediens ab immutabilitate. Quod vero in vtero eſt numeris fouet & obſtetricatur, & in ex-

teriorem aerem ducit. Et proxime anima existens, appropriatur, non secundum cognatam proprietatem, sed secundum fatalem. Non enim amat, esse cum corpore. Ob id fataliter præbet genito, intellectualem motum, & intellectualem vitæ ipsius essentiam. Irrepit enim in spiritũ, & mouet vitaliter.

Ad eundem Ammonem.

Est igitur anima incorporea essentia. Nam si habet corpus, non amplius sui ipsius erit seruatrix. Omne enim corpus eget vt sit: eget etiam vita, quæ in ordine sit posita. Omne enim quod generationem habet magnitudinem quoque sequi oportet. Quod enim fit in magnitudine fit, & in

magnitudinem crescit. At omni aucto, consequitur diminutio. Diminutioni, corruptio. Particeps vero factum forma vitæ, viuit, & communicat ipso esse, per animã. Causa vero alteri vt sit, ipsa prius ens est. Esse autem nunc dico, rationem adipisci & participare vitam intellectualem. Anima autem præbet vitam intellectualem. Vocatur autem animal ob vitam, rationale autem, ob intellectualem naturam, mortale vero ob corpus. Anima ergo incorporea est, impermutabilem habens potentiam. Quo enim modo potest dici animal non existente essentia quæ vitam præbeat? Sed neque rationale potest dici, nisi sit intellectualis essentia, quæ præbeat intellectualem vitam. In omnib. au-

tem non peruenit ipſum intelle-ctuale, ob corporis conſtitutionẽ, ad harmoniam. Nam ſi in conſti-tutione ſuperet, calor, leue & ca-lidus efficitur. Si vero frigus, gra-ue & pigrum fit. Natura namque accommodat corporis conſtitu-tionem ad harmoniam. Species autem harmoniæ tres. Secundum calorem, ſecundum, frigus, ſecun-dum medium. Accommodat au-tem iuxta prædominium ſtellæ, in aſtrorum temperie. Accipiens autem anima, prout in fato eſt, huic præbet vitam, naturæ opere. Natura ergo aſsimilat harmoniam corpori aſtrorum temperatione, & vnit quæ multis ſunt miſta mo-dis ad aſtrorum harmoniam ita vt ſibi mutuo habeant ſympathiam.

Finis

Finis namq; aſtrorum harmoniæ eſt generare ſympathiam ſecundum fatum ipſorum. Anima ergo eſt, o Ammon, eſſentia in ſe perfecta, ab initio eligens vitam iuxta fatum, & attrahit ſibi rationem ſimilem materiæ, habentem, iraſcentiam & concupiſcentiam. Et iraſcentia eſt materia. Hæc ſi habitum fecerit ad animæ intellectionem, fit fortitudo, & non abducitur a timore. Concupiſcentia autem abducitur. Hæc ſi habitum fecerit, ad animæ ratiocinium, fit temperantia & non mouetur a voluptate. Supplet enim ratiocinium indigentiã concupiſcentiæ. Quando vero ambæ cõcordes fuerint, & æqualem habitum fecerint & hæreant ambæ animæ ratiocinio, fit iuſtitia. Æqualis enim habitus

ipſo-

ipſorum, tollit quidem exceſſum iraſcentiæ, adæquat autem indigentiam concupiſcentiæ. Principium vero eſt intellectualis eſſentia per ſe exiſtens, in ſua prouidente ratione imperium habens, ſuam ipſius rationem. Imperat autem & ductat hæc eſſentia tamquam princeps. Ratio autem ipſius prouidens vt conſiliarius eſt. Ratio ergo eſſentiæ eſt cognitio ratiocinationum, quæ præbent irrationali parti ſimilitudinem ratiocinij. Obſcuram quidem vt ad ratiocinium: ratiocinium vt ad irrationalitatem, tamquam Echo ad vocem, & lunæ ſplendor ad ſolem. Accommodantur autem iraſcentia & concupiſcentia ad quoddam ratiocinium, & trahunt ſeſe mutuo con-

tra. & attrahunt in ſe ipſas circu-
larem ratiocinationem.

SCHOLION.

Quando dicit animam, vitam eligere iuxta fatum, & attraxiſſe ſibi rationem, falſum eſt, vt patet ex diffinitione animæ, & ex ſupradictis, Et ſimiliter falſum quòd anima ſit ex eſſentia genita.

Quando ait animam eſſe ex eſſentia genitam, pro falſo eſt accipiendum.

Anima omnis immortalis, & ſemper mobilis. Diximus. n. in generalibus, motus, alios eſſe ab energijs, alios a corporibus. Dicimus aũt animam ex eſſentia quadam, non materia eſſe genitam. in corporea exiſtẽs & illa incorporea exiſtente. Omne. n. quod gignitur neceſſe eſt ex aliquo eſſe genitũ.

Quo-

Quorumcunq; ergo generationem corruptio consequitur, eam duo motus sequuntur necessario. Motum ab anima, a qua mouetur & motum corporis, per quem augetur? & minuitur. & præterea re soluta soluuntur. Hunc deffinio motum corruptibilium corporū. Anima vero semper mobilis, quia & ipsa semper mouetur, & alijs motū efficit. Per hanc ergo rationem anima omnis est, immortalis, & semper mobilis, habens motum, suam energiam. Ideæ vero aīmarū sunt, Diuina Humana, Irrationalis. Diuina quidem diuini corporis, in quo eius energia. In ipso namque mouetur. & ipsum mouet. Nam postquam a mortalibus animalibus

libera facta fuerit, ſeparata ab irra-
tionalibus ſuis partibus exiens in
diuinum corpus, vt ſemper mobi-
lis in ſe ipſa mouetur, circumlata
cum vniuerſo. Humana vero, ha-
bet quidem, & diuinum, coniun-
ctæ autem ipſi ſunt irrationales,
concupiſcentia, & iraſcentia. Et
ipſæ quidem immortales, prout &
ipſæ ſunt energiæ. Sed energiæ
mortalium corporum. Quoniam
a diuina quidem parte animæ,
quæ in diuino eſt corpore longe
abſunt. Quando vero hæc ingredi
tur mortale corpus, etiam illæ ad-
ueniunt, & præſentia ipſorum, fit
ſemper, anima humana. Irrationa-
lium autem anima conſtituta eſt
ex iraſcentia, & concupiſcentia.
Ideo irrationalia vocata ſunt hæc
animalia, priuatione rationis ani-

mæ. Quartam vero cogita inanimatorum, quæ cum extra corpora ſit operando ea, mouet. Hæc ſi fuerit in diuino, corpore, mota ipſa, & illa veluti per tranſitum, mouet.

Anima ergo ; eſt æterna intellectualis eſſentia, intelligentiam habens, ſuam ipſius rationem. Et dum intelligit dianœam harmoniæ attrahit. Libera autem facta a naturali corpore, ipſa per ſe ipsã manet. Ipſa ſui ipſius exiſtens, in intelligibili mundo. Imperat autem ſuæ rationi, ferens ſimilem motum in ſua intellectione nomine vitam, ei quod in vitam venit. Hoc enim proprium animæ eſt præbere alijs ſimilitudinem, proprietatis ſuæ. Duæ igitur ſunt vitæ, & duo motus. Altera quidem

ſecundum eius eſſentiam. altera vero ſecundum corporis naturam. Et alia quidem generalior, alia particularior. Et quæ ſecundum eſſentiam eſt, ſuæ eſt poteſtatis, illa vero neceſsitans. Omne .n. quod mouetur, motoris neceſsitati ſubiacet. Mouens autem, motus intellectualis eſſentię amori appropriatur. Fuerit namque anima incorporea, non particeps eſſentiæ naturalis corporis Nam ſi haberet corpus, neque rationem haberet, neq; intellectionem. Omne.n.corpus, amens eſt; ſed accepta eſſentia, obtinuit eſſe animal ſpirans, & ſpiritus quidē corporis eſt. Ratio autē eſſentię pulchri eſt contēplatrix. Sentiens vero ſpiritus, apparentium iudica-

tor eſt. Diuiſus autē eſt; in organicos ſenſus. Et eſt pars eius quædam ſpiritualis viſio, & ſprit⁹ audiens, & odorans, & guſtās, & tāgēs. Hic vero ſpirit⁹ attollēs & ad dianæam, iudicat ſenſum. Quod ſi nō phantaſiatur tantum Corporis enim eſt, & ſuſceptor omnium. Ratio autem eſſentiæ eſt id, quod ſapit. Coexiſtit vero rationi honorabilium cognitio. ſpiritui vero, opinio. Hæc. n. ab ambiente mundo energiam habet. ipſa vero a ſe ipſa.

Sunt ergo, eſſentia, & ratio, & intellectio, & dianœa. Fertur vero ad dianœam, & opinio, & ſenſus. Vadit vero ratio ad eſſentiam Intellectio: vero per ipſā it. implicatur vero intellectio: dianœæ; meantia vero in ſe īuicē, vna idea fiūt.

Hæc autem est idea ipsius animæ. Fertur vero ad suam dianœam opinio, & sensus. Hæc autem in eodem manent. Vnde & excessus fit, & defectus, & in se ipso dissensio. Peior quidem fit, quando reuellitur dianœa. Quando vero sequitur, & paret, communicat cum intellectuali ratione per mathemata. Electionem autem habemus. Eligere namque præstantius, in nobis. Similiter & deterius, inuoluntariè. Hærens enim electio in malis, propinquat corporeæ naturæ. Ob hoc, eligenti fatum dominatur. Cum ergo in nobis intellectualis essentia, libera est, libera quoque est prouidens ratio. Hæc enim semper secundum eadem, & eodem modo se habet. Ob id fatum, hanc non at-

tingit. Apponens primam, a primo Deo, intellectualem rationẽ, progreditur, & totam rationem, quam ordinauit natura ijs quæ generantur. His anima communicat etiam eorum fatis, imparticeps cum sit naturæ genitorum. Non differt a fato, id quod est coactum per implicationem partium complexam.

FINIS.

HERMETIS TRISmegisti.

DE INTELLECTIONE & sensu.

LIBER XV.

HEri, o Asclepi, perfectũ edidi sermonem. Nunc vero necessariũ puto, consequenter illũ etiã, de intellectione, & sensu sermonẽ disserere. Sensus namq; & intellectio differentiam videntur habere, quod quidem ille materialis sit, hæc vero essentialis. Mihi vero videntur, vtraque vnita esse,

& non diuidi, in hominibus inquam. Nam in alijs animalibus ſenſus naturæ eſt vnitus, in hominibus vero intellectio. Intellectione intellectus differt tantum, quantum Deus a diuinitate. Diuinitas enim a Deo fit. Intellectio vero ab intellectu. Soror exiſtens orationis, & ſunt organa ſibi inuicem. Neque enim ſermo voce effertur ſine intellectione. Neque intellectio fit palam, ſine oratione. Senſus ergo & intellectio, ambo in hominem ſimul influunt, veluti ſimul complexæ. Neq; .n. ſine ſenſu poſsibile eſt intelligere. neq; ſentire ſine intellectione. Poſsibile tamen eſt, intellectionem ſine ſenſu intelligere. Quemadmodũ ij qui per

ſomnia panthaſia viſiones intuentur. Mihi autem videtur ambas actiones factas eſſe in ſomniorum viſione. Nam ſenſus ex ſomno in vigiliam excitatur. Diuiditur autem homo, in corpus & animã. Et quando vtraque pars, ſenſus ad inuicem conſonabunt, tunc intellectionẽ pronunciari parturitã ab intellectu. Intellectus. n. grauidus eſt omniũ intellectionum, quæ bonæ ſunt, quãdo a Deo ſemina acceperint, cõtrariæ vero, quando, a Dæmonibus. Nulla mundi parte vacua dæmonis exiſtente, qui ſubintrans ſeminauit ſuæ propriæ actionis ſemen, adulteria, homicidia, verbera, ſacrilegia, impietates, ſuffocationes, per præerupta precipitationes, & alia omnia quæcunq; ſunt malorum dæmonum opera.

Dei

Dei namque ſemina pauca, magna quidem & pulchra & bona, virtus, & temperantia, & pietas. Pietas vero eſt Dei cognitio. Quem qui agnoſcit, repletus omnibus bonis, intellectiones diuinas habet & nõ ſimiles vulgaribus. Ob id ij qui in ea cognitione ſunt, neque turbæ placent, neque turba ipſis. Furere vero videntur, & riſum concitant, odio habiti, & contemptui, & forſan etiam occiduntur. Nequitiam enim hic oportere habitare diximus, in propria cum ſit regione. Regio enim eius terra eſt, non ipſe mundus, ſicuti aliqui, aliquando dicent, blaſphemantes. Sed prius homo, omnia contẽnet, cognitioni inhærens. Omnia enim huic, quamuis alijs ſint mala, bona ſunt. Et conſilio nixus cun-

ꝯta in cognitionē refert. Et quod
mirandū eſt, ſolus mala, pro bonis
habet. Redeo rurſus ad ſermonem
de ſenſu. Humanū ergo eſt cōmu-
nicare in homine, ſenſum intelle-
ctioni. Non tamen omnis homo,
vt ante dixi fruitur intelligentia.
Nā hic quidem materialis eſt, aliꝰ
eſſentialis. Is. n. qui nequā eſt, ma-
terialis, vt dixi, a dæmonibus ſe-
men intelligentiæ obtinet. Qui ve
ro cum bono eſſentialiter ſunt, a
Deo ſeruantur. Nam Deus condi-
tor omnium cū ſit, cōdens omnia
facit quidem ſibi ſimilia. Hæc ve-
ro bona effecta in vſu, opere ſteri-
leſcunt. Mundana .n. latio gene-
rationes atterens, quales facit: a-
lias quidem fœdans nequitia, alias
vero purgās bono. Et mundus A-
ſclepi, ſenſum proprium, & intelli-

gentiam habet non similem humanæ, neq; tam variam, sed prestantiorem, & simpliciorem. Sensus enim & intelligentia mūdi, vna est, eo quod omnia facit, & in se ipsam destruit, cum organum sit voluntatis Dei, & sic est organizata vt omnia apud se a Deo recipiens semina, & in se conseruans, omnia faciat, manifestè, & dissoluens renouet. Et ob id dissoluta, tamquā bonus vitæ agricola, seminis iactu, renouationem ipsis natis prebet. Non est quod non viuum gignat, proferens, germinans vero omnia viuificat. Et simul & locus est, & conditor vitæ. Corpora vera quæ a materia, sunt in differentia. Nā alia sūt e terra, alia ex aqua alia ex aere, alia ex igne. Omnia vero sūt cōposita alia plus, alia sūt

sim

ſimpliciora. Plus quidem grauio-
ra, minus vero leuiora. Velocitas
vero ſuæ lationis, varietatem, qua-
lium efficiat generationum. Nam
flatus denſus cum ſit, protendit
qualitates corporibus, cum vna
plenitudine vitæ. Pater quidem
Deus eſt mundi. Mundus vero
eorum quæ ſunt in mundo. Et
mundus quidem filius Dei. Quæ
vero in mundo, ipſius mundi: Et
iure mundus, eſt appellatus, ornat
enim omnia varietate generatio-
nis, & indeficientia vitæ. Et non
defatigata operatione, & neceſsi-
tatis velocitate, & elementorum
conſtitutione. Et ordine gene-
ratorum. Idem mundus & ne-
ceſſario, & proprie vocetur. Om-
nium ergo animalium, & ſenſus, &
intellectio intrinſecus aduenit, in-

ſpirata ab ambiente. Mundus vero, ſemel dum fieret ſuſcipiens a Deo habet. Deus autem, non vt quibuſdam videturinſenſatus eſt, & amens. Superſtitione enim blaſphemant. Omnia namque o Aſclepi quæ ſunt, ea in Deo ſunt. Et a Deo cum fiant, inde pendent, alia per corpora operantur, alia per eſſentiã animariam mouẽtur, alia per ſpiritum viuificant, alia vero defeſſa, quæ ſunt ſuſcipiunt. Et id recta ratione. Quin etiam dico, quod neque ipſe ea habet, ſed verum pronuncio, ipſe omnia eſt, non extrinſecus ea ſuſcipiens ſed extra largiens ſenſu, ſenſus & intellectio eſt Dei, omnia ſemper mouere. Et non erit vmquam tempus, quando deficiat aliquod entium. Quando vero dico entium,

dico Dei.entia.n. Deus habet, &
extra ipsum, nullum est, neque ip-
se extra vllum. Hæc tibi o Asclepi
intelligenti, vera videbuntur, igno
ranti vero incredibilia. Nam intel
ligere est credere. Non credere
vero, non intelligere est. Sermo e-
nim meus pertingit vsque ad veri-
tatem. Intellect' vero magnus est
& a sermone quadamtenus dedu-
ctus pertingere potest ad verita-
tem. Et circum intelligens cuncta,
& inueniens consona, ijs quæ ser-
mo est interpretatus, credidit &
in pulchra fide requieuit. Iis ergo
qui prędicta in Deo intellexerunt,
credibilia sunt: non intelligentib'
vero, incredibilia. Hæc & tot de
intellectione, & sensu dicta sunto.

FINIS.

HERMETIS TRISmegisti.
DE ENERGIA & sensu.
LIBER XVI.

RECte hæc ostendisti o pater. Illa vero adhuc me doce. Dixisti namque scientiam, & artem, esse energiam rationalis, Nunc vero dicis irrationalia animalia, priuatione rationis bruta esse, & vocari. Nimirum necesse est, secundum hunc sermonem, bruta animalia non participare sciẽtiã, neq; artẽ, quia priuata sũt ratione. Necesse est o fili.

Quomodo igitur videmus, o pater, quædam bruta ſcientia, & arte vti. Veluti formicas, alimenta theſeurizare hyeme. Et aerea animalia ſimiliter nidos ſibi componere. Quadrupeda quoque cognoſcere foueas proprias? Hæc, o fili non ſcientia, neque arte faciunt, ſed natura, Scientia namq;, & ars docentur. Horum vero brutorũ, nullum docetur. Quæ vero natura fiunt, veluti energia fiunt a natura. Scientia vero, & ars, cognoſcentibus adueniunt ſed nõ omnibus natura tribuuntur. Veluti homines muſici, ſed non omnes. Neque omnes ſagittarij aut venatores. Neq; alia omnia. Sed quidam ipſorum aliquid, didicerunt, Scientia, & arte operante. Eodem modo, ſi quædam formicæ id fa-

cerent, aliæ vero non, recte diceres ſcientia id ipſum facere. & arte colligere alimenta. Sed ipſæ omnes ſimili modo ducãtur, a natura ad hoc faciendum etiã nolentes, clarum quòd non ſcientia neque arte id faciunt. Nam energiæ o Tati, incorporeæ cũ ſint, in corporibus ſunt, & per corpora operantes. Quare, o Tati, quatenus incorporeæ ſunt, & immortales eas ais eſſe. Quatenus vero agere, nequeunt ſine corporibus, aio ipſas eſſe ſemper in corpore. Nam quæ ad aliquid, vel alicuius gratia fiunt prouidentiæ, & neceſsitati, ſubiacent, nequeunt ociosa nunquam manere a propria actione. Ens enim ſemper erit. Hoc enim eius & còrpus, & vita eſt. Huic ſermoni conſequitur,

quod etiam corpora ſemper ſint.
Ideo & ipſam corporationem di-
co ſemper eſſe per energiam. Nã
ſi corpora ſint terrena, diſſolubilia
ſunt. Corpora vero hæc oportet
eſſe & loca, & organa energiarum.
Energiæ vero immortales. Immor
tale vero ſemper eſt actu. Et corpo
ratio; ſiquidẽ ſẽper eſt. Cõſequũ-
tur vero animæ, non ſubito adue-
nientes, ſed quædam ipſarum, ſi-
mul ac natus eſt homo, operan-
tur ſimul cum homine, circa bru-
ta exiſtentes. Puriores vero ener-
giæ permutationem quietis, obli-
quæ, parti animæ cooperãtur. Hæ
autem energiæ a corporibus pen-
dent. Et a diuinis quidem corpo-
ribus veniunt in mortalia, eæ quę
corpora formant. Singula vero
ipſarum operatur, vel circa corp',
& animam. & ipſi quidẽ animæ cõ

uerſantur, ſine corpore. Energiæ vero ſemper sũt nõ sẽper aũt anĩa in corpore mortali eſt. Põt. n. ſine corpore eſſe. Energiæ vero ſine corporib' eſſe nequeũt. Sacer ſermo eſt o fili iſte. Cõſtitui quidem corpus ſine aĩa non põt. Qũo hoc dicis, o pater? Sic cogita o Tati. Anima cum ſeparata eſt a corpore, manet ipſum corpus. Hoc vero corpus, permanentiæ tempore, patitur diſſolutionem inuiſibileque fit. Hæc vero pati nequit corpus abſq; energia. Remanet ergo cum corpore energia hæc, anima ſeparata. Hæc igitur differentia, immortalis corporis eſt & mortalis Quod immortale quidem ex vna materia conſtat, hoc vero nequaquam. & illud facit, hoc vero patitur. Omne .n. operans potẽti⁹.

patiens vero debilius. Et potentius imperat, & liberum ducit, illud vero seruum ducitur. Energiæ igitur, non solum animata efficiūt corpora, & inanimata ligna, & lapides, & alia similia augentes, & fructus produccntes, & maturātes, & corrumpentes, & fundentes, & putrefaciētes, & frāgētes, & similia operantes. Et quotcunque possunt corpora innimata pati. Energia vero vocata est, o fili, hoc ipsum, quodcumque est quod gignitur. Semper autem gignitur. & multa, vel potius cuncta. Nunquā enim viduus est, aliquo ente mundus. Semper vero latus in se ipso, parturit entia, numquam eum relictura incoruptione. Omnis ergo energia cogitetur, vt semper immortalis existēs, quæcūq; in qua

cũq; corpore. Energiarũ vero, aliæ ſunt diuinorum corporũ, aliæ corruptibilium. & aliæ ſunt vniuerſales, aliæ propriæ. & aliæ generum, aliæ autem partium vniuſcuiuſq;. Diuinæ igitur ſunt, & in propria corpora operantes. Hæ & perfectæ ſunt, vt ſunt in perfectis corporibus. Particulares vero, eæ quæ per vnumquodque animaliũ. Propriæ autem quæ in aliquo particulari ente. Iſte ſane ſermo o fili colligit, cũcta eſſe plena energiis. Nam ſi neceſſe eſt energias eſſe in corporibus, & multa ſunt in mundo corpora, aio eſſe energias corporum. In vno namque ſæpe corpore, eſt vna, & ſecunda, & tertia, abſque vniuerſalibus, quæ conſequntur. vniuerſales. n. energias dico eas eſſe, quæ reuera ſunt

corporeæ, fiuntq; per ſenſus atque motus, Namque abſq; his energijs corpus conſiſtere non poteſt. Aliæ ſunt propriȩ energiæ animabus humanis, per artes, ſcientias, & ſtudia, & actiones. Sequuntur namque energias etiam ſenſus. Seu potius effectus energiarum ſenſus ſunt. Cogita igitur o fili differentiam energiæ, deſuper mittitur. Senſus vero in corpore cum ſit, vt ab eo eſſentiam habeat ſuſcipiens energiam, manifeſtam facit, tanquam eamcorpoream faciat. Ideo ſenſus & corporeos, & mortales aio eſſe, tantum exiſtentes, quantum corpus. Nam & ſimul cum corpore generantur ſenſus, & commoriuntur. Immortalia autem corpora, immortalem quidem ſenſum ipſa non habent, vt

pote ex tali essentia conflata. Sensus enim neque aliter omnino est corporeus. vel mali vel boni quod corpori aduenit. Vel rursus, mali vel boni, quod à corpore discedit. Æternis vero corporibus neque accedit, neque recedit. Ideo sensus in illis non fit. In omni igitur corpore, sensus sentit? In omni o fili, & actu in omnibus operatur. Et in inanimis etiam o pater? In inanimis etiam o fili. Differentiæ autem sunt sensuũ. Nam quæ in rationalibus sunt, cum ratione fiunt. Irrationalium vero corporeæ sunt tantum. Inanimatorum vero sensus, sunt passiui, quia secundum incrementum tantum, & decrementum fiunt. Passio autem & sensus, ab vna summitate pendent, & in eandem colliguntur

ab energiis. Animatorum vero animalium, duæ aliæ ſunt energiæ, quæ ſequuntur ſenſum & paſsiones, dolor & voluptas. Et ſine his, animal animatum & maxime rationale ſentire eſt impoſsibile. Ideo, etiam ideas, has eſſe dico paſsionum. quæ in animalibus ratione præditis magis dominantur. Energiæ quidem agunt. ſenſus autem energias manifeſtant. Hi vero cũ ſint corporei, commouentur ab irrationabilibus animæ partib⁹. Ideo ambas dico eſſe maleficas. Gaudere namque cum voluptate ſenſum præbens, multorum malorum, ſtatim vt ſit cauſa euenit ei qui patitur. Dolor vero, cruciatus & angores vehementiores præbet. Atque ideo ambo malefica ſunt. Idem ſenſus etiam fuerit ani-

mæ. Nonne anima incorporea est sensus autem corpus, o pater? Sensus in corpore quidem est; si vero eum in corpore ponamus, o fili, similem animæ ipsum pronunciabimus, vel energiis. Nam hęc, cum incorporea sint, dicimus in corporibus esse. Sensus autem neque energia est, neque anima, neque corporis aliud quid præter iam dicta. Nō igitur incorporeus. Quòd si non est incorpereus, corpus fuerit. Entium namque semper, alia corpora esse, alia incorpora dicimus.

De æternis Corporibus. Ad eundum Tatium.

ET dominus quidem, & omnium conditor æternorum corporum ò Tati, cum semel fecisset,

non amplius fecit, neque facit. Ea
.n. ſibi ipſis tradens, & vniens in-
uicem, permiſit ferri nullius indi-
ga, & æterna. Et ſi quo indigent,
ſeſe mutuo indigebunt. nullo ve-
ro extrinſeco alio, vt pote immor
talia. Oportuit . n. corpora ab il-
lo facta, talem habere etiam natu-
ram. Noſter vero opifex, in cor
pore cum eſſet, fecit nos, & facit
ſemper, & faciet corpora diſſolu-
bilia, & mortalia Non enim fas ei
fuit, imitari ipſius conditorem,
alioquin & impoſsibile id eſt. Nam
ille a prima eſſentia fecit, quæ e-
rat incorporea. hic vero ex geni-
ta corporeitate fecit nos. Recta
igitur ratione, illa quidem corpo-
ra, vt ex incorporea eſſentia ſunt
facta, immortalia ſunt. Noſtra

vero

vero dissolubilia & mortalia vtpote materia nostra ex corporibus conflata, quæ imbecillia sunt, & multo adiumento indiga. Quo namq; modo vel paulum restitisset vinculum nostrorum corporum, nisi haberent ingrediens alimentum, ex similibus elementis, quod nos corporesceret singulis diebus. Etenim terræ & aquæ, & ignis & aeris influxus nobis fit, qui corpora nostra renouans, ipsum continet, Itaque & ad motus, sumus imbecilliores, neque vnius diei sustinentes motiones. Scias namque o fili quod si noctibus non requiescerent nostra corpora, neque vno die resisteremus. Quamobrem, cum conditor bonus esset, omnia præcognoscens, ad permauentiam,

animalis fecit ſomnum. Quem maximũ laboris ac motus æquatorem ordinauit ſingulo tempore. Magis etiam quieti tribuens. Maximum vero cogita, fili, ſomni efficaciam, contrariam animæ, non minorem illa. Sicuti.n. anima motus eſt energia, eodem modo, etiam corpora viuere non poſſunt ſine ſomno. Remiſſio.n. & dimiſſio ligatorum membrorum, intrinſecus operans. in corpus formans ingreſſam materiam, ſingulis proprium diſtribuens. Aquam ſane ſanguini. terram oſſibus & medullis. Aerem neruis, & venis. ignem vero viſioni. Quapropter ſumma voluptate afficitur corpus, ſomno eam voluptatem efficiente.

HOMO.

Idem ex ambabus naturis, im-

mortali

mortale, & mortali, vnum fecit naturam hominis. Eundem, quadantenus quidem immortalem, quadam etiam tenus mortalem condens, & hunc ferens in medio diuinæ, & immortalis naturæ, & mortalis, & mutabilis constituit, vt aspectans cuncta, admiretur.

MORS.

De morte vero nunc dicendũ. Plebem namque mors terret, vt malum maximum, ignoratione rei. Mors. n. fit solutio laborantis corporis. Numero. n. completo compaginum corporis. (numerus enim est compago corporis) interit corpus. Hoc autem quando non amplius potest ferre hominem. Et hoc est mors, solutio corporis, & deletio sensus corporei.

SIMILITVDO NATORVM. Ex Venere.

Vnde eſt, vt infãtes ex parẽtibus gignuntur ſimiles? vel cognationibus id tribuitur? Exponã rationem. Quando ex redeunte ſanguine e ſede, generatio theſaurizat ſemen, accidit quodammodo vt inſpiretur e corpore toto membrorum eſſentia quædam, per diuinam actionem. quaſi idem homo fiat. Idem hoc & in muliere ad generandum, quando redundauerit id quod a viro fluit, & non liqueſcat, ſimilem patri natus euadit. Vt econtra eodem modo, matri ſi aliqua pars abundantior fuerit, ad aliquã partẽ, ea ſimilis euadit. Eſt aliquando vt in longas progenies ſimiles infãtes, formæ parẽtũ generẽtur illo decano rationẽ habẽte ad horã in qua mulier pariebat.

Ex Iside.

Elenchus agnitus, maxime rex, in cupidinem ducit, eum qui est redargutꝰ eorũ, quę antea nesciebat.

HERMETIS TRISmegisti.

AD TATIVM De Veritate LIBER XVII.

DE veritate o Tati non est possibile hominem, animal imperfectũ ex imperfectis compositum membris, & alienis corporibus, & multis, corpore constans, audenter dicere. Id vero quod possibile est, aut iustum, id aio veritatem esse in solis æternis corporibus. Quorum etiam corpora ipsa vera sunt.

Ignem, per ſe ignem ſolum, & nihil aliud. terram per ſe terram, & nihil aliud. Aerem per ſe aerem, & nihil aliud. Aquam per ſe aquã, & nihil aliud. Noſtra vero corpora ex his omnibus ſunt conſtituta. Nam habent ignis, habent & terrę & habent aquæ & aeris. Neque ignis eſt, neque terra, neque aqua, neque aer, nec quicquam verum. Si vero ab initio conſtitutio noſtra habuiſſet veritatem, quomodo poſſent vel videre, vel effari, vel mente concipere ſolum, niſi Deus vellet. Cuncta ergo o Tati, quæ ſuper terram ſunt. veritas quidem non ſunt. Sed veritatis imitamenta. & non omnia, ſed pauca ſunt. Alia vero ſunt falſitas, & error, ò Tati. & apparentiæ phantaſiæ, veluti imagines conſtituta.

Quan-

Quando vero desuper influxum habuerit phantasia, veritatis fit imitatio. Absq; vero supera actiõe, mendacium reliquitur. Sicuti & imago, corpus quidem inscriptionis ostendit, ipsa vero non est corpus, secundum phantasiam rei visæ. Et oculos quidem cernitur habere, cernit autem nihil. & aures audit, vero nihil omnino, Et alia omnia habet inscriptio, falsa tamen est, spectantium visum decipiens, dum hi videntur sibi veritatem intueri, & illa reuera sunt falsa. Quicunque ergo non falsum vident, veritatem vident. Quando ergo singula horum ita intelligimus, aut cernimus, vt sunt, verum & cernimus, & intelligimus. Sin vero præteriens, nihil verum, neq; intelligemus, neq; sciemus.

Eſt ergo, o pater, veritas etiam in terra? Non imprudenter erras o fili. Veritas quidem nullo modo eſt in terra, o Tati. neque enim gigni poteſt. De veritate vero concipere mente, aliquos homines quibus Deus, Dei videndi largiatur vim, poteſt fieri. Ita verum nihil eſt in terra, menti, & rationi. Sed ſunt phantaſiæ & apparentiæ cuncta, veræ menti, & rationi. Igitur, vera intelligere, & dicere. hoc vocare oportet veritatem. Quid vero entia oportet intelligere, & dicere. Eſt autem nihil verum in terra. Quomodo ergo hoc verum eſt, non noſſe quidquam verum? Hic quomodo & poſsit fieri o fili? Nam veritas perfectiſsima virtus eſt. ipſum ſupremum bonū. quod non a materia turbatur. neq; a cor-

pore circundatur, nudum, clarum immutabile, venerandum, inalterabile, bonum. Quæ vero hic ſunt o fili, poſſunt cerni, incapacia huius boni. corruptibilia, paſſibibilia, diſſolubilia, mutabilia, ſemper alterata, & alia ex alijs fiunt. Quæ igitur, neque erga ſe ipſa vera ſunt quomodo poterunt vera eſſe? Omne enim quod alteratur, falſitas eſt non manens, in quo eſt. Phantaſias vero permutans, alias atque alias oſtentat nobis. Neque homo verus eſt. o pater? Quatenus homo, non eſt verus o fili. Verum enim eſt, id, quod ex ſe ipſo ſolum conſtitutionẽ habet. & manet per ſe quale eſt. Homo vero, ex multis conſtat, & non manet per ſe.

Mutatur vero & permutat ætatem ex ætate, & ideam ex idea. & hoc, existens adhuc in corpore. & multi filios non agnouerunt pauco interposito tempore, & rursus filij parentes similiter. Quod igitur ita mutatur, vt non agnoscatur, potest ne verum esse, ò Tati. Nonne contrarium, falsitas est, dum varias mutationum recipit phantasias. Tu vero intellige, verũ quid esse id, quod manet, & est æternum. Homo vero nõ est semper. Igitur neq; verum est. Phantasia vero est quidam homo? Phantasia vero falsitas fuerit summa. Neq; ergo hæc, o pater æterna corpora, quia mutãtur, vera sunt? Omne igitur genitum, etiam mutabile, non verum. Ab atauo vero, facta, materiam potuerunt, ve-

ram habuiſſe. Habent vero & hęc falſum quid in mutatione. Nihil .n. quod non manet in ſe ipſo, verum eſt. Verum, o pater? Quid vero dicat aliquis ſolum ſolem, qui præter alia non mutatur, & in ſe manet, veritatem? Veritatem. Atque ideo opificium in mundo huic ſoli creditum eſt. Imperans omnibus, & efficiens omnia. Quē & veneror, & adoro eius veritatem. Et poſt vnum & primum hūc opificem cognoſco. Quid vero dicas o pater, eſſe primam veritatem? Vnum, & ſolum o Tati. qui non ex materia eſt. qui non eſt in corpore, qui colore caret. qui caret figura, qui non vertitur, qui non alteratur, qui ſemper eſt. Falſitas aūt o fili, corrūpitur. Cuncta vero terrena, corruptio corri-

puit. & ãplectitur, & ãplectetur, veri prouidentia. Nã sine corruptione, neq; generatio põt consistere. Omni autem generationi corruptio consequitur, vt rursus fiat. Quæ enim gignũtur, ex corruptis necesse est fieri: Corrumpi autem genita est necesse, ne sistatur entium generatio. Primo igitur, opificem cognosce, in generationem entium. Quæ ergo ex corruptione fiunt, falsa fuerint, vt quæ nunc alia, alias alia fiant. Eadem namq; fieri est impossibile. Quod vero non idem est, quo modo verum fuerit. Phãtasias ergo hęc oportet vocare o fili, si modo recte appellam^9 hominẽ, hominitatis phãtasiã. Puerum vero, pueri phantasiam. Viri vero viri phantasiam. Senem autem senis phantasiam. Et adole-

scen-

ſcentem adoleſcentis phantaſiam. Neque enim homo, homo, neque puer, puer, neq; adoleſcens, adoleſcens. neq; vir, vir. neq; ſenex ſenex. Sed mutata mentiuntur, & quę pręexiſtunt, exiſtunt. Hæc igitur ita cogita o fili, vt falſi etiam hi actus deſuper pendeant ab ipſa veritate. Hoc ita ſe habente. falſitatem aio veritatis opus eſſe.

FINIS.

SCHOLION.

Quando ſoli tribuit opificium. Intelligas quo ad generationem, & quo ad virtutem quam ſol efficit in hæc inferiora.

HERMETIS TRISmegisti.

QVOD NVLLVM Entium pereat.

LIBER XVIII.

DE anima & corpore o'fili, nunc eſt dicendum. Quomodo nempe anima ſit immortalis. Actio vero vnde ſit conſtitutionis corporis,& ſolutionis. Circa namque horum nullum. mors eſt. Sed conceptio eſt appellationis mortis, vel vanum opus, vel priuationem primæ literæ dicta eſt θανατος, ἀθάνατος, immortalis. Mors.n. perditionis eſt,nullum autem eorum, quæ in

mun-

mundo ſunt, perit. Nam ſi ſecun-
dus Deus eſt mundus, & animal
immortale, impoſſibile eſt, immor
talis animalis partem aliquam in-
terire. Omnes vero in mundo, par
tes ſunt mundi. maxime vero ho-
mo, rationale animal. Primus .n.
omnium eſt, & æternus, & ingeni
tus, & opifex vniuerſorum Deus.
Secundus vero qui per imaginem
eius, Mundus ab eo factus. Et ab
ipſo contentus, & nutritus, & im-
mortalitate donatus, vtpote ab æ-
terno Deo sẽper viuẽs vt immor-
talis. Nam ſemper viuẽ ab æ-
terno differt. Nã alter ab alio nõ eſt
factus. Quod ſi & fact⁹ eſt à ſeipſo
aliquãdo eſt, fact⁹ & nõ ab alio. Sed
ſemper fit. Æternũ .n. qua æternũ
eſt, vniuerſum. Pater vero ipſe, ſe
ipſo ætern⁹. Mũdus vero a patre
æternus & immortalis fact⁹ eſt, &

quantum materiæ erat ſepoſitum ſibi ipſi, pater vniuerſum in corpus faciens,& in molem,ſphæricũ fecit; qualitatem ipſi circumponens, quæ & ipſa erat immortalis, & æternam habeat materietatem. Et ãplius idearũ qualitates pater, inſeminã s ſphærę, tanquã in ãtro incluſit omni qualitate, ornare volens, quod poſt ipſum erat quale. Immortalitate circumdans totum corpus. vt ne materia ab eius conſtitutione volens ſecedere; diſſolueretur in eius confuſionẽ Quando enim incorporea erat materia, o fili, inordinata erat. Habet vero & hic circa alia parua qualia eandem reuolutam confuſionem, ea quæ dicitur accretio, & diminutio, & quam homines, mortem vocant. Hæc vero in ordi

natio circa terrena fit animalia. Nam cælestium corpora, vnum habent ordinem; quē a patre sunt sortita a principio. Seruatur autē hic a cuiusq; instauratione indissolutus. Restauratio autem terrenorum corporum constitutio est. Dissolutio vero hæc restauratio, in corpora, quæ non dissoluuntur hoc est immortalia. Atq; ita priuatio fit constitutionis, non autē perditio corporum. Tertium vero animal, homo ipse ad imaginē mundi factus. mentem, ex voluntate patris habens præter alia terrena animalia. non solum ad secundum Deum sympathiam habet, sed & intelligentiam primi. Nam illud quidē sentit, vt corpus. Illius vero intelligentiam recipit, vt incorporei, & mentem boni

Hoc ergo animal, non perit? Bene ominare o fili, & intellige, quid Deus, quid mundus, quid animal immortale, quid animal dissolubile, & intellige, quòd mũdus a Deo, & in Deo. Homo vero a mundo, & in mundo. Principium vero, & comprehensio, & constitutio omnium Deus.

FINIS.

SCHOLION.

Quando ait Mundus est in Deo & a Deo, homo vero a Mundo. Intelligendum sano modo, vt homo sit a mundo quo ad generationem corporalem.

D. ff

Da Bardys